

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

БРОЈ
1202

4
динара

10.1.1975. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVI

Ripley

Веровати или не!

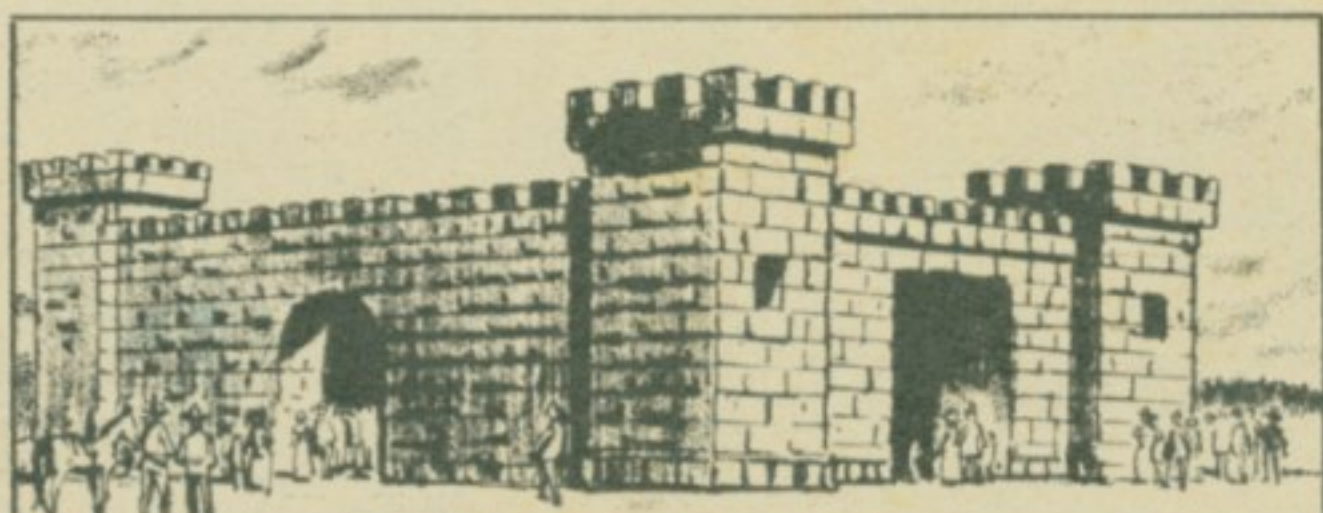

АНА СИМОНС

ИЗ СТАДЛЕЈА
(ЕНГЛЕСКА)
ПОЗНАТА У
ЧИТАВОМ КРАЈУ
КАО
ЛОВОКРАДИЦА,
ИШЛА ЈЕ СВАКЕ
НОЋИ У ЛОВ
СВЕ ДО СВОЈЕ
100. ГОДИНЕ,
А КАД ЈЕ ИМАЛА
113 ГОДИНА
ПРЕПЕШАЧИЛА ЈЕ
БЕЗ ОДМОРА
64 КИЛОМЕТРА

КИШНА ГЛИСТА

ИМА
5 СРЦА.

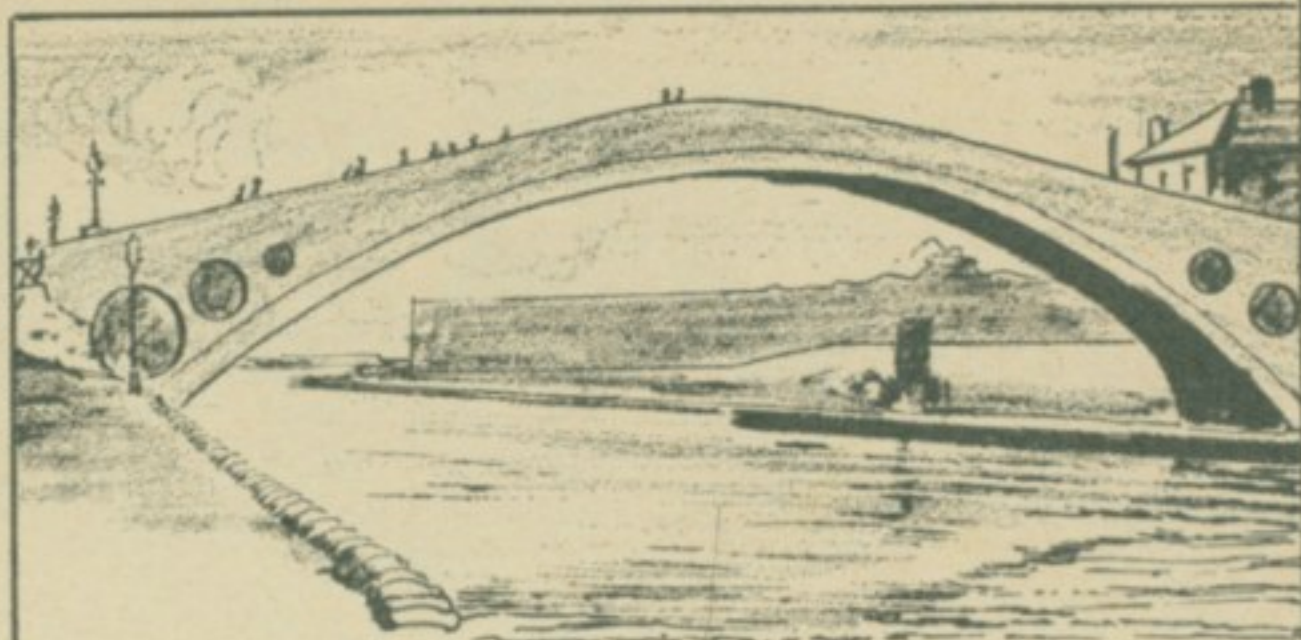
ПАЛАТА АЛФАЛА

У ФАЛОНУ
(САД)
ПОДИГНУТА 1951. КАО
ПОБОПРИВРЕДНИ ПАВИЈОН
ЗА ДРЖАВНИ САЗАМ,
САГРАЂЕНА ЈЕ ЧИТАВА ОД
54 ТОНЕ
ПРЕСОВАНОГ СЕНА.

Ф.П. ЧАЈЛДЗ

ГОДИНАМА
ЈЕ БИО
ПОРЕЗНИК,
КМЕТ
И
ПОЛОВИНА
СТАНОВНИШТВА
ЕНГЛЕСКОГ
СЕЛА
БУДХАУЗ.
БУДХАУЗ
ЈЕ
ИМАО
ТАДА
САМО
ДВА
СТАНОВНИКА
И
ДРУГИ
ЈЕ
БИО
— ЧАЈЛДЗОВА
ЖЕНА.

МОСТ ДУГЕ

ПРЕКО РЕКЕ ТАФ, У ВЕЛСУ,
КОЈИ ЈЕ ГОДИНАМА БИО
НАЈДУЖИ ЛУЧНИ МОСТ НА СВЕТУ,
САГРАДИО ЈЕ ЈЕДАН
НЕПИСМЕН СЕЛЈАК,
ЧИЈА СУ ЈЕДИНА „ШКОЛА“
БИЛЕ СТАРЕ ВЕЛШКЕ РУШЕВИНЕ.
МОСТ, ЧИЈИ ЈЕ
РАСПОН ИЗНОСИО 43 МЕТРА,
ИЗДРЖАО ЈЕ 199 ГОДИНА.

КАМЕНИ ПАС

У БЛИЗИНИ БАКУА (СССР)
ВАЗАРСКО ЈЕ ДЕЛО
ПРИРОДЕ.

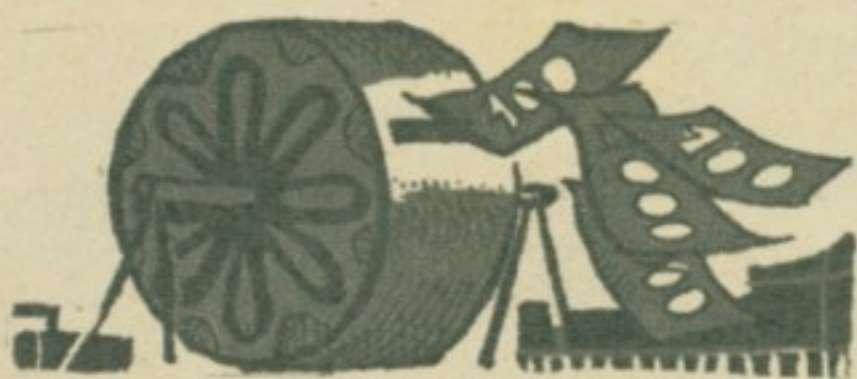
1202 / 2

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● до Софокла (496—406), једног од тројице великих хеленских трагедиографа, број глумаца био је ограничен: свега два. Он је увео трећег, јер више од овог броја није било ни у класичној трагедији. Постојали су само још статисти који су били нема лица.

● лутрија, игра на срећу, потиче из Италије из петнаестог века.

● у старом Египту постојао је занимљив обичај: на ђоновима сандала цртали су лик непријатеља да би на тај начин сваког дана „газили његово достојанство“.

● слушни апарат змије не може да прими звучне таласе који се простиру кроз ваздух, али зато одлично прима таласе који се простиру кроз земљу. Змије због тога могу да осете кораке човека или кретање неке животиње на знатној даљини.

● године 1938. на око 5 километара од реке Чалумне у близини Ист Лондона, у Јужној Африци, један рибарски брод извукао је мрежом са дубине од

70 метара рибу чудног изгледа коју до тада ниједан зоолог није видео. Дугачка око 1,5 метар а тешка око 58 килограма ова риба лежала је на палуби брода више од три часа пре него што је угинула. Капетан се заинтересовао и одлучио да је сачува за музеј у Ист Лондону. Био је то данас чувени селекант који је касније добио научно име

Lati meria chalumnae Smith. Природњаци су утврдили да су ове рибе нестале пре 60 милиона година а њихова појава и данас чуди научнике. Други селекант ухваћен је 1952. године у Анжуану, једном из групе Коморских острва на северном крају Мозамбичког канала између Мадагаскара и Мозамбика. Касније је ухваћено још неколико примерака ове рибе међу којима и једна женка која је живела 17,5 часова у кориту једног потопљеног брода где су научници могли дуже да је посматрају.

● неки стари народи, међу њима Германи и Келти, нису рачунали време према данима, већ према ноћима.

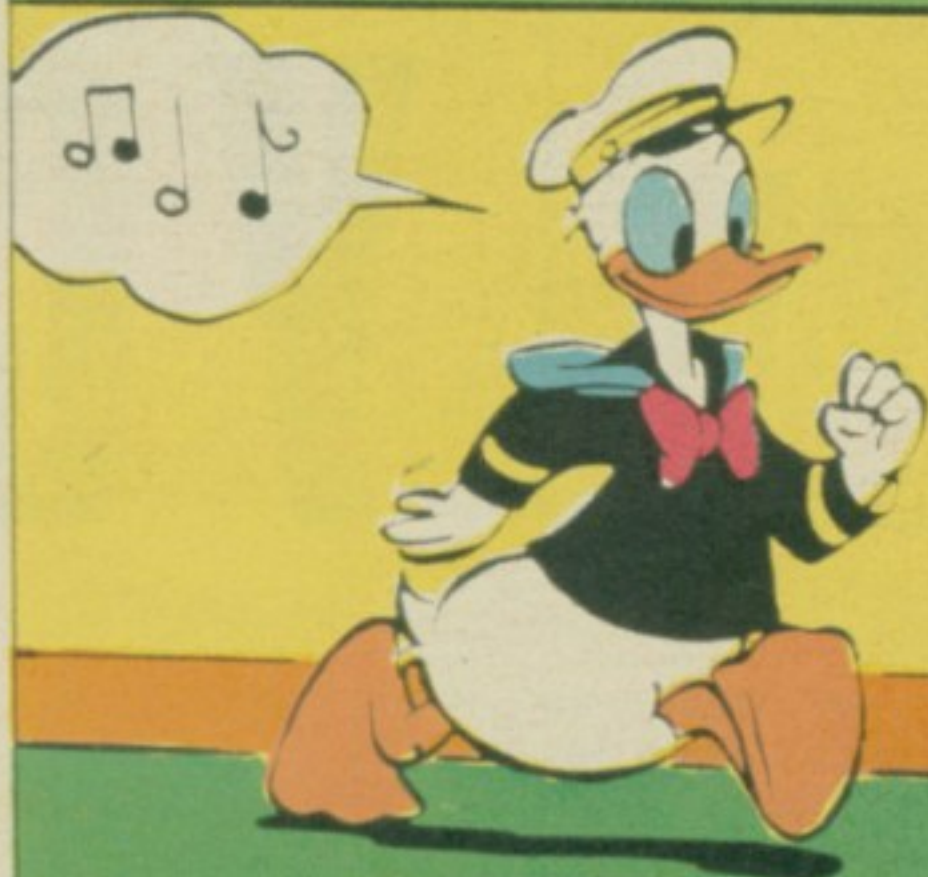
● у Америци се све до 1850. године није знало за врапце (птице из породице зеба које спадају у род певачица). У ову земљу пренети су из Европе због гусеница које су се у то време размножиле и наносиле милионске штете.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

СОРТИРАЊЕ ПОШТЕ →

УПРАВНИК
ПОШТЕ

ПОШТА

НИ СНЕГ, НИ
КИША, НИ ЈУЛСКА
ЖЕГА...

НИ СТРА-
ШНА ОЛУ-
ЈА...

...НЕ МОГУ
СПРЕЧИТИ
ВРЕ
ПОШТОНО-
ШЕ...

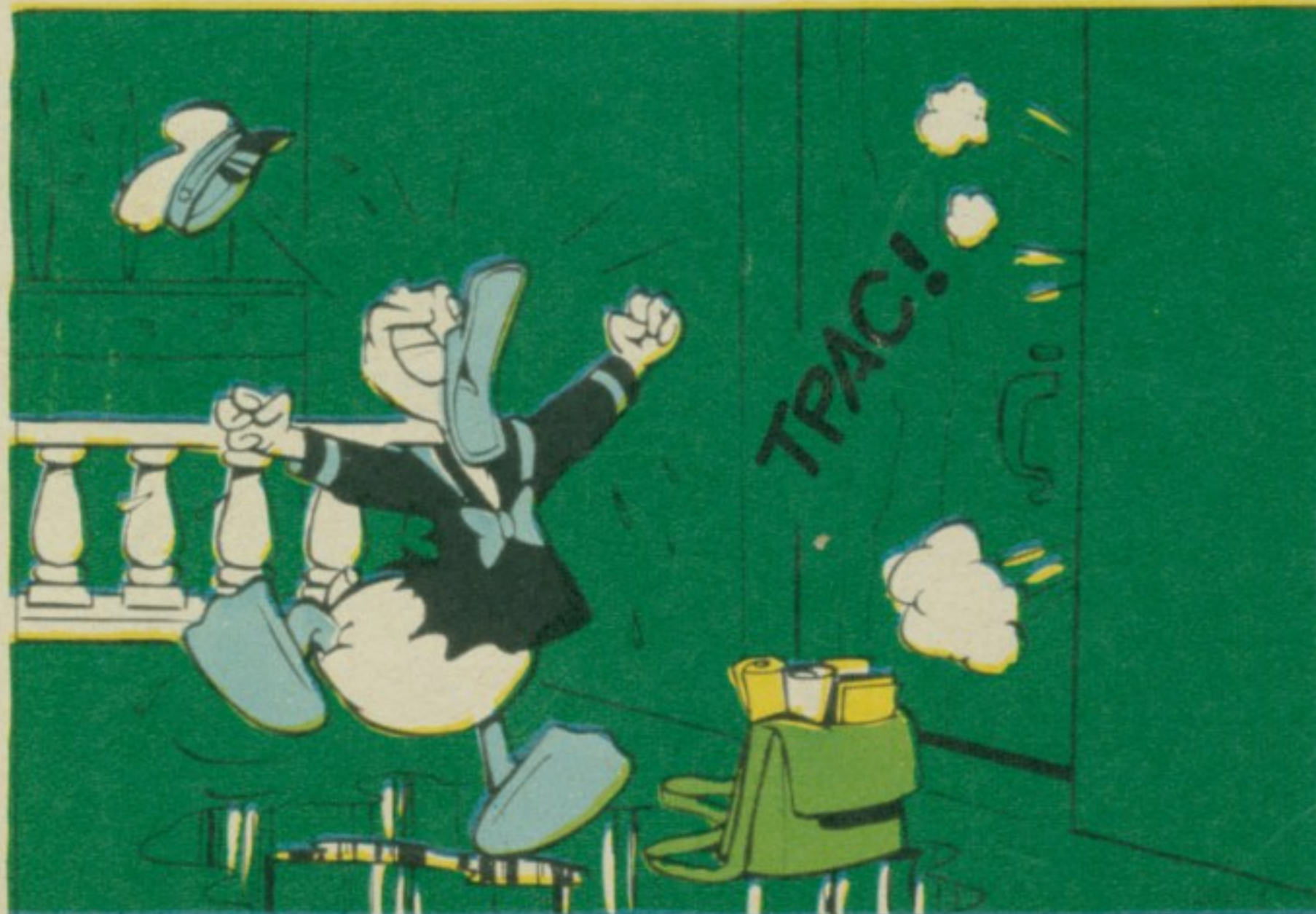

...ДА САВЕСНО ВРШЕ
СВОЈУ ДУЖНОСТ!

ВАЖНА
ПОСЛОВНА
ПИСМА?!

ЈОК! САМО
РЕКЛАМЕ!

Традиционална акција ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА ПОМОЗИМО ЂАЦИМА ПЕШАЦИМА

У СНОВИМ

Школско звонце већ се оглашава а они су тек на попа брда.

Високо у брдима на тремеђи црногорских општина бјелопољске, мојковачке и пљеваљске раштркало се деведесет и пет кућа као да их је неко широким замахом руке посејао из ваздуха. То су Барице, село до којег још није пробијен ни пут за запрежна кола, тамо се може само пешице, за пола дана хода, или на коњу ако коња има.

Тамо далеко, где о струји и водоводу још нема ни говора, можда баш сада деца на леђима прте торбе са књигама и свескама газећи дубок снег на путу до школе. Понекад на том путу помажу им очеви јер није увек лако стићи тамо куда су кренули.

Двадесет и шеста кућа у селу је школа, подигнута на заравни коју окружују пањаци. Треба много да се пешачи до ње, од удаљенијих кућа у селу и по два сата! За осам година школовања сваки ђак изу

ћи од куће до школе и назад, пређе најмање 14.000 километара. Удаљеност Северног од Јужног пола, мерена кроз утрбу Земље, мања је за две хиљаде километара!

Многи основци из Барица никад нису крочили на асфалт, провозали се аутомобилом или седели у биоскопу. Они, сигурно, и не размишљају много о томе.

ПОСЛЕ ЈЕДНОГ ПИСМА

„Живе слике“ на малом екрану ретко гледају јер телевизор који су добили на поклон ради на струју из акумulatora а овај мора често да се пуни, далеко одатле где има струје.

Деца овде имају свој свет који је, као и другде, леп, али на њихов начин.

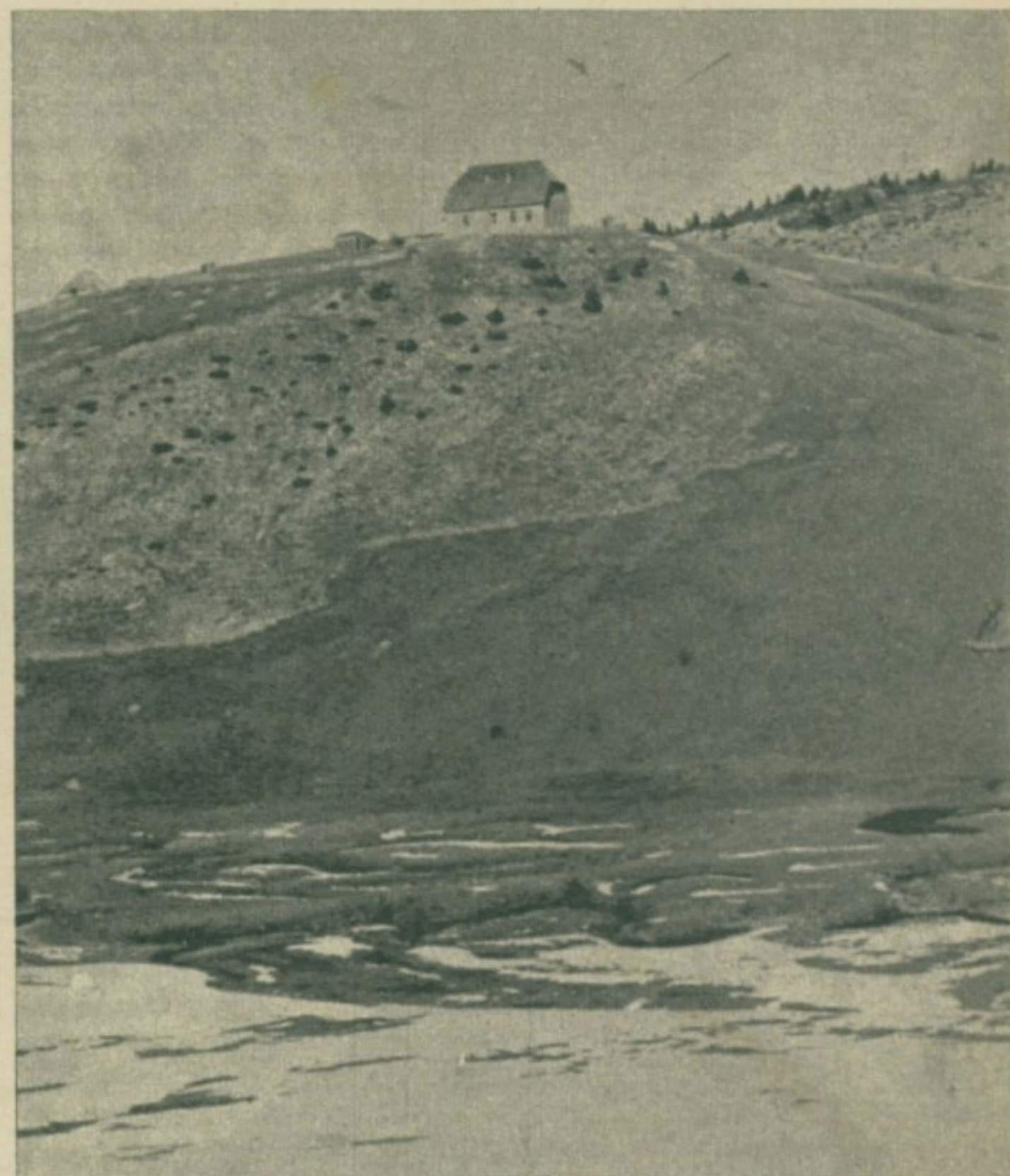
У пасивним крајевима школе су сиромашне. Основна школа у Барицама

донедавно је од средстава за наставу имала само један стари глобус и расклиматани шестар. То је навело наставника српскохрватског језика Милоја Медојевића да напише писмо „Политикином забавнику“ и обрати се његовим читаоцима да помогну школи, углавном књигама које им више нису потребне. На ову идеју дошао је после прошлогodiшње „Забавникове“ акције „Обуцимо ђаке пешаке“ када су од главе до пете оденути сви ученици. Њих осамдесет и седам, основне школе у Кобуљи изнад Скендер Вакуфа.

Поводом писма наставника Медојевића јавили су се многи наши читаоци и на адресу основне школе у Барицама почели су да стижу пакети са књигама и разним средствима за очигледну наставу и училима.

Позиву да се помогне школи у Барицама, који је објављен у „Забавнику“, нису се одазвали само појединци. Чланови Дирекције за изградњу и реконструкцију Београда сакупили су 6000 нових динара а омладинска организација ове установе још 2000 динара! Одлучено је да се од тога новца купе најнеопходнија учила за школу и чизме за сваког ђака.

Када су у пиротском „Тигру“ сазнали за кога то Дирекција купује 149 паричизама, упола су снижили

Школа у Барицама налази се на брду Мрамор на надморској висини од око 1300 метара. Мештани је називају „старицом на Мрамору“ јер је изградњена још 1931. године.

цене. Слично је поступила и „Југолабораторија“ из Београда код које су купљена учила.

Крајем новембра, кад су у планинама почели први снегови и вејавице, пут Барица кренула је мала група омладинаца из Ди-

реkcије за изградњу и реконструкцију Београда одређена да преда поклоне. Са њом су пошли и чланови наше редакције.

КАО ОД БЕОГРАДА ДО МЕЛБУРНА

Аутобусом се могло само до Томашева, села на путу Бијело Поље — Пљевља а одатле — пешице! Уским и стрмим планинским стазама требало је превалити двадесет и шест километара, колико има од Томашева до Барица. Овај пут „гости“ су прешли за пет часова доброг хода. Нешто мање треба хитроногом горштаку, становнику овог села, да сиђе до најближе продавнице или амбуланте.

Пре него што почне час Даница са другарицама проверава задатке из математике.

А АСФАЛТ ЈЕ ЗЕЛЕН

Кад дође зима и снег завеје планину, Барице су потпуно одсечене од света.

Бази из Барица сигурно никад нису размишљали о томе да током осмогодишњег школовања препешаче пут који је раван, на пример, растојању између Београда и Мелбурна! Док се зими спуштају до школе на скијама направљеним од обичних дасака или се пробијају кроз снег понекад дубок до појаса, они мисле слично другој деци: о на брзину наученој лекцији из историје или неком ненаписаном домаћем задатку. На путу до школе уместо семафора пред њима су јаруге, а уместо неких два и по динара за сендвич на великом одмору — комад погаче и овчјег сира у торби... На повратку кући понека двојка или петица, влажна и блатњава обућа, пригађени страх од завијања вукова које пролама тишину у срцу планине...

Код куће, уз петролејку, они који воле књигу читају „Хајдук Станка“, „Слугу Јернеја“, „Јунаке Павлове улица“... Добио су их преко „Забавника“

Тешки пакети са поклонима натоварени су на коње које очекује дуг пут преко брда до Барица.

и можда не знају од кога, али књиге су им драге.

И овде је, наравно, аорист пређашње свршено време, али на цртежима које ученици раде на часовима ликовног образовања асфалт је често обојен зелено јер путеви пролазе кроз ливаде а ливаде су — зелене!

У понекој кући игра се шах, али то је само за мушкарце. Девојчице музу стоку, перу судове, предвуну. Не играју се луткама. То је овде прави луксуз. У слободно време играју неке давно већ заборављене игре, а оне које имају лопту највише воле „Између две ватре“.

трећег разреда сасвим озбиљно је одговорио:

— Па, за „Југославију“, разуме се!

Када је после свечане предаје поклона мала група Београђана кренула натраг, неко се сетио да упита зашто се Барице баш тако зову. Један дечак из седмог разреда зачуђено их је погледао и одговорио:

— Погледајте сами па ћете видети. На ливадама се налази безброј извора који их стално плаве. Долина речице Змајевац мочварна је преко целе године.

Прва школа у Барицама, једна од најстаријих у планинским селима овог краја, основана је пре педесет и две године, а на-

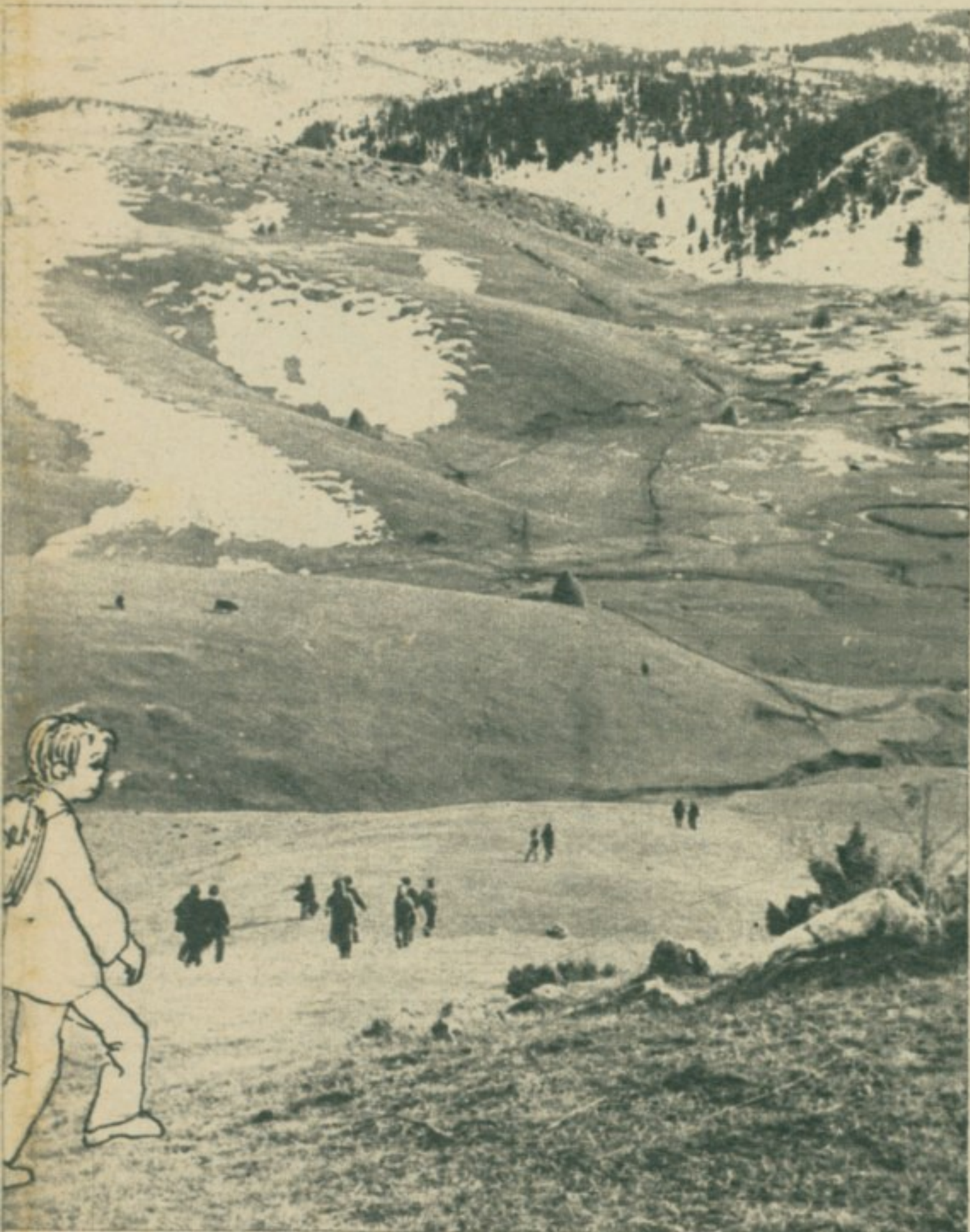
става је извођена у кући једног од мештана. Прва школска зграда подигнута је 1931. године и имала је само две учионице. Последњих деценија постала је тесна па су сељани решили да је прошире средствима из месног самодоприноса. Тако су и училили пре четири године и школа у Барицама данас има четири учионице и наставничку зборницу. На поклон је приспело 3500 књига које сада чине легу библиотеку.

Акција коју је покренуо „Политикин забавник“ с циљем да се помогне ђацима пешацима у забаченим планинским селима и сиромашнијим крајевима широм наше земље почела је да прераста у акцију опште солидарности.

О. Вукадиновић

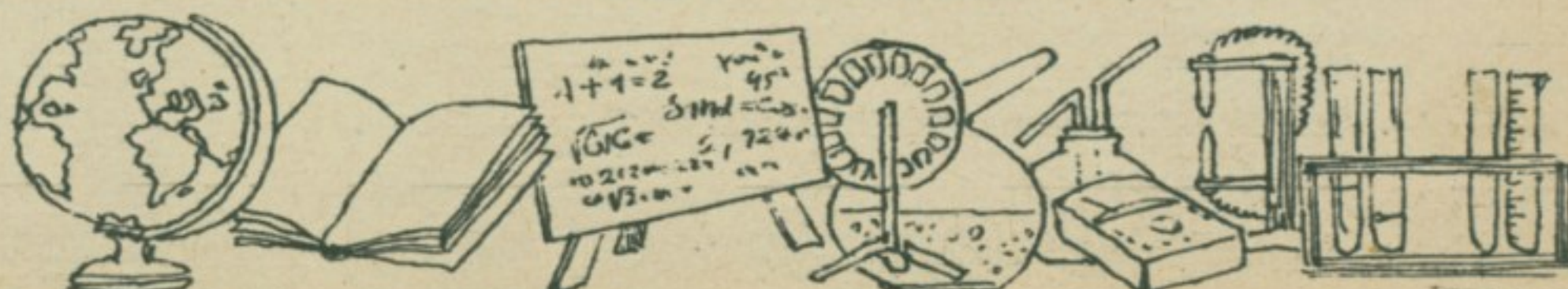
НАВИЈАМ ЗА »ЈУГОСЛАВИЈУ«!

У пролеће, кад снег окопни и чобани истерају стада на пашњаке, почине права фудбалска сезона у Барицама. Док стока по пропланцима пасе сочну траву, дечаки чобани, пре него што пођу у школу или по повратку из ње, до изнемоглости шутирају лопту. О клубовима прве или друге лиге мало знају, а још мање о фудбалерима. Упитан за који клуб навија један малишан из

И на повратку из школе треба прећи преко увек мочварне допине речице Змајевац.

Редакција „Политикиног забавника“ позива своје читаоце да се укључе у акцију „Помозимо ђацима пешацима“ и да помогну деци која живе и уче у недовољно опремљеним школама у сиромашним и тешко приступачним крајевима наше земље. Свака помоћ је добродошла и драгоцена. Али, да би била правилно распоређена, Редакција моли читаоце да јој се писмима обрате са описом помоћи коју нуде. На основу тога добиће адресе школа којима је њихова помоћ најнеопходнија. „Политикин забавник“ ће установити и фонд за прикупљање новчане помоћи за опремање таквих школа и предлаже да своје прилоге шаљете на: НИП „Политика“, жиро-рачун 60801-601-822 са назнаком за акцију „Помозимо ђацима пешацима“.

СПОРТСКА КВИЗИЈАДА

Један играч - девет голова

Кoliko играча има у једном тиму нашег рагби првенства?

1

Партизан је 1947. године на једној утакмици победио са резултатом од 10:1. Том приликом само један играч овог клуба дао је девет голова. Знате ли ко је бис Партизанов противник и како се звао тај играч?

2

Знате ли које је године Доналд Кемпбел оборио светски рекорд у брзини и у војњи аутомобилом на води: 1960, 1964. или 1968?

У ком случају играч који изводи једнаестерац има право да поново шутира одбијену лопту и да ли је Енверу Марићу неко пуцао пенал на светском првенству 1974. године?

4

Знате ли који је ово спорт и да ли се игра код нас?

5

ОДГОВОРИ:

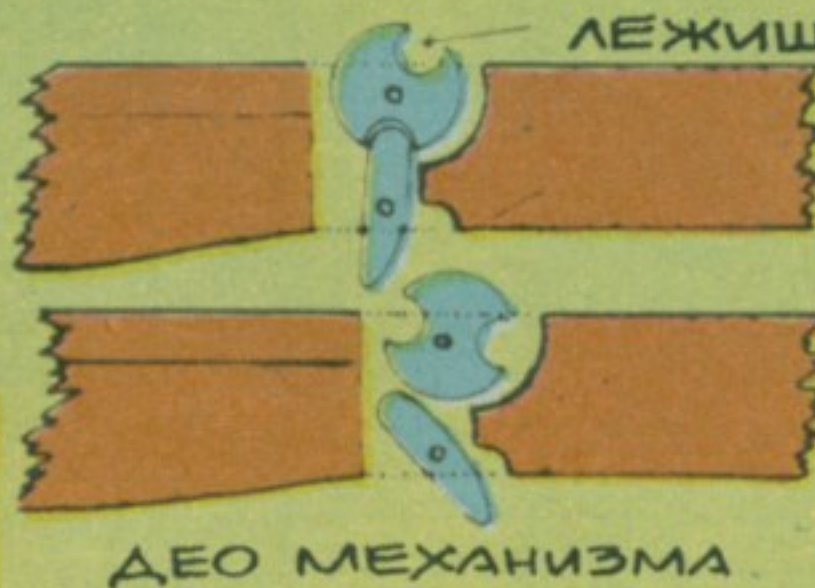
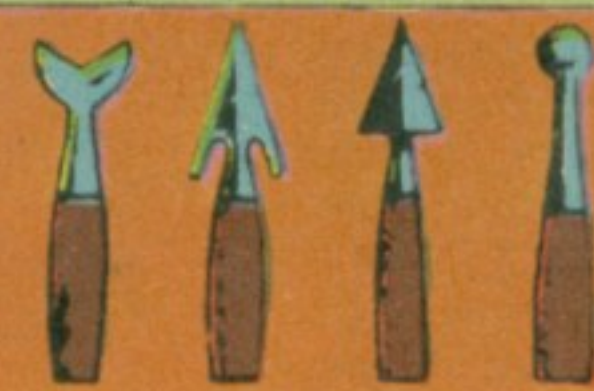
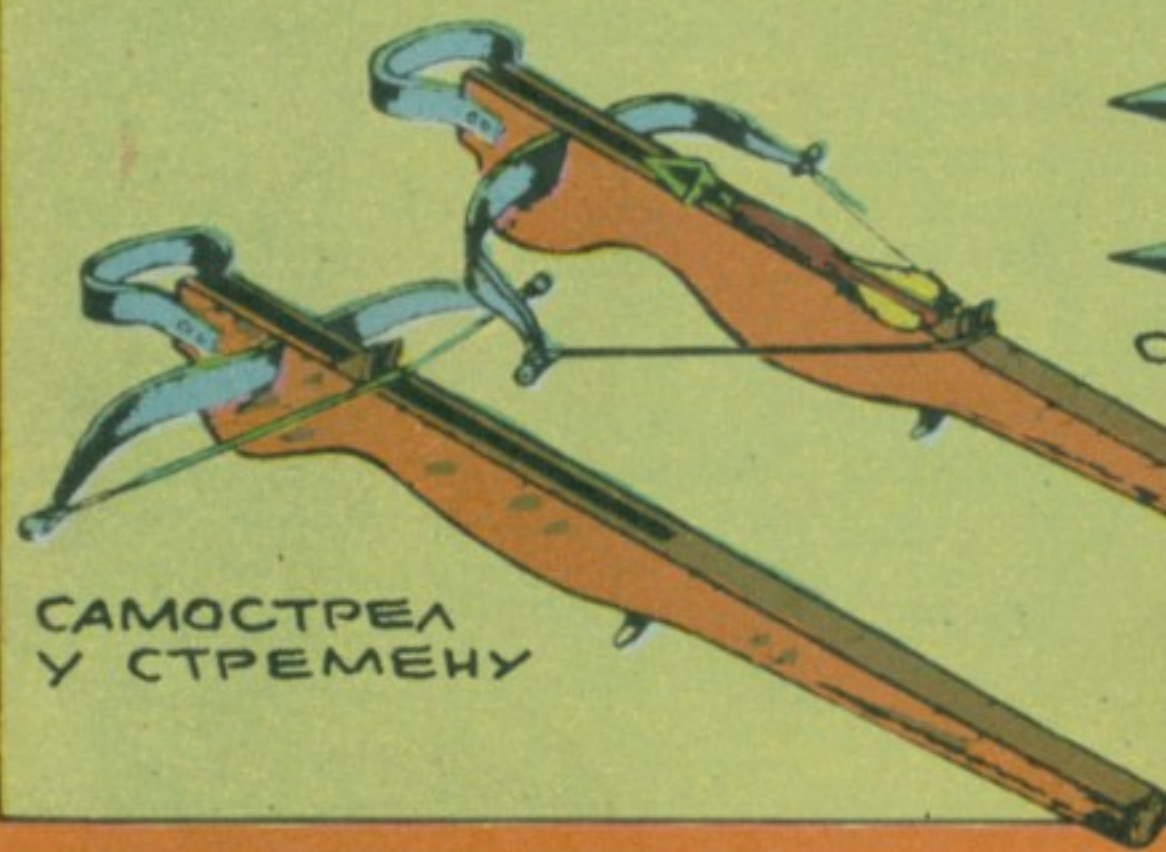
1. У југославији се рагби игра са 15 играча. 2. Партизан је 14. октобра 1947. победио Ниш а рекордер са девет постигнутих голова био је Стјепан Бобек. 3. Кемпбел је оборио светски рекорд 1964. године. 4. Само ако лопту пуцао Јеина и постигао гол. 5. Спорт се зове крикет и не игра се у нашој земљи.

Слобода се брани и оружјем...

4

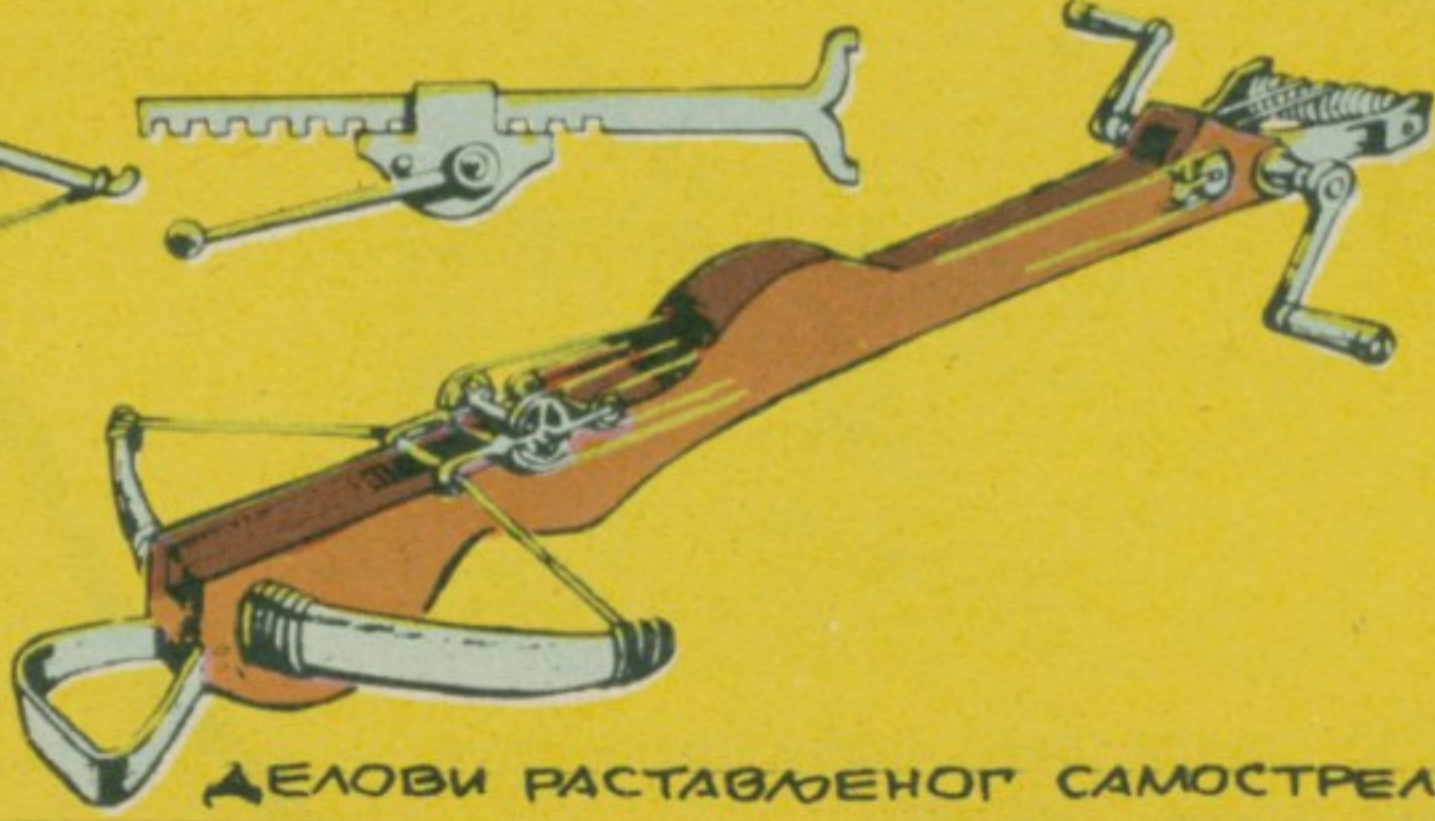
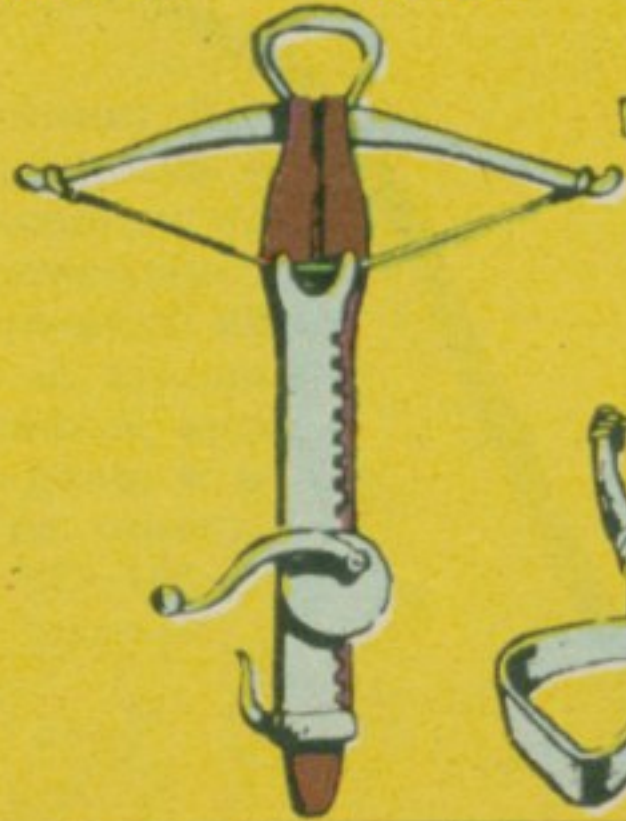
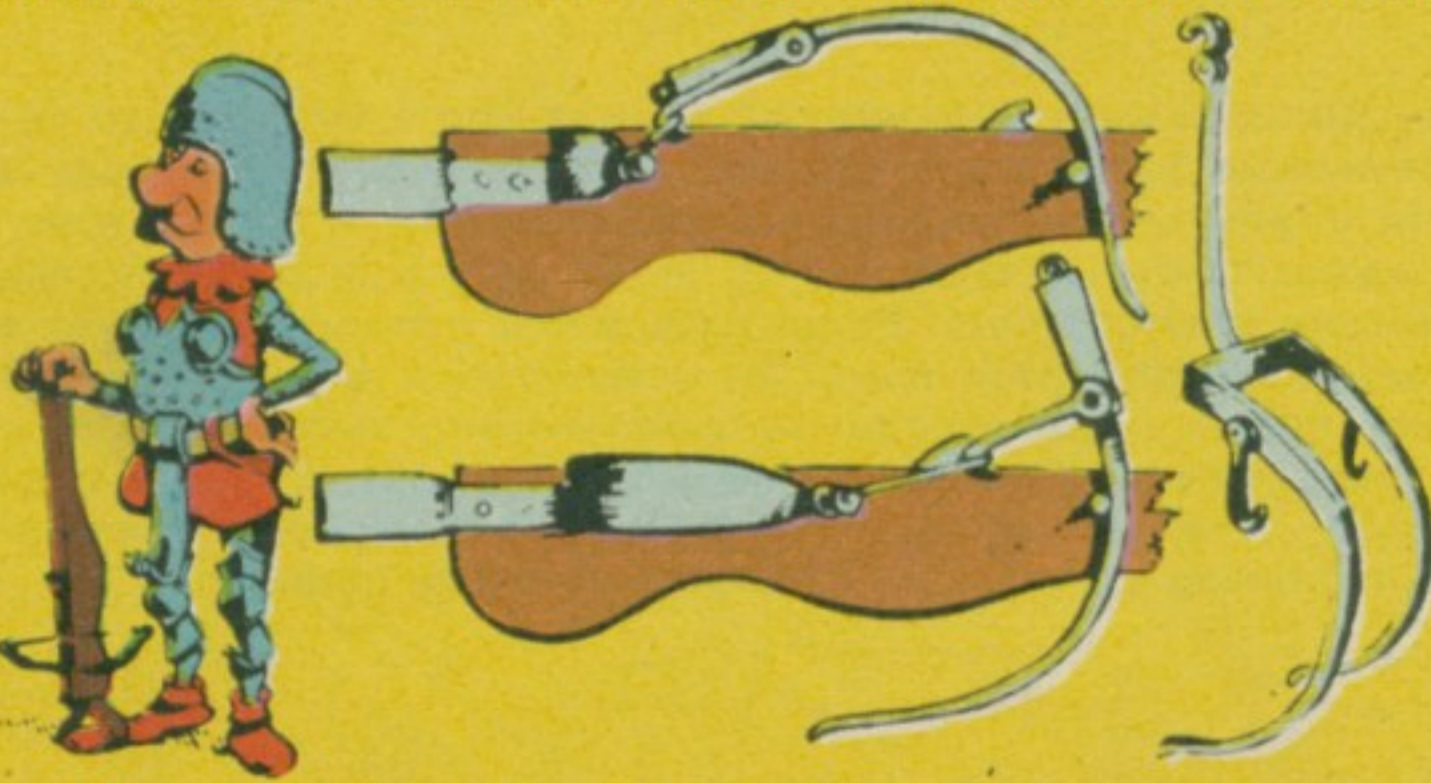
Самострел је ручно баљачко-хладно оружје за борбу, лов и спорт, настало од лука. Њиме се избацују гвоздене и запаљиве стреле, често са четвртастим или кожом обавијеним перима, или качене и металне куглице. Састоји се из дрвеног кундака са деловима за запињање и одапињање тетиве и дрвеног, ројнатог

или челичног лука и тетиве. Имао је већи домет од лука, око 500 корака, и већу пробојност. Први га помиње римски историчар Вегеције (385. г). У Дубровнику се јавља у 14. и 15. веку под именом балестра, у Хрватској се помиње 1275. а у Србији 1386. године

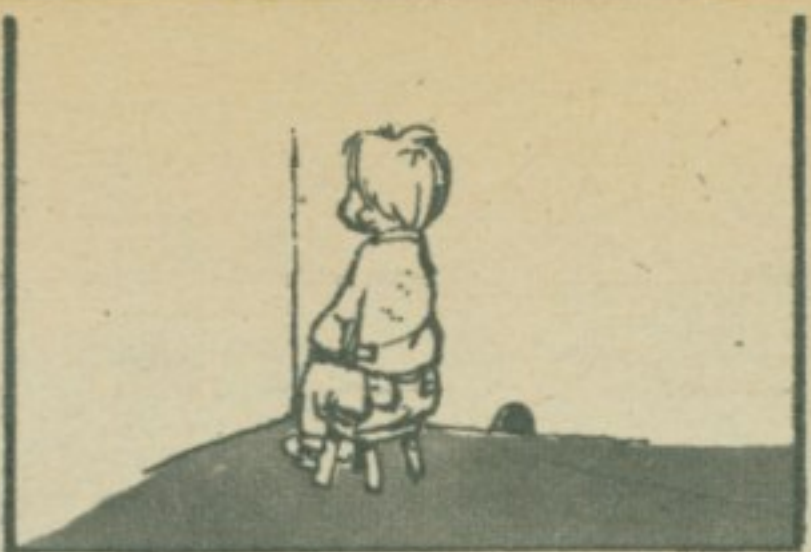
До 13. в. самострел је био са ручним затезањем тетиве, а у 14. в. добија узенгију и куку. При затезању самострелац би ногом притиснуо на узенгију (на кундаку) и у сагнутом ставу закачио тетиву за куку привезану о појас, а затим се исправио и тиме затегнуо и запео тетиву. Од 15. в. усавршава се механизам за

запињање да би се повећала брзина гађања: јавља се самострел с полугом различитог облика и самострел са чекрком где се тетива затезала покретањем — ручицом — назубљеног точкића по кундаку. Од самострела се развило прво ручно ватрено оружје.

ДЕЛОВИ РАСТАВЉЕНОГ САМОСТРЕЛА

КАКО ВАС КАЖЊАВАЈУ

НОЋ У КАЦИ

Данашњој деци ће бити тешко да схвате моју причу из времена када су владали друштини обичаји. Отац је тада сматран за неприкосновену личност у кући, једини је делио похвале или казне. Мајка је била само неми посматрач: осмехивала се или брисала сузе зависно од тога шта се дешавало.

Недељом пре подне, по царшијском реду, све одрасле мушке главе седеле су у кафани и уз мезе пијуцкале ракију. Препричавале су се разне згоде и незгоде. Али, на десетак минута до 12 све се прекидало и очеви породица журно су полазили својим кућама. Ручак је морао почети тачно у подне.

Сва деца су знала ово неписано правило и добро се чувала да не закасне.

СВАДБА НА ВИДИКУ

У време када се збио овај догађај живела сам са родитељима и браћом у Брању. Била сам најстарија од нас шесторо, све једно другом до ушију.

Освануло је лепо недељно јутро и све је обећавало ведар и радостан дан. Догодило се сасвим супротно...

Чим смо доручковали изјурисмо на улицу. Није било камиона, аутобуса... Улица је била деце царство. Слободно смо могли да уживамо у играма и несташлукима. Ја као најстарија била сам задужена да водим бригу о млађој деци. А имала сам само седам година!

— Цано, не заборави да на време донесеш ручак из пекаре — допре до мене мајчин глас.

— Не брини мајко — узвратих и помешах се са осталом децом.

— Хеј, дођите брзо овамо, иде свадба — довикну неко и ми се сјатисмо према сокаку одакле су допирали звуци музике.

Трчећи, гурајући се међусобно, стигосмо до свадбара.

— Дођи да видиш каква је млада — рече моја најбоља другарица Лепосава цимајући ме за раку.

Пробисмо се до младе наца и прикључисмо свадбеној поворци. Невеста је изгледала веома лепо у својој богатој дугачкој белој хаљини. Две девојчице, моје другарице, ишле су за њом и придржавале крајеве паучинастог вела. Како сам им завидела!

— Уф, ала се праве важне — гласно закључих и

позвах Лепосаву да се вратимо. Скоро да смо већ стигле до цркве.

— Ма нисам луда да се враћам, шта ти је — љутило ми узврати другарица. — Идемо пред цркву и чекаћемо да кум баца паре.

А РУЧАК?

Како је време одмицало постајала сам све више забринута због браће јер их нисам нигде видела. Тешила сам се да су „ту негде“.

Када су се младенци после венчања појавили на црквеним вратима, уз громогласне повике окупљене дечурлије „Куме, изгоре ти кеса!“ — полетео је ситниш на све стране.

И то се завршило. Црквено двориште се почело празнити. Музика је постајала све тиша и тиша. Сузних очију трчала сам и дозивала браћу. Мој глас је лутао по опустелом дворишту, тужно одзвањао и остајао усамљен. Нико ми није одговарао. Сва покуњена упутих се према кући.

У зло доба паде ми на памет: па ја не само да нисам водила бригу о млађима него сам и на ручак заборавила. Туго моја!

Весело сам скакутала носећи шерпу са подварком. Нисам ни слутила шта ме чека.

Као на крилима стигох до пекаре.

— Дадо, Дадице — допреше до мене познати гласићи.

Паде ми камен са срца. — Сачекајте да узмем ручак, па ћемо кући!

Весело поцупкујући пражена својом браћом носила сам шерпу у којој се на мирисном подварку шепурила златаста, реш печена ћурка.

На неколико корака од капије нога ми запе за један повећи камен и у следећем тренутку лежала сам на земљи. Крај мене је била преврнута шерпа а ћурка се откотрљала чак у јарак!

Покупила сам оно мало купуса што се није измешало са земљом, дохватила ћурку и ушуњала се у кућу. Пошто сам се осврнула и видела да је кухиња празна утрчала сам, спустила шерпу на сто и побегла. Моја браћа уплашена исто колико и ја већ су се склонили

ла у стару шупу за дрва. Придружила сам им се. Нико се није усуђивао да после овога што се догодило изађе оцу на очи.

НЕШТО ЈЕ ПАЛО

Двориште је испунио строг очев глас.

— Брзо овамо, голупчићи, брзо! Да чујем шта сте то лепо направили.

А већ је све чуо. Комшинице које су виделе шта се догодило са подварком пожуриле су да се наругају.

— Оде ћурка са подварком право у јарак — кикотале су се препричавајући догађај.

А нама су колена клецала у страху од казне.

— Кријете се у шупи, хм? Допада вам се тамо? Па лепо, дођите сви овамо!

У шупи се налазила једна огромна каца за кисели купус. Стајала је празна и отац нас је једно за другим убацио. Чули смо како затвара врата за собом.

Да би прекирали време и угушили страх који нас је мучио у мрачној и хладној каци, причала сам браћи приче, певала. Заспали су једно за другим.

Чух како се врата од шупе лагано отварају, тихе мајчине кораке и нешто мелупи по глави. То „нешто“ био је свеж мирисан хлеб. Пробудила сам браћу и халапљиво смо навалили. Знала сам да је мајка искористила очев посподневни сан и кришом нам донела да једемо.

И тако смо сву ноћ провели у каци. Када нас је отац ујутру ослободио овог необичног и страшног затвора, осећали смо се много горе него да нас је ишибао каишем.

Добро је што се данас све мање оставља кисели купус и не праве такве огромне каце, и што данашњи очеви нису тако строги као некада.

Цана Мишић,
домаћица, Ниш
(Хонорар: 250 дина.)

САВРЕМЕНИ БРОДОВИ

"ЈУГОЛИНИЈА" РИЈЕКА

2

ТЕШКЕ

"ДРЕЖНИЦА" — Саграђен је 1963. године у Сплиту. Носивост 6 879 БРТ, носивост жита 10 242 м³, расхладни простор 1 594 м³, погонска снага 7.300 КС, економска брзина 15 чворова на час, максимални газ 7,34 м. Брод има 36 чланова посаде.

"ТУХОБИЋ" — Саграђен је 1965. године у Ријеци. Носивост 6 750 БРТ, носивост жита 14 330 м³, расхладни простор 1 066 м³, погонска снага 9 600 КС, највећа брзина 16 чворова на час, највећи газ 7,17 м. Брод има 47 чланова посаде.

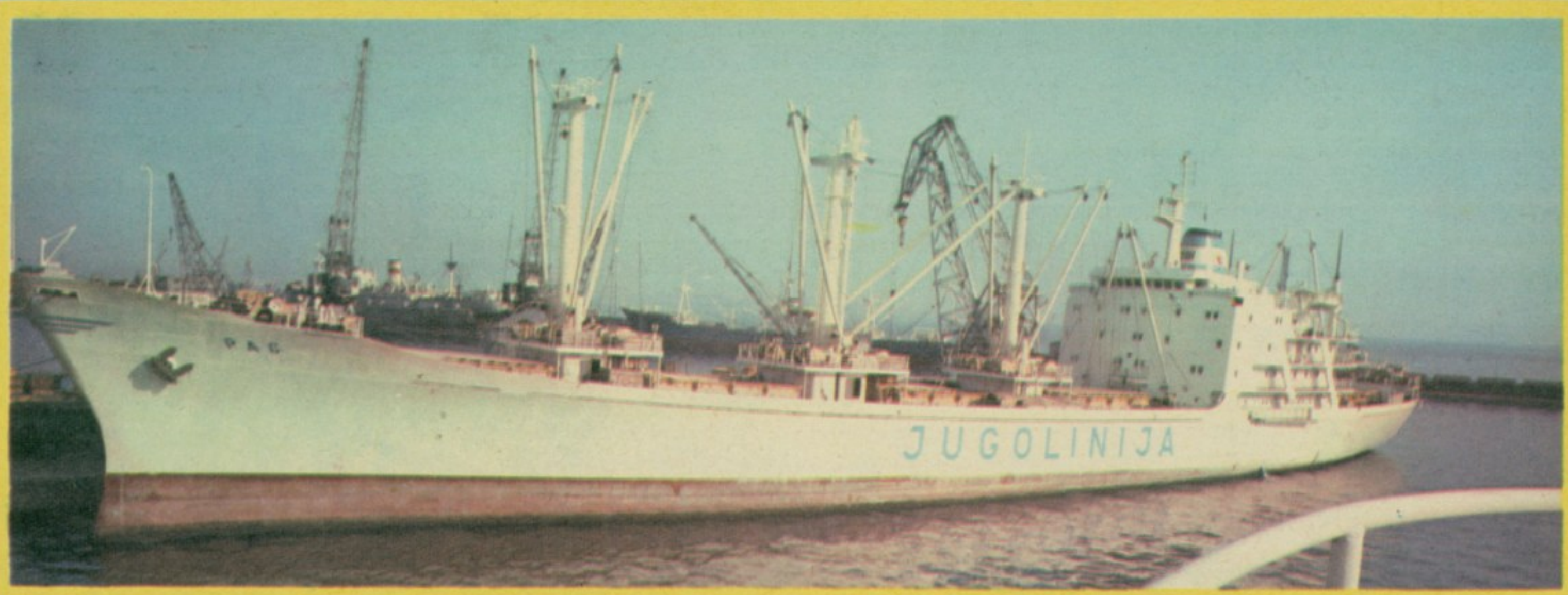
"ВИШЕВИЦА" — Саграђен је 1964. године у Ријеци. Носивост 6 750 БРТ, носивост жита 14 330 м³, расхладни простор 1 066 м³, погонска снага 9 600 КС, највећа брзина 16 чворова на час, највећи газ 7,17 м. Брод има 47 чланова посаде.

"БОСНА" — Саграђен је 1969. године у Ријеци. Носивост 9 502 БРТ, носивост жита 18 203 м³, расхладни простор 588 м³, погонска снага 10 500, економска брзина 17 чворова на час, максимални газ 9,45 м. Брод има 36 чланова посаде.

ЛАЂЕ ПРЕКООКЕАНСКЕ

„ПАГ“ — Саграђен је 1969. године у бродоградилу Ел Ферол, у Шпанији. Носивост 8 502 БРТ, носивост жита 16 674 м³, расхладни простор 398 м³, погонска снага 9 900 КС, економска брзина 17 чворова на час, највећи газ 8,45 м. Брод има 35 чланова посаде.

„НОВИ ВИНДОЛСКИ“ — Саграђен је 1961. године у Сплиту. Носивост 6 662 БРТ, носивост жита 9 963 м³, расхладни простор 1 211 м³, погонска снага 7 300 КС, економска брзина 15 чворова на час, највећи газ 7,46 м. Брод има 39 чланова посаде.

„КРАЊЧЕВИЋ“ — Саграђен је 1966. године у Пули. Носивост 6 174 БРТ, носивост жита 14 295 м³, расхладни простор 966 м³, погонска снага 7 200 КС, економска брзина 17 чворова на час, највећи газ 7,85 м. Брод има 37 чланова посаде.

„АУГУСТ ЦЕСАРЕЦ“ — Саграђен је 1967. године у Ријеци. Носивост 6 042 БРТ, носивост жита 14 295 м³, расхладни простор 966 м³, јачина мотора 10 000 КС, економска брзина 17 чворова на час, највећи газ 7,86 м. Брод има 37 чланова посаде.

ДЕСАНТ М

КАНАЂАНИН ВИЛИЈАМС НЕОПИСИВО СЕ ОБРАДОВАО КАД ЈЕ ОД ПОЛИНЕЗИЈСКОГ КРАЉА ДОБИО НА ПОКЛОН ЦЕО АРХИПЕЛАГ У ТАХИТИМА. ИЗГУБИО ЈЕ ИЗ ВИДА САМО ЈЕДНУ СИТНИЦУ — ДА ЈЕ ПОМАРЕ V ВЕЛИКА ШАЉИВЧИНА.

Славни енглески писац Сомерсет Мом био је колекционар. Али, није скупао ни марке, ни игле са женских шешира, ни седла од камила, чак ни димњаке с пароброда већ — острва! Наравно не сва већ само она изузетна и за то му није, како би се могло помислити, био потребан неки велики новац. Мом се држао следећег правила: да би унео неко јединствено острво у своју колекцију, било је довољно да га посети! Истина, овај систем имао је и свој озбиљан недостатак: није имао с ким да мења своје ретке примерке. Уосталом, чак и кад би се нашао још један такав чудак који скупа острва, Мом му ни за шта на свету не би уступио једно — острво Мјау-Мјау... Али, да почнемо редом.

У канадској провинцији Онтарио, у малом граду Сент Томасу, живео је зубни лекар Волтер Џонстоун Вилијамс. Вадио је зубе својим суграђанима, стављао им пломбе не мислећи ни на шта друго. Али, кад је напунио двадесет и осам година, замислио се над својом будућношћу: зар ће цео живот провести не видећи ништа интересантније од кварних зуба. И, истог часа пред очима му је искрсао рекламни просpekt који је до небеса уздизао романтику рајског живота у Јужним морима. Пребројао је своју уштеђевину и кренуо на далек пут.

САН И ЈАВА

Не треба мислити да је доктор Вилијамс био нека фантазија. Напротив, био је практичан човек како то већ приличи његовој про-

фесији, и унапред размишљао чиме ће се бавити кад стигне на Тахити. Његови планови били су сасвим скромни: купиће мало корално острво, сазидати кућу изнад које ће шумети кокосове палме. Живеће од продаје копре, а у слободно време пецати рибу. Одговарајуће место у плану добиле су и књиге, будућа жена, деца. Једном речју Вилијамс се спремао да проживи свој миран, скроман и, што је најважније, срећан живот, у декору од азурног мора, чистог плавог неба, у свежини свитања и очаравајућим заласцима сунца.

Но, стварност се показала тако различита од маштања.

Пре свега доктора је разочарао сам Папеете, главни град Тахитија, који уопште није личио на рајско место: загушљива, лепљива јара као у купатилу коју су украшавали неподношљиви москити. Најужасније је било то што новцем који је имао није могао ни да помишља да купи ма и

најмање острвце. У време његовог доласка, 1902. године, цене атола нагло су скокнеле. Вилијамсу није претало ништа друго него да опет почне да се бави проклетим зубима. За разлику од Сент Томаса овде није имао конкуренцију, па је био дужан да лечи и домороце, и Французе који су живели на острву, па и самога краља Помареа V и његов двор. Французи су плаћали францима, домороци пилићима, банамама, манго плодовима, рибом и чак (на жалост доста ретко) печеним прасићима. Помаре V и његови принчеви и принцезе уопште нису плаћали! Очигледно, сматрали су да је већ то што му дозвољавају да им ставља пломбе или крунице, само по себи награда.

Међутим, и поред тога доктор Вилијамс, или како су га на острву прозвали „док Вили“, спријатељио се с „његовим полинезијским величанством“. Помаре V био је необичан владар. У сањивом од врућине клоуном Папеетеу он је ваљда био једини увек оран за шалу и неуморан у смишљању смицалица и подвала. Од свих пића код њега је прво место заузимао апсинт, горка ракија пелинковача, па се зато старао да ни дворски дентист не оскудева у њој. (Узгред речено, после смрти Помареа V, неутешна родбина подигла му је уместо уобичајене гробнице споменик у облику огромне мермерне боце апсинта и овај догађај забележио је Рипли у својој чувеној рубрици „Веровали или не“.)

Једном је Помаре V поставио доктору Вилијамсу необично питање:

КРАЉЕВСКИ ПОТЕЗ

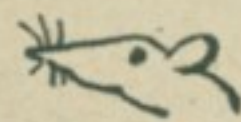
— Зашто ни мени ни мојим рођацима никад ниси послао рачун за лечење. Свима си нам ставио златне пломбе и крунице — и ту се Помаре осмехнуо показујући два реда златних зуба што је била искључива привилегија величанства и изазивало љуту завист прин-

чева и принцеза. — А, то све кошта, зар не?

— Ваше величанство — учтиво се насмешио док Вили — прво и прво, ја сматрам великом чашћу што поправљам краљевске зубе. Друго, некако је незгодно слати рачун краљу, а треће, ја се надам да ћу једног дана моћи да на својој табли допишем речи: дворски дентист Његовог величанства Помареа V.

— Не, то је сувише незнатна награда за твој труд. А затим, сваки поштен краљ дужан је да поштено плати своје дугове. Авај — и ту је Помаре V уздахнуо — у благајни тахићанских краљева никад није било ни пребијене па-ре... Али, колико се сећам, некад си се спремао да купиш острво. Ево, ја ћу ти поклонити цео архипелаг Тетиароа...

МНОГО СУ БЕЗОБРАЗНИ

Тетиароа се тек с великим натезањем могао назвати архипелагом. Састојао се од једног већег коралног атола површине од 160 акри (4047 квадратних метара) и тучета мајушних острваца. Некад су у лагуни Тетиароа живели ловци на бисере, али шкољке на дну одавно су већ и по други пут прегледане и оно мало домородаца сада се издржавало од риболова и скупљајући кокосове орахе. Па ипак, доктор Вилијамс се неописиво обрадовао штедром краљевском дару. Снови су му се најзад остварили!

На жалост, доктор се много боље разумео у зубе него у карактере људи. Он је изгубио из вида једну ситницу: да је Помаре V велика шаљивчина.

На небу без иједног об-

лачка блиставо је сијало сунце, али се у ваздуху још осећала јутарња свежина. На површини воде ни најмањег таласа, а дубоко доле, међу коралима, јуриле су црвене, жуте, пругасте и тачкасте рибе. Шкуна „Флер“ бацила је сидро крај обале и доктор је, не чекајући да морнари поставе бродске степенице, потрчао на обалу и упутио се кривудавом стазом која се једва примећивала у густој трави, међу високим кокосовим палмама што су се спуштале до саме воде. Ускоро је испод једног крошњастог дрвета с великим црвеним цветовима угледао колибу, округлу са шиљастим кровом. На улазу га је чекао мали дебелишаст домородац који је од одеће на себи имао само јарко жуто прегачу. Он се већ издалека, у знак поздрава, смешио Вилијамсу, али у последњем тренутку одједном се сагнуо, дохватио дебелим мочугу са земље и из све снаге је зафрљачио према доктору. Грана је пала у траву поред стазе.

Вилијамс је стао као у-копан.

— Опростите, господине, много су безобразни ти пацови — радосно му је саопштио домородац показујући кроз осмех два реда зуба заслепљујуће белине. — Бестије, од њих све врви. Не може човек ни корак да направи. Некад су гризли само оне орахе који падну, а сад су научили да се пентрају по палмама...

Једним кружним покретом руке као да је позвао новог владара да ужива у оглоданој кори палми, из чијих су крошњи вирили само жалосни остаци изгрижених плодова кокосовог ораха.

Сутрадан ујутру Вилијамс се и сам уверио колико су ови репати створови прождрљиви. Кад се спустио до обале залива где су

МАЧАКА

синоћ са шкуне истоварене каце са садницама палми, с очајањем је могао да установи да су прогризли кору и појели нежно језгро.

ПРЕМИЈА ЗА ДЕСЕТ РЕПОВА

У току неколико следећих дана пацови као да су се ругали господару острва. Трчкали су му тако рећи испред самих ногу, дрско се пенетрали на његове рођене палме, организовали на пешчаној обали праве битке око рибе коју би таласи избацили. Његово присуство пацови су једноставно игнорисали. Кад би им са штапом прилазио сасвим близу, шмугнули би у најближу рупу којима је острво, буквално као колут сира, било избушено.

— Нисам имао куд него да објавим пацовима рат на живот или смрт — причао је доктор Вилијамс Сомерсету Мому, кад је овај 1917. године допутовао на Тахити да би сакупио материјал за књигу о Гогену и, природно, већ првих дана упознао се с власником необичног острва који је у међувремену постао британски конзул у Папеетеу. — Обећао сам тамошњим становницима да ћу им послати отров и награду за сваких десет уништених штеточина. Договорили смо се да исплаћујем према броју репова...

— Али, откуд пацови на острву Тетиароа? — зачудио се Мом. — Колико му је познато на другим атолима их нема.

— Ах, поставили сте ми најтеже питање. И ја сам покушавао да сазнам почетак ове жалосне историје, али коначно објашњење нисам нашао. Лично, претпостављам да се један број пацова преселио са шкуна које су овуда пролазиле, а друго, можда нисте знали, али древни полинезијски морепловци узимали су их са собом за време дугачких путовања као живе намирнице. Моји пацови са Тетиароа наследили су најгоре особине и једних и других предака: виталност полинежанских староседелача и ђаволску брзину бродских.

Али, није у томе ствар. Кад сам се неколико месеци касније вратио на острво, одмах сам схватио да сам поражен. Свуда пацови. Домороци су ми објаснили да су мишеви, после неколико изненадних смртних случајева, извукли поуку и далеко заобилазили сендвиче са стрихнином разбацане по целом острву. Ка мење којим су острвљани покушавали да их погоде, пацови су вешто избегавали, а кад би моткама кренули у лов на репове, наилазили су на отпор. Пацови су, наиме, ускоро престали да се спасавају бекством и уместо тога хитро се скупљали у ударне одреде и с јаросном циком бацали на гониоце. И, тек тада сам схватио колико је осећање хумора његовог величанства Помареа V који ми је учинио тај изванредан поклон. Да, ви се сада смејете, али мени онда није било до смеха.

ДОК ВИЛИ КУПУЈЕ МАЧОРЕ

Сатима и сатима седео сам на веранди покушавајући да нађем излаз. И, зна те ли ко ми је дошапнуо решење? Мој Ша. Тако се звао тај сијамски мачак кога сам држао, дрзак и безобразан иначе. Имао је обичај да ми скочи на колена и ту демонстрира оштрину својих ноката само ако случајно забравим да му дам његову омиљену попластицу, конзерву с туневинином. И, док сам једном мазао јодом огреботине од њега, синило ми је у глави: па зар мачке нису смртни непријатељ мишева. Само их треба скупити у довољној количини и превести на Тетиароа.

Сутрадан је мој момак, Кинез, залепио у пристаништу објаву да док Вили купује мачке и мачоре, по два франка комад. Већ после једног часа навалили су домороци са робом која је мјаукала, гребала, фрктала. У дворишту је столар склепао неколико великих кавеза у којима се негде око подне накупило око две стотине бесних минитигрова. То је заиста било

доста. Решио сам да их два-три дана држим на дијети да би биле што ревносније кад стигну на острво. Интересовало ме је да видим шта ће бити од моје замисли, па сам се тамо упутио заједно с казненом експедицијом која је мјаукала.

УДРИ ИХ! УДРИ!

Касније је капетан трговачког брода Емил Леви, који је необичан товар превезао на Тетиароа, врло живописно испричао Мому ову јединствену у свету десантну операцију — искрцавање мачака на острво Тетиароа.

У току 25 миља пута мачке су непрекидно завијале као бродске сирене, а кад су кавезе истоварили, заробљеници као да су полудели. Два морнара који су отварали кавезе једва су успели да се склопе од разбеснелих мачака. Ситуацију су спасли пацови при вучени необичним шумом. Како су расли у потпуној изолованости, никад раније нису видели смешне зверке које мјаучу и с радозналошћу су сад посматрали како се бацају на пешчану плаж. Али, зато су тахијански мачори одмах препознали своје заклете непријатеље. Чим су приметили пацове, мачја лавина је журнула у напад.

— Да сте само видели док Вилија — причао је капетан. — Скакао је од радости на мостићу, махао рукама и драо се на сав глас: — Удри! Удри их!

Увече је главнокомандујући десантне операције зубни лекар Вилијамс обишао острво и није видео ни једног јединог миша. На бојном пољу остала су само тела повређених, а они који су остали читави сакрили су се куд који. Канањин није сумњао да ће и њима ускоро доћи црни петак. Моћи ће да се врати на Тахити и купи нову партију садница палми.

— На жалост, мој тријумф показао се преурањен — уздахнуо је Вилијамс. — Наступила је кишна сезо-

на и прошло готово три месеца кад сам почео да се спремам да отпловим на Тетиароа. Али, догађаји су ме претекли. Једне вечери, дошавши кући, затекао сам крај веранде све своје острв острвљане. Показало се да сам превидео једну ствар: брзина којом се мачке множе. Њихов број се најмање утрострујио! Пошто су се обрачунале с пацовима, бациле су се на живину, али ни то није потрајало дуго. У мачјем насељу завладала је глад. Један део је угинуо, а оне које су остале, наштавши се у безизлазном положају, почеле су праву опсаду острвљана. Уплашени за своје животе, људи су првом шкуном побегли на Тахите.

ПРЕВАРИЛИ СТЕ СЕ, МИСТЕР!

Шта сам могао да урадим? Да отрујем своје дојучерашње савезнике? Не, ја за то нисам имао снаге. Нека их, нек владају острвом, а кокосове палме могу и причекати. На крају крајева оне ће без хране и тако угинути природном смрћу. Опет сам у пристаништу истакао опомену да је опасно ићи на Тетиароа. Вест се брзо раширила по целом Папеетеу и острво је ускоро добило ново име — острво Мјау-Мјау.

— Али, од тада је прошло готово петнаест година, зар се тај догађај памти до сада? — зачудио се Мом. — Зар Тетиароа и сад називају острвом Мјау-Мјау кад од мачака тамо, вероватно, није остало ни трага ни гласа.

— Е, ту сте се преварили, драги господине, — за-

гонетно се осмехнуо британски конзул. — Кад сам после више од годину дана, мучен радозналошћу поново обишао свој посед, тамо је било мачака и мачака. Потпуно су подивљале али се нису усуђивале, бар не јавно, да нападају људе. Пошто сам на острву провео неколико дана утврдио сам задивљујуће ствари. Моје мачке постале су одлични риболовци! Свој јеловник допуњавале су, као салатом, разним травама и лишћем некаквог жбуња. Требало је ујутру само изаћи у залив и видети необичан приказ: сви одрасли из мачјег племена, распоредени на коралним спрудовима и плићаку, стрпљиво су ишчекивали јато риба. Један ударац шапе брз као муња или чак скок у воду — и доручак је ту. Али, што је најинтересантније од свега, ко зна из ког разлога, тек број мачака се од тада уопште није повећавао, као да су увеле контролу рађања. Ускоро су се овде вратили домороци и почели да се баве гајењем кокосових палми. Уосталом и сами се можете уверити да на острву влада савршена хармонија...

Ту није крај приче о судбини једног од острва из збирке Сомерсета Мома. Крајем 60-их година Тетиароа је од наследника доктора Вилијамса купио познати филмски глумац Марлон Брандо који је замислио да овај рајски угао претвори у уточиште за филозофе, писце, уметнике и глумце који желе тишину и спокој. Али, авај, још није нашао ниједног кандидата који би пристао да тамо дође. Криве су мачорске серенаде без којих ни данас не може да прође ниједна ноћ на острву Мјау-Мјау.

В. С.

DIK
BROWNE

ХОГАР

СТРАШНИ

УХВАТИЛА МЕ ЕЛИСА

Кад сам се тога јутра, 17. септембра 1961. пробудио, сунце је већ увелико обасјавало прозоре моје хотелске собе на Ивиџију, једном од Балеарских острва у Средоземном мору. Обећао сам пријатељима са којима сам ту проводио одмор да ћу их зором повести до старог манастира у унутрашњости острва, а сад је већ било девет часова!

Поћи прашњавим путем који води кроз густе, сунцем обасјане маглинаке у ово доба дана било је бесмислено јер откад смо стигли на Балеаре, свакодневно нас је пратила несносна жега. Најбоље је да и овај дан проведемо на плажи, закључио сам и пожурио напоље. Доле, на пешчаном плажи већ су се сви били окупили.

КАО ПОМАХНИТАО

Десетак минута касније изнајмио сам мали моторни чамац и отиснуо се са хотелског мола, махнувши у знак поздрава пријатељима на обали. Усмерио сам чамац ка излазу из залива.

Мотор је уједначено брујао. Док је чамац секао таласе остављајући пенушаву бразду иза себе, безбрижно сам звиждукао неку мелодију не сећам се више коју. Одједном, на само неколико метара испред мене, неочекивано је искрснуо неки скијаш. Времена за размишљање није било.

Нагло сам окренуо кормило удесно. У пуној брзини чамац се пропео и нагао на десни бок. Од изненадног трзаја који је чамац направио, нагло мењајући правац, изгубио сам равнотежу и суновратио се у воду.

Све се догодило тако брзо да нисам имао времена да удахнем ваздух пре него што сам потонуо. Осећао сам страховит притисак у плућима. У ушима ми је зујало. Снажно сам замлатарао рукама и ногама, настојећи да се што пре дочекам површине.

Кад сам најзад испливао, тако сам жудно удахнуо ваздух да сам се загрцнуо. Кашљући, осврнуо сам се око себе и угледао чамац који се као помахнитао окретао у круг. Угледавши у близини групу пливача, паралисао сам се од страха. Ако помахнитали чамац крене према њима... Нисам смео ни да помислим на оно што би се догодило. Морао сам што пре нешто да предузмем.

Не размишљајући, зграбио сам чврсто прамчано уже, не бих ли се како-тако попео у чамац и угасио

Џон Пертви

мотор. Али при том нисам рачунао на јаку вртложну струју која ме је повукла под чамац.

ОКАНИ СЕ ЧАМЦА!

Никада ме у животу није ухватила таква паника: ошамућен од ударца који сам осетио у тренутку кад се дно чамца нашло изнад моје главе и са устима пуним слане воде беспомоћно сам млатарао рукама и ногама. А онда ме је снажно захватила елиса мотора и док је чамац журио напред, одбацила у усковитлано море.

Већ у следећем тренутку осетио

Нико на обали
није знао
шта се са мном
догађа
и да сам
потпуно беспомоћан.

сам страховит бол: елиса мотора запарала ми је десну ногу.

Одупирући се свом снагом струји која ме је вукла, покушавао сам да се зауставим. Обухватио сам ногама крму само неколико сантиметара од елисе. Одједном, чамац који се и даље бесмучно окретао, избацио ме је на површину. Нејасно, кроз млазеве запенушале воде која ме је засипала, зачуо сам гласове мојих пријатеља који су ме дозивали са обале.

— Хеј, Џони, окани се чамца!

Али, они нису знали да сам потпуно беспомоћан.

Чамац се и даље окретао вртоглавом брзином и вукао ме за собом. Био сам већ на измаку снаге, сав изубијан и престрављен а о води које сам се добро нагутао да и не говорим. Знао сам да имам сла-

бе изгледе да се из свега тога извучем здрав и читав. Ако наставим да се држим за конопац, сигурно ћу се удавити. Знао сам да не смем да га испустим, јер ће ме јака струја повући право на елису. Могao сам да бирам између оштре елисе, која је претила да ме сасече, и смрти од даљења. Изабрао сам ово прво.

ВЕШТАЧКО ДИСАЊЕ

Пажљиво сам почео да извлачим десну ногу испод чамца, настојећи да се одбацим од трупа. Пресекао ме је страховит бол. Оштрица елисе поново ми се зарила у ногу. Крв је шикнула из ране. Почео сам да губим свест. Грчевито сам се држао за конопац док ми је елиса парала тело. Вода око мене била је црвена од крви.

Хтео сам да крикнем, позовем у помоћ. Али, више нисам имао снаге ни за то. Потпуно малаксао пропустио сам се таласима. У додиру са сланом морском водом ране су ме пекле као жеравице...

Прво што сам осетио када сам дошао себи било је тврдо дно чамца. Неко ми је снажно притискао груди, примењујући вештачко дисање. Као кроз маглу угледао сам лице мог пријатеља Питера. Он је безуспешно покушавао да завојем из мале приручне кутије у чамцу заустави крварење из рана на мојим ногама. Са обале су допирали узбуђени гласови купача.

Само што смо пристали уз обалу, стигао је аутомобил неког од хотелских гостију и повезао ме до мале болнице у Сан Антонију. Доктор није могао ништа друго да учини сем да ми превеје дубоке ране и заустави крварење. Истог дана пребачен сам авионом у Вестминстер болницу у Лондону, где сам неколико недеља остао на лечењу.

Ц. П.

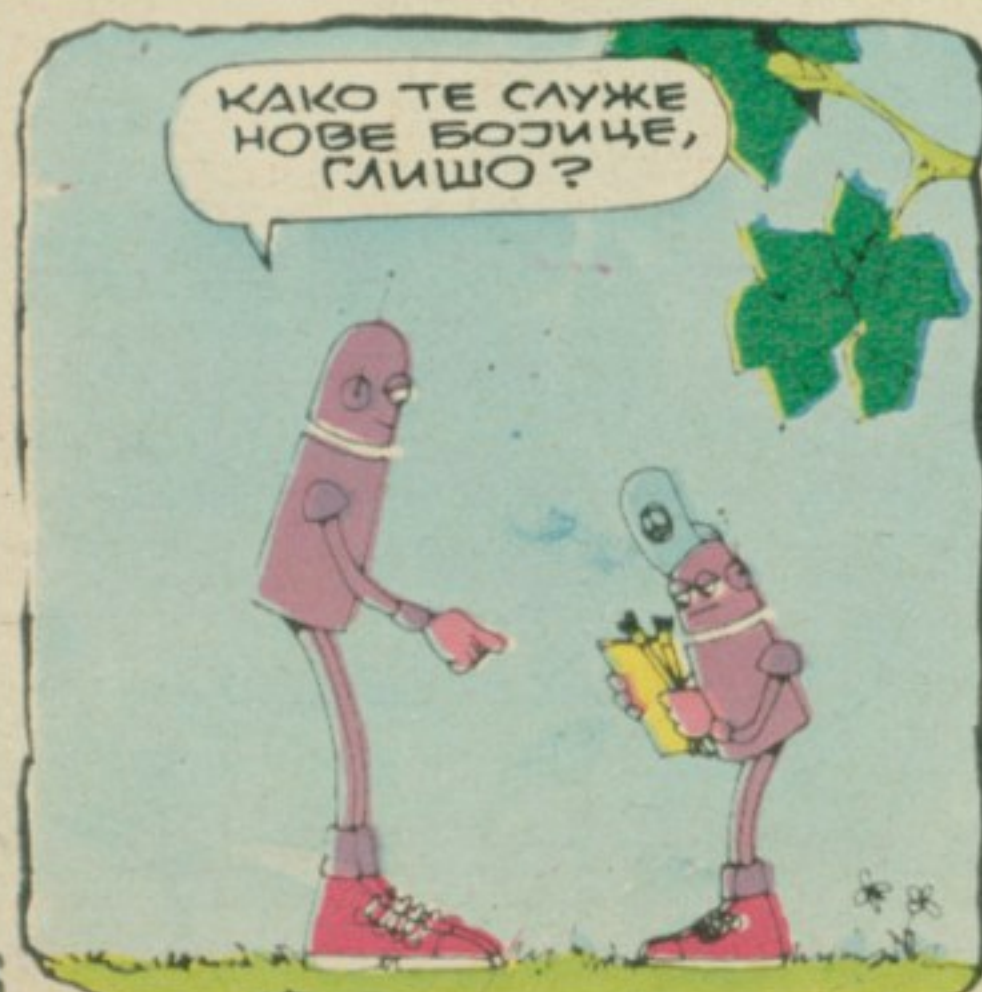

Јака струја повукла ме је под чамац.

БИМ И JOE MUSIAL БУМ

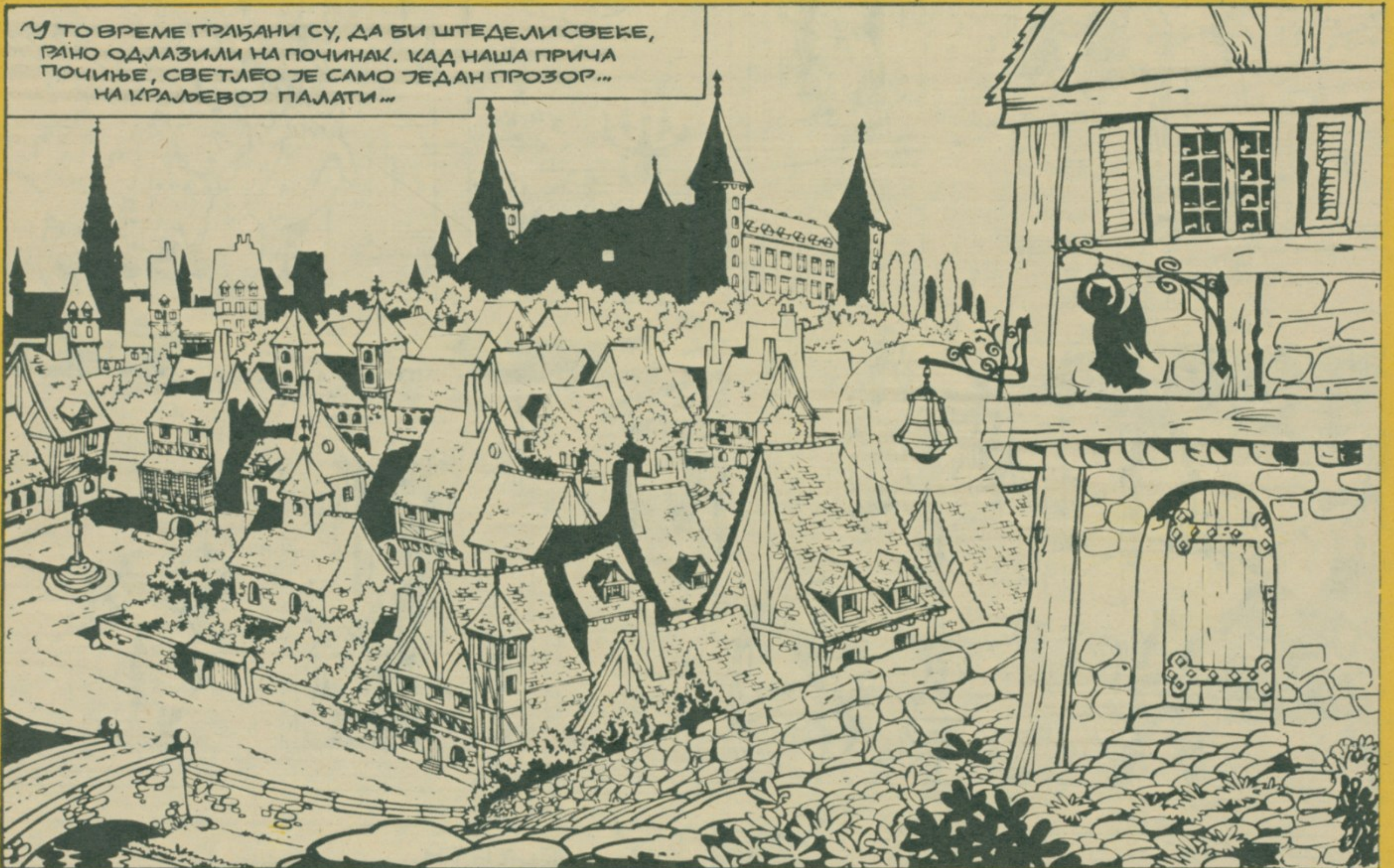
ШРАФКО

**ЦРНА
БРАДА:**

ИЗУМ ПРОФЕСОРА ПЕРИСКОПА

У ТО ВРЕМЕ ГРАЂАНИ СУ, ДА БИ ШТЕДЕЛИ СВЕКЕ,
РАНО ОДЛАЗИЛИ НА ПОЧИНАК. КАД НАША ПРИЧА
ПОЧИЊЕ, СВЕТЛЕО ЈЕ САМО ЈЕДАН ПРОЗОР...
НА КРАЉЕВОЈ ПАЛАТИ...

ЊЕГОВО МИЛОСТИВО ВЕЛИЧАНСТВО АВГУСТ III
ВОЉЕНИ РАДИ...

...НА ДОБРОБИТ СВОЈИХ ПОДАНИКА.

НИКАД ОДМОРА! СТАЛНО МОРИМ
МОЗАК... ДА БИХ ИЗМИСЛИО НОВЕ
НАМЕТЕ!

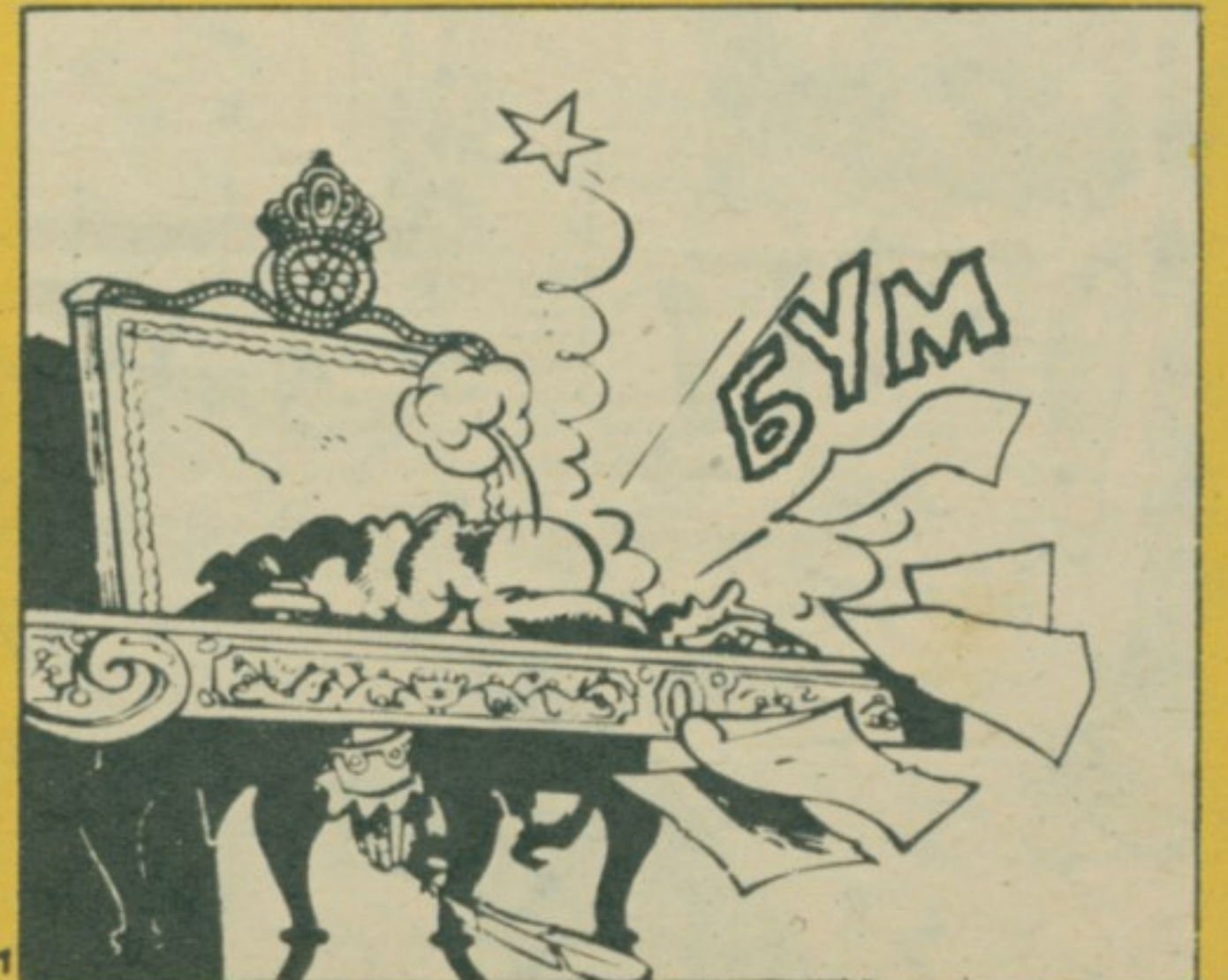

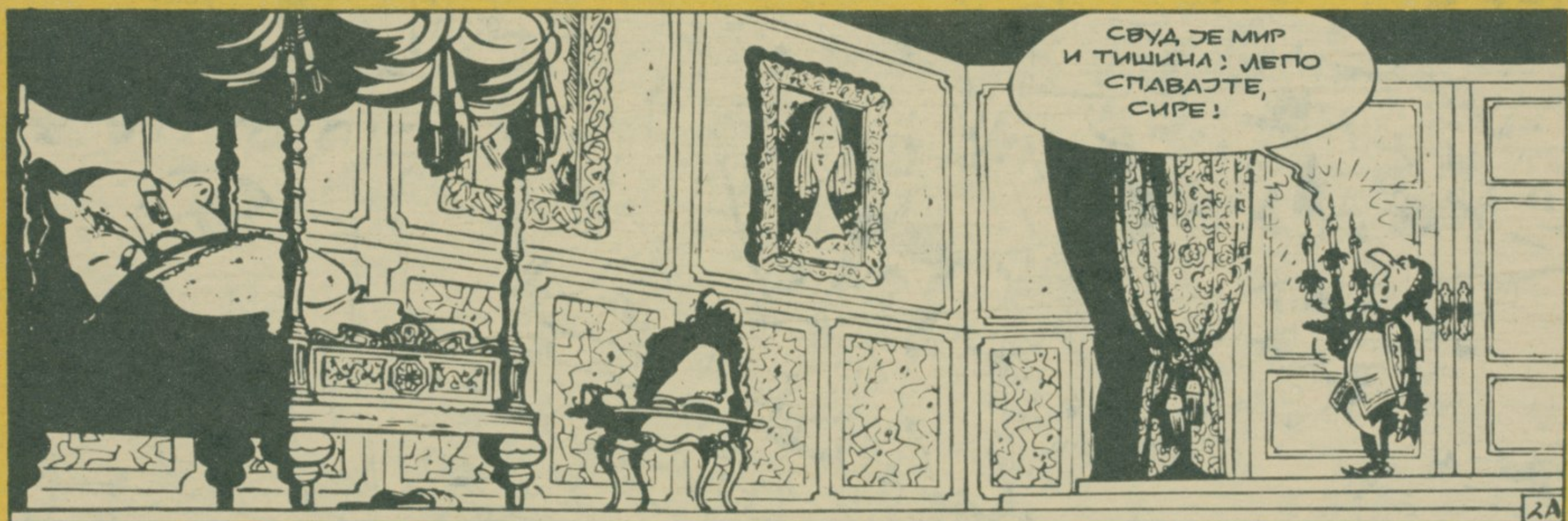
ЧАСОВИ ПРОТИЧУ...

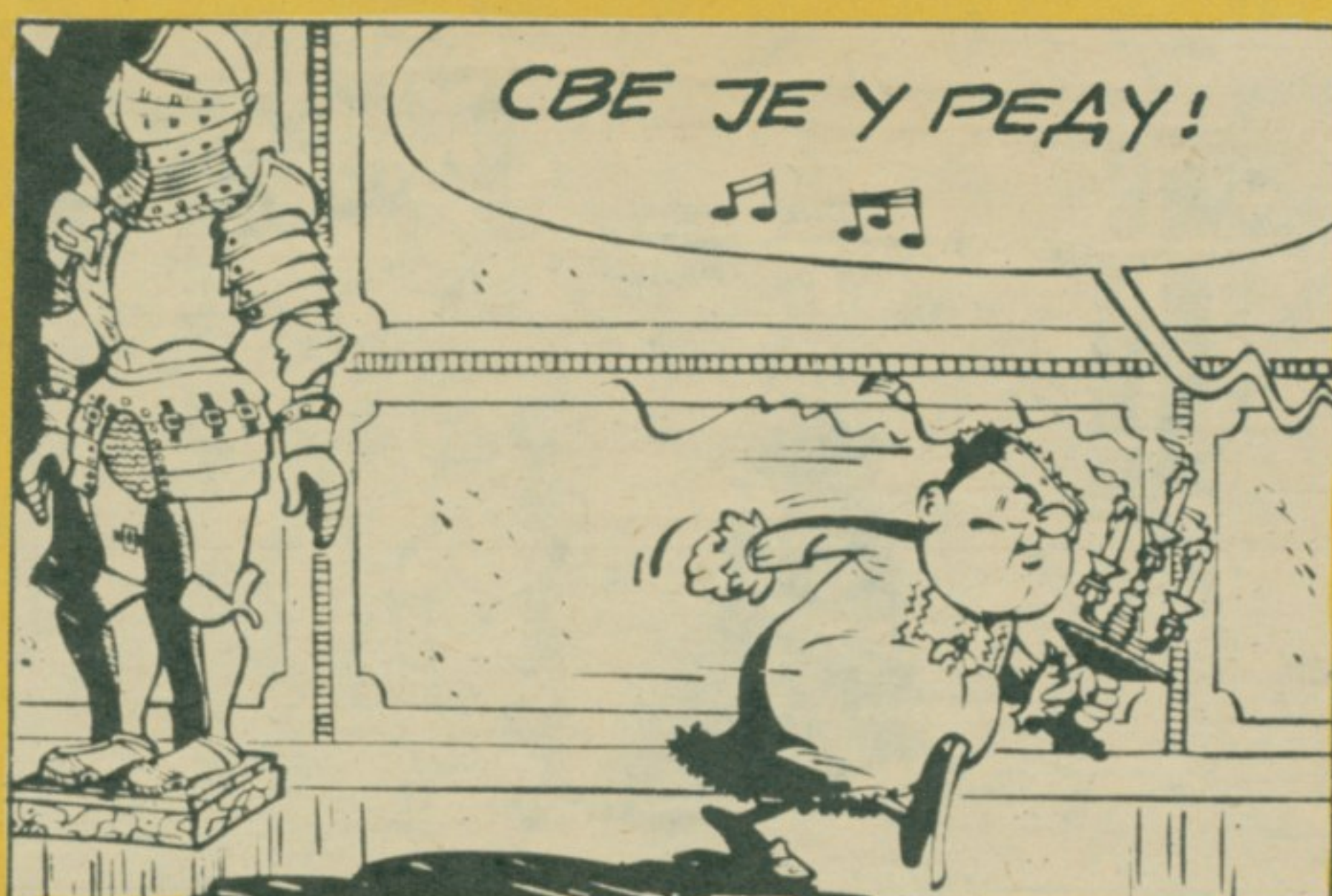
АААХ! ТЕШКО ЛИ ЈЕ
БИТИ КРАЉ!

УМИРЕМ ОД УМОРА...
ЈОШ ЈЕДАН МАЛИ ПОТ-
ПИС И ЈА... ЈА... ЈА...

ДОК СУ НАШИ ПРИЈАТЕЉИ ЈЕДРИЛИ...

... КОД КОРНЕЛИЈУСА СЕ ОДИГРАВАЛА ДРАМА.

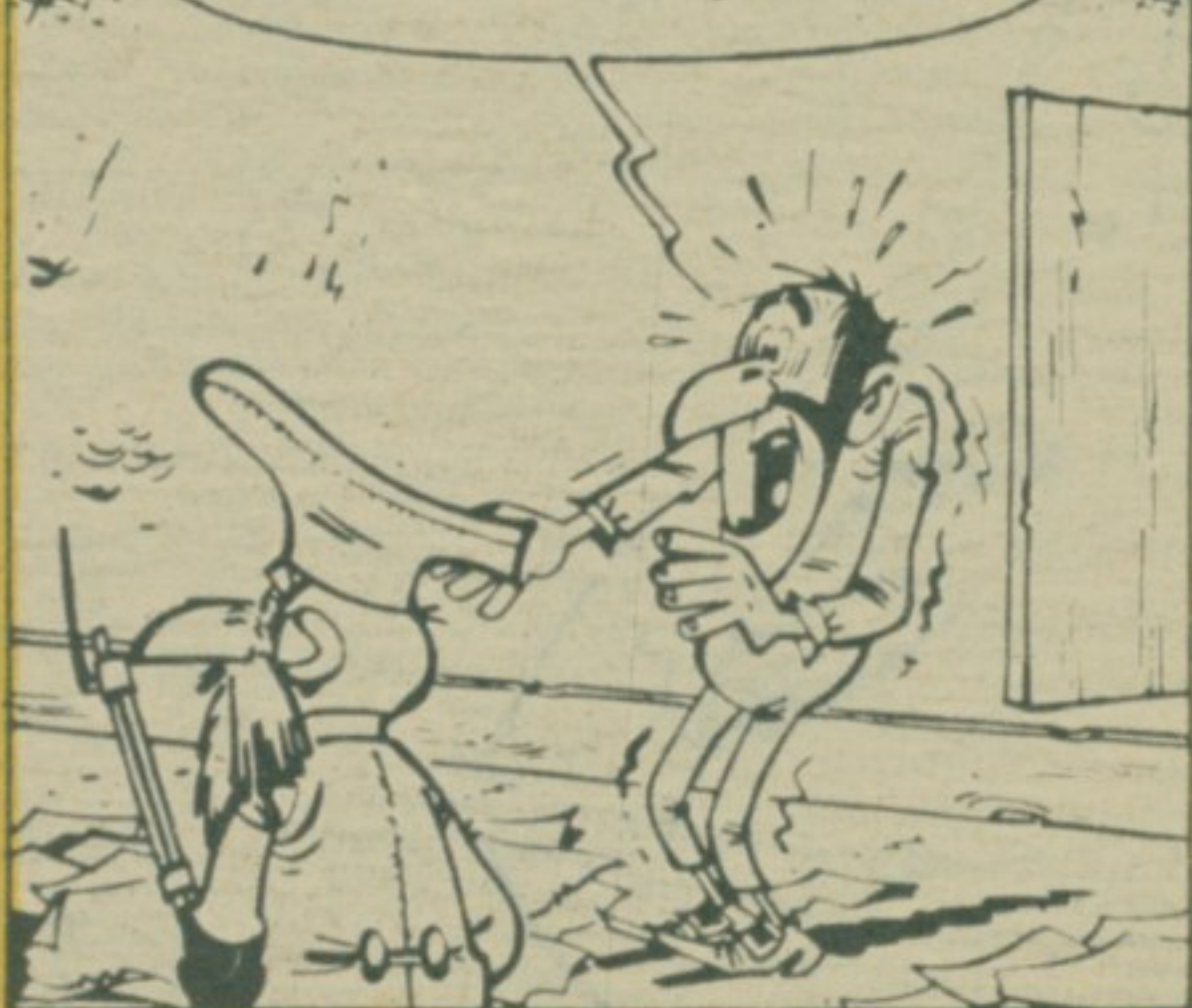

САНДУЦИ СУ МУ ПРАЗНИ!
САМО ХАРТИЈЕ, ХАРТИЈЕ,
ХАРТИЈЕ!

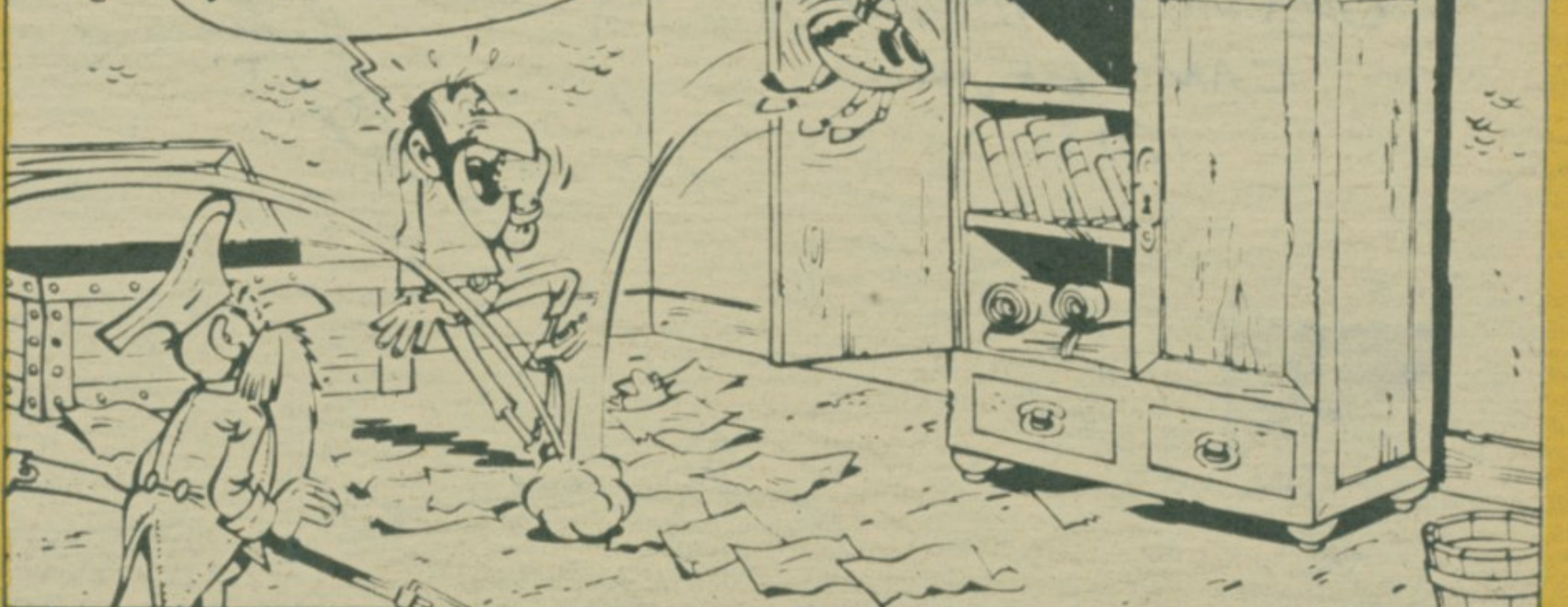
БАЦИ ПОГЛЕД У
ОРМАР! МОЖДА
ТАМО...

ДЕДИЦЕ!
ШТА ЈЕ ОНО?! ЈА СЕ
БОЈИМ!

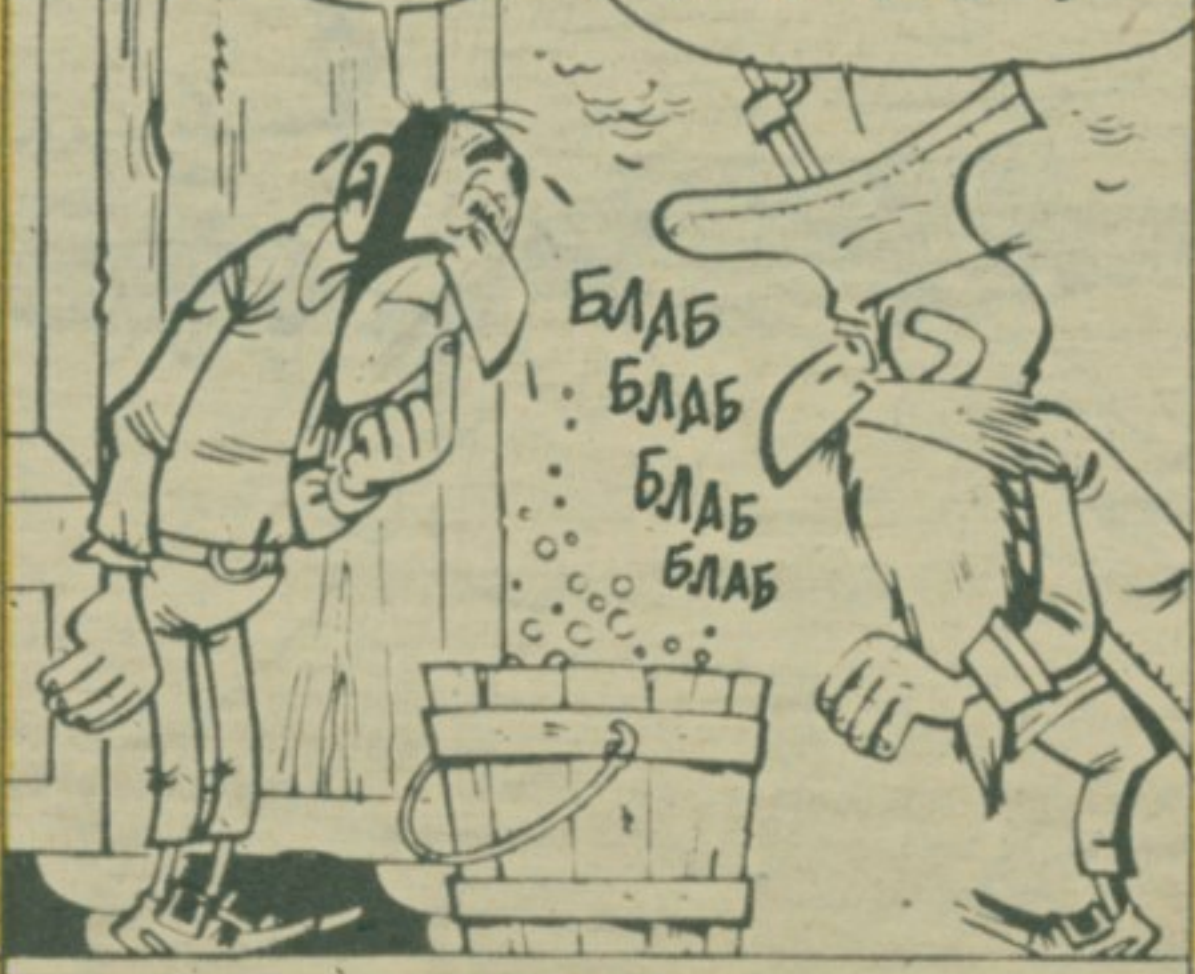
ХАААА!

КУФ!

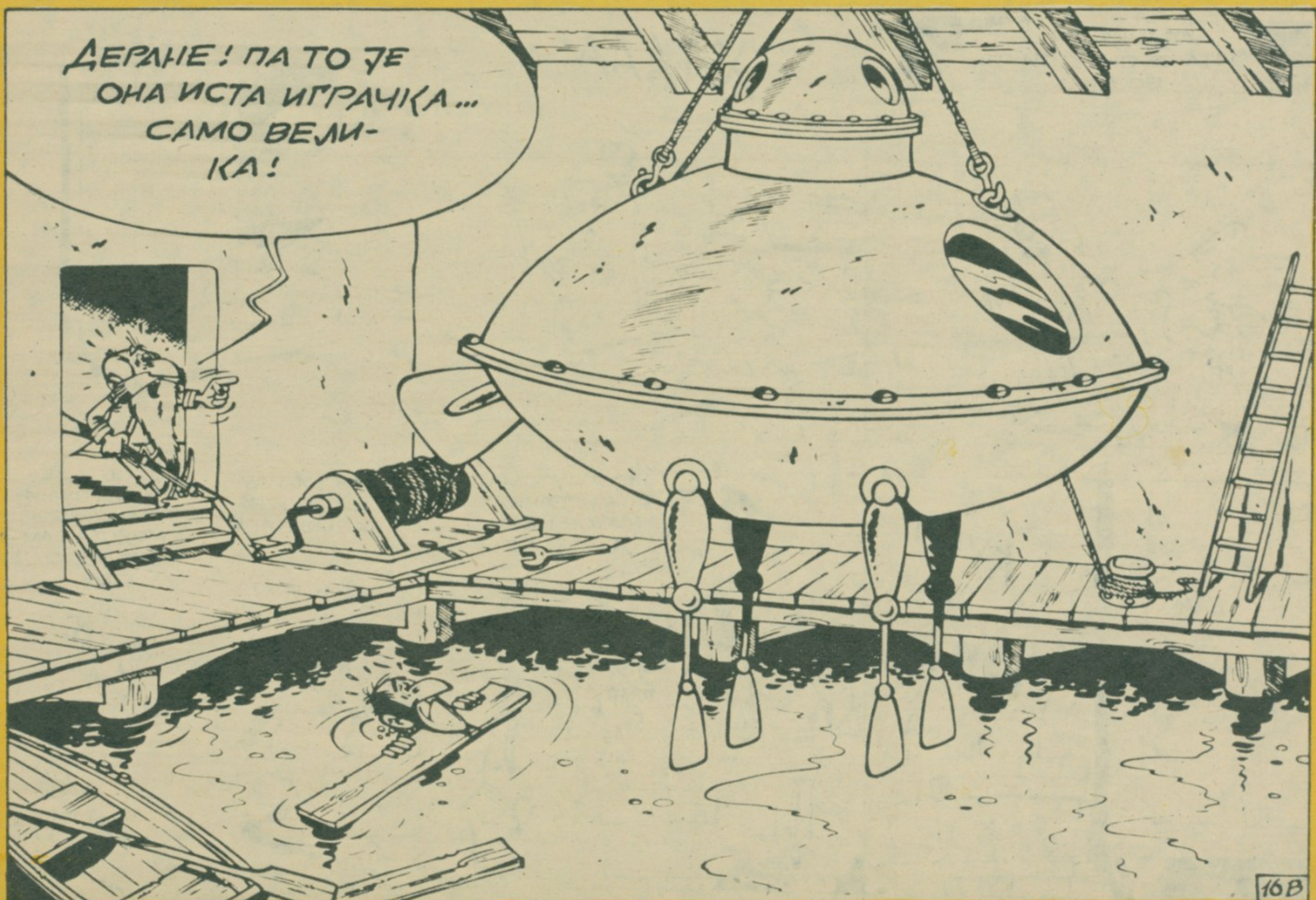
НЕКА АУТОМАТ-
СКА ИГРАЧКА!
МАТОР КЕША...
А ИГРА СЕ!

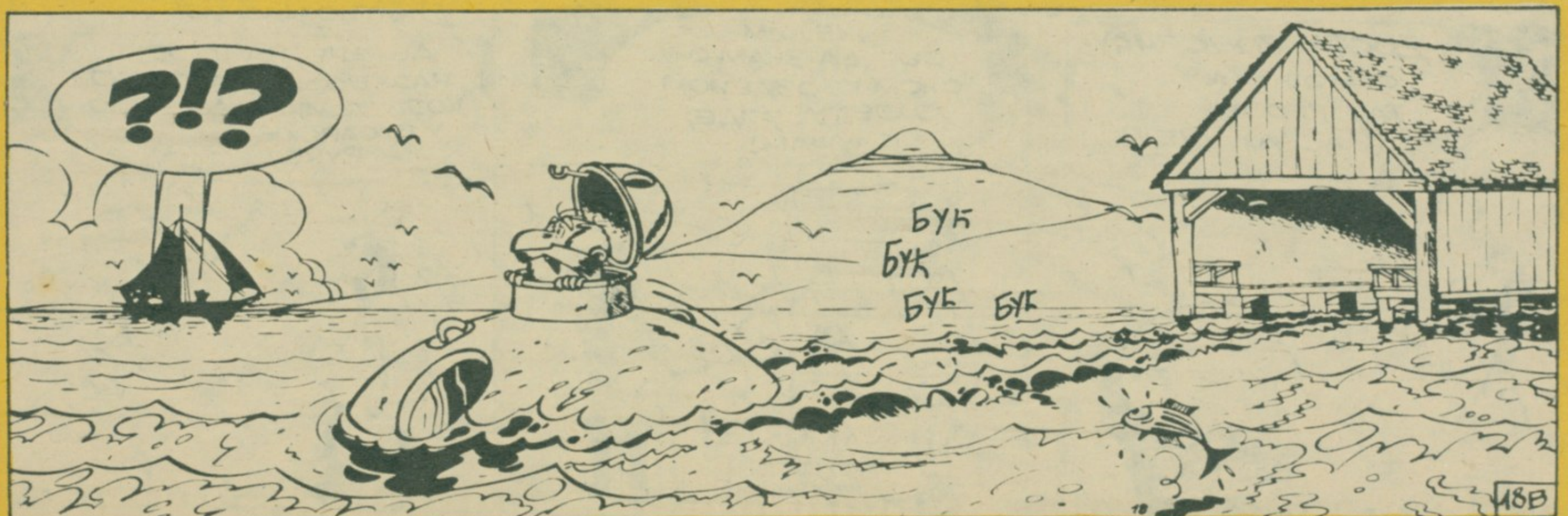
МАНИ ТУ ГЛУ-
ПОСТ! ПОТРА-
ЖИЋЕМО ПАРЕ!

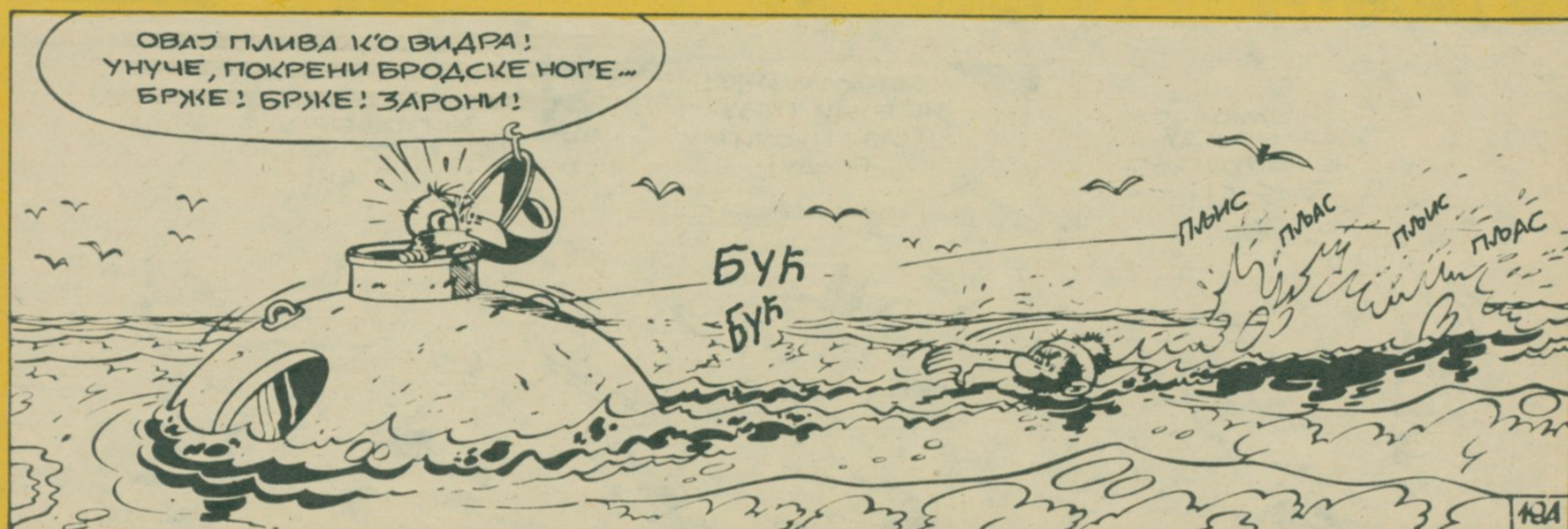
ЈА СЕ У ДЕ-
ТИЊСТВУ НИ-
САМ ИГРАО...
МОЖДА САМ
ЗАТО ЗАО-
СТАО...

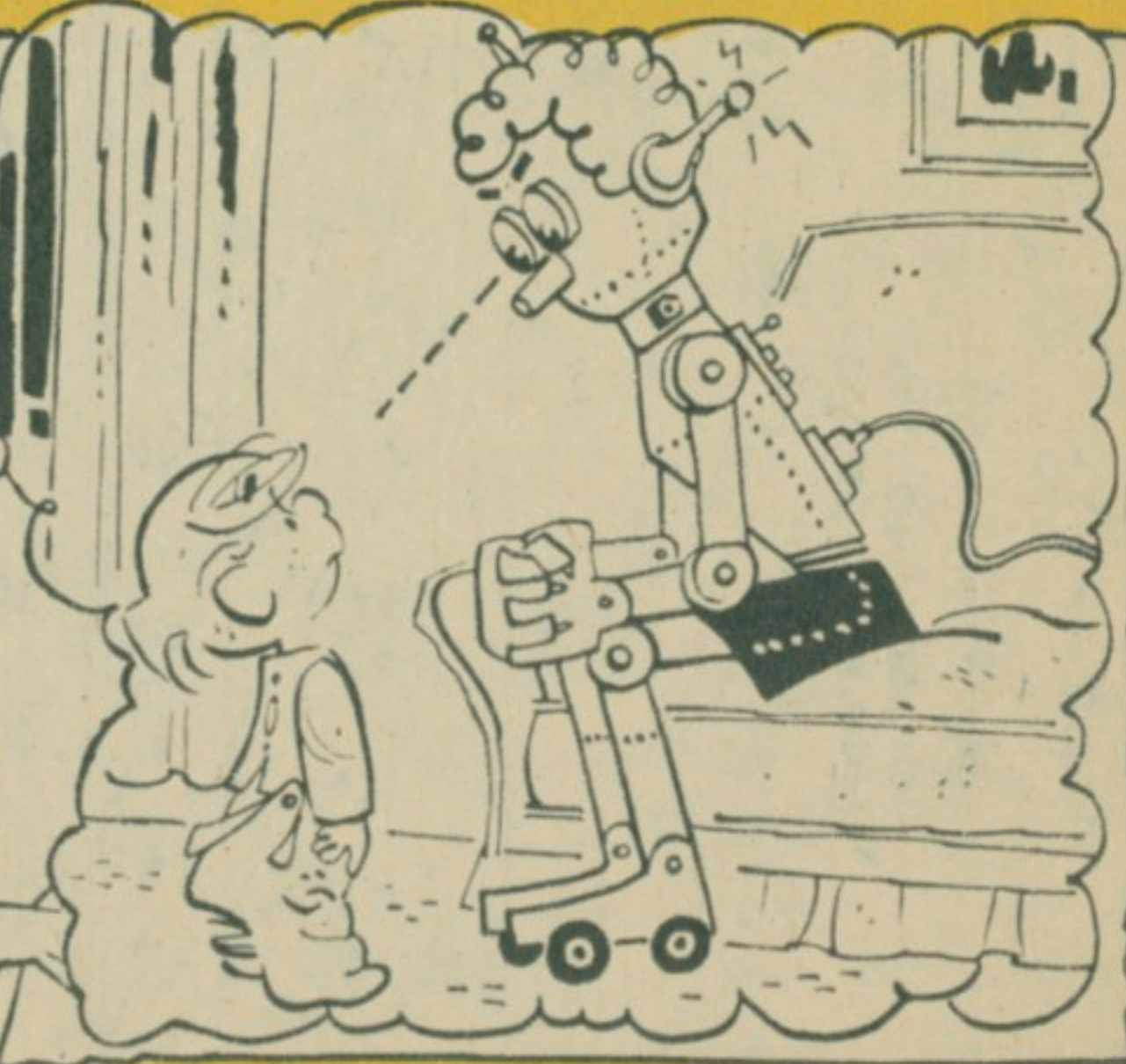
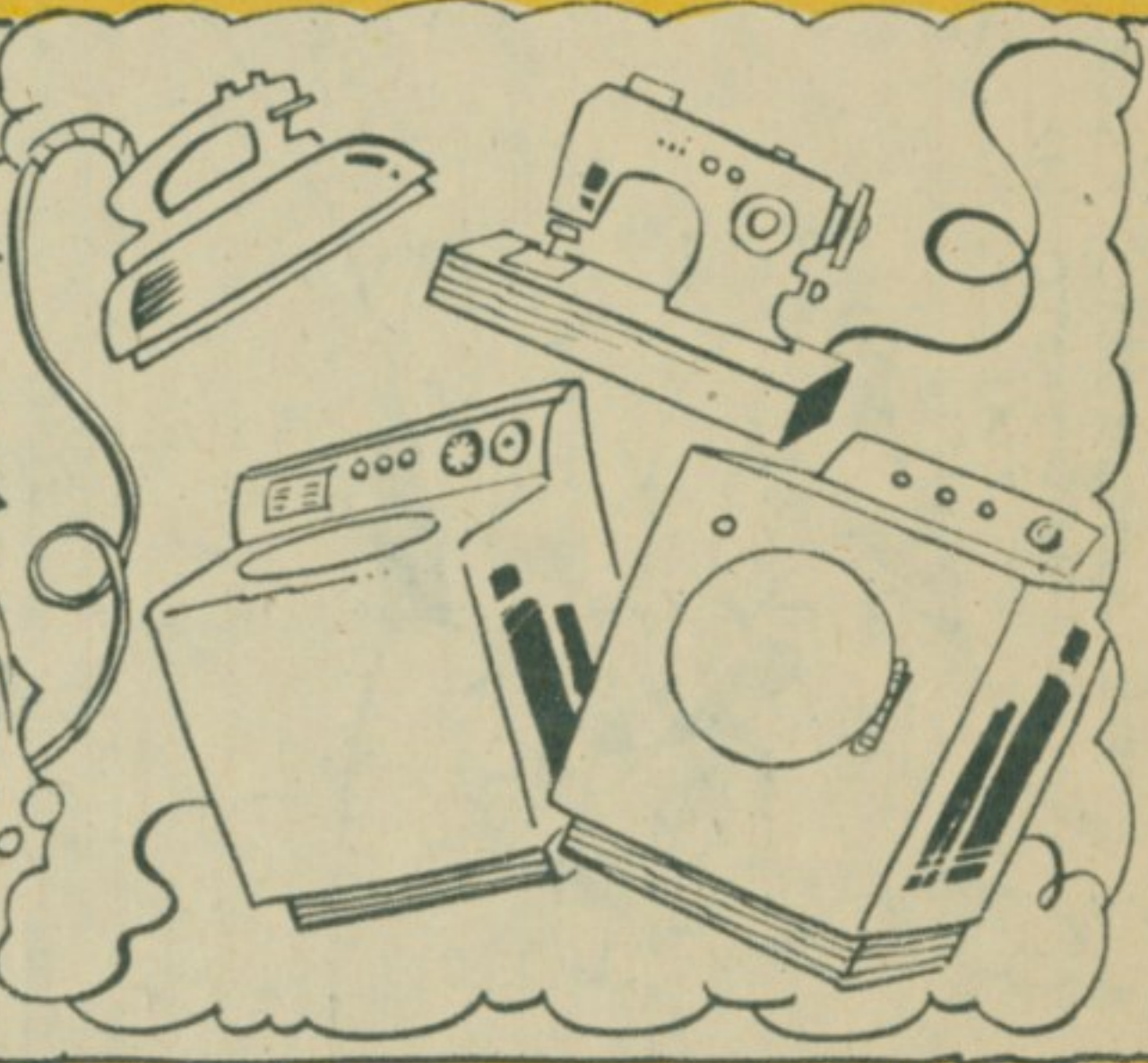

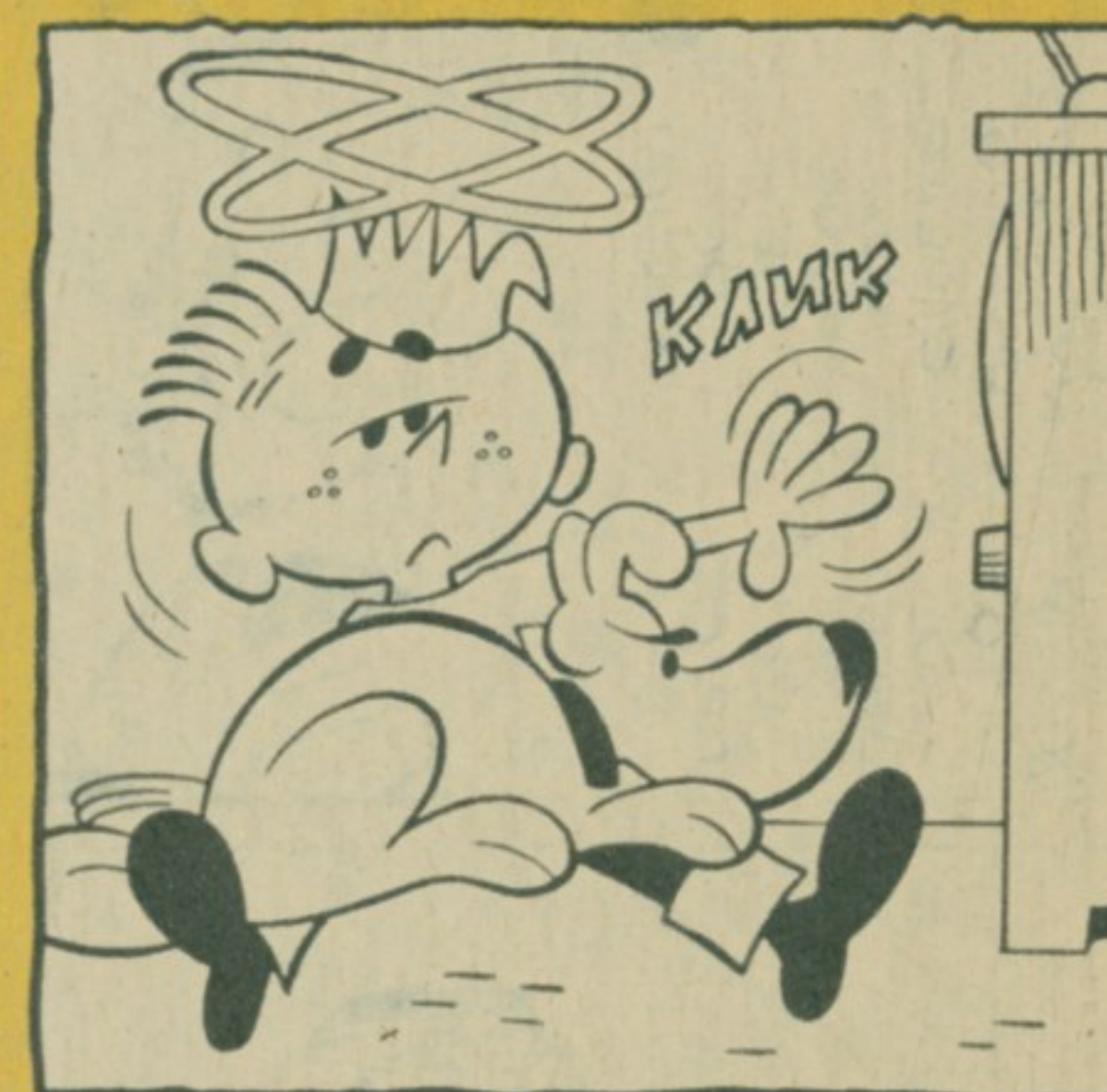
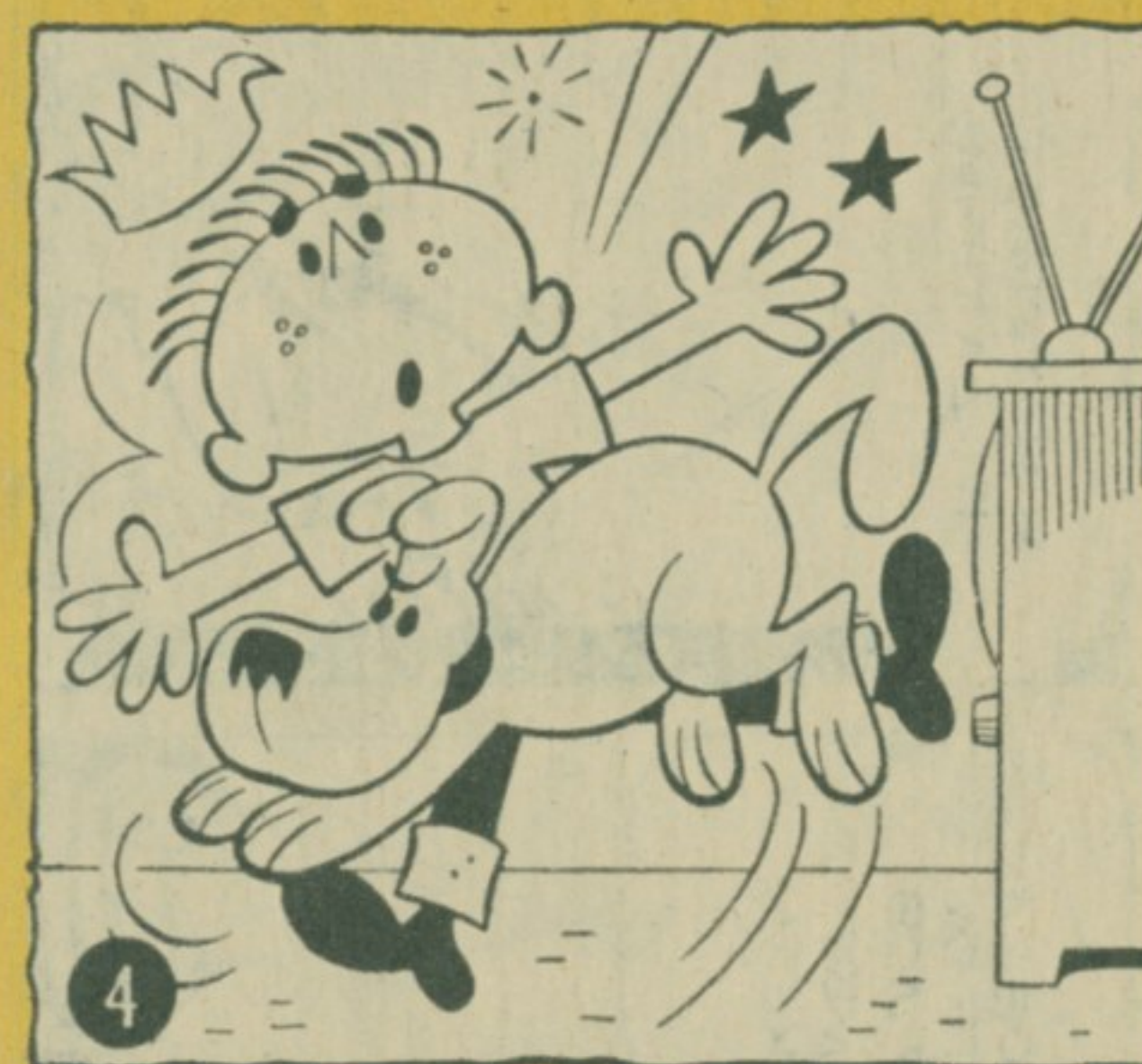
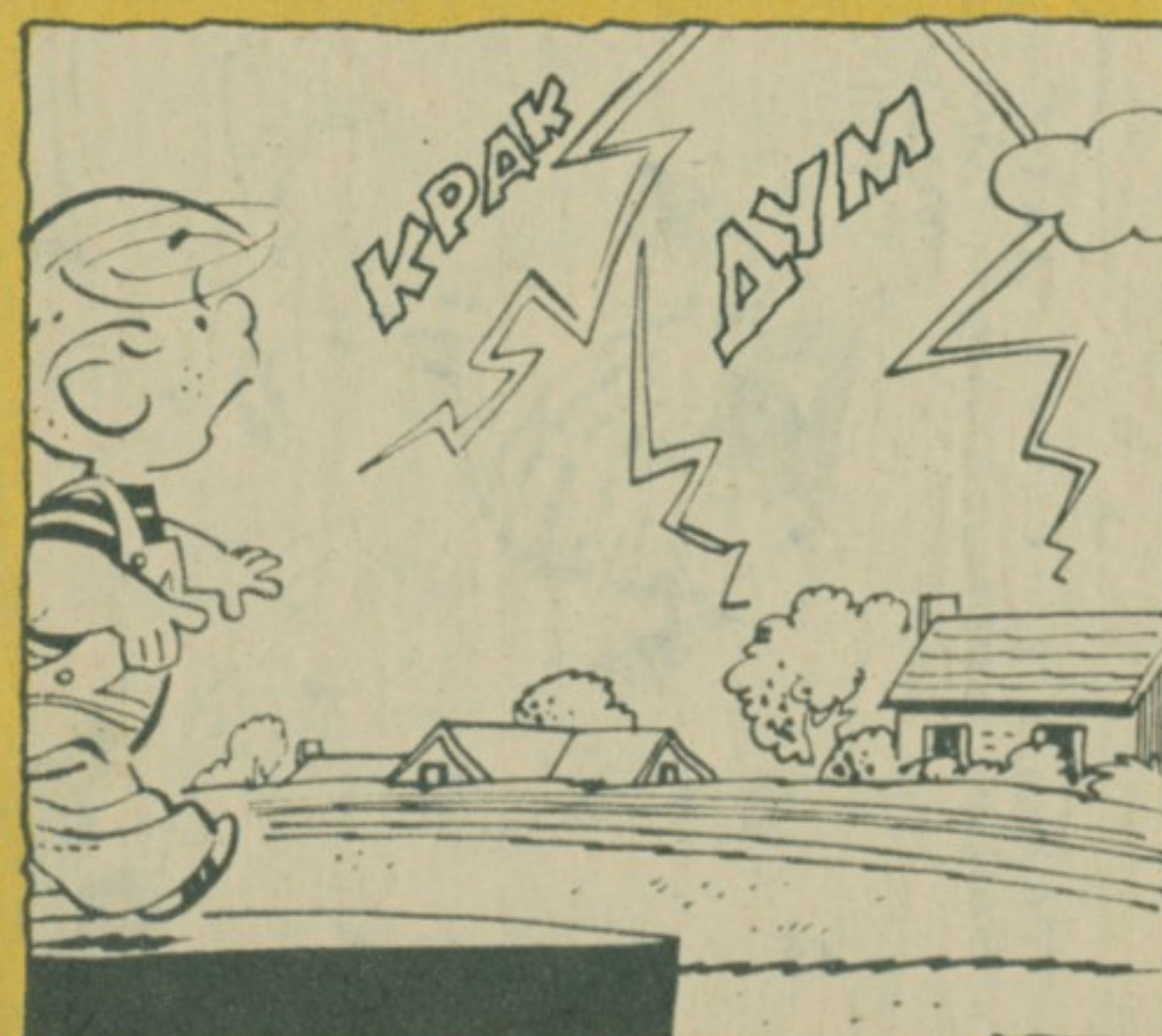

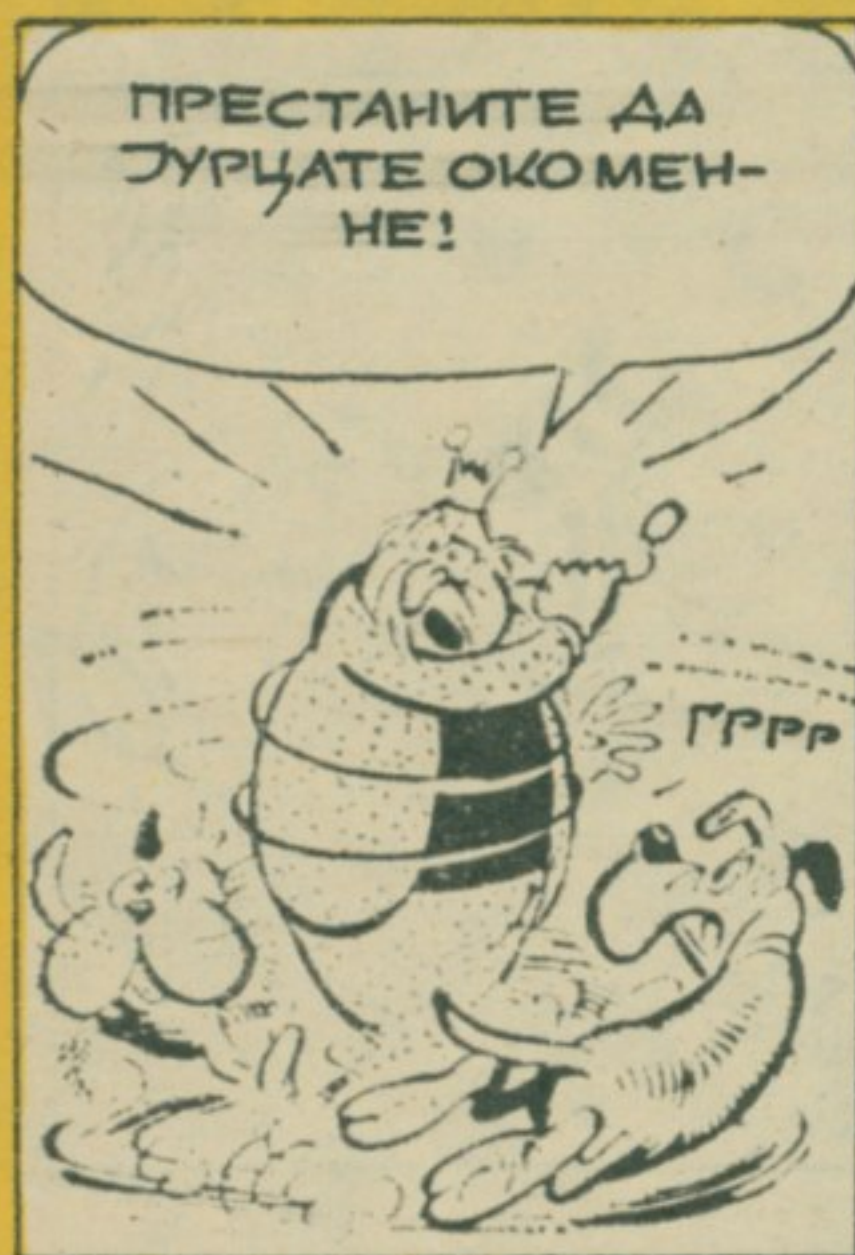

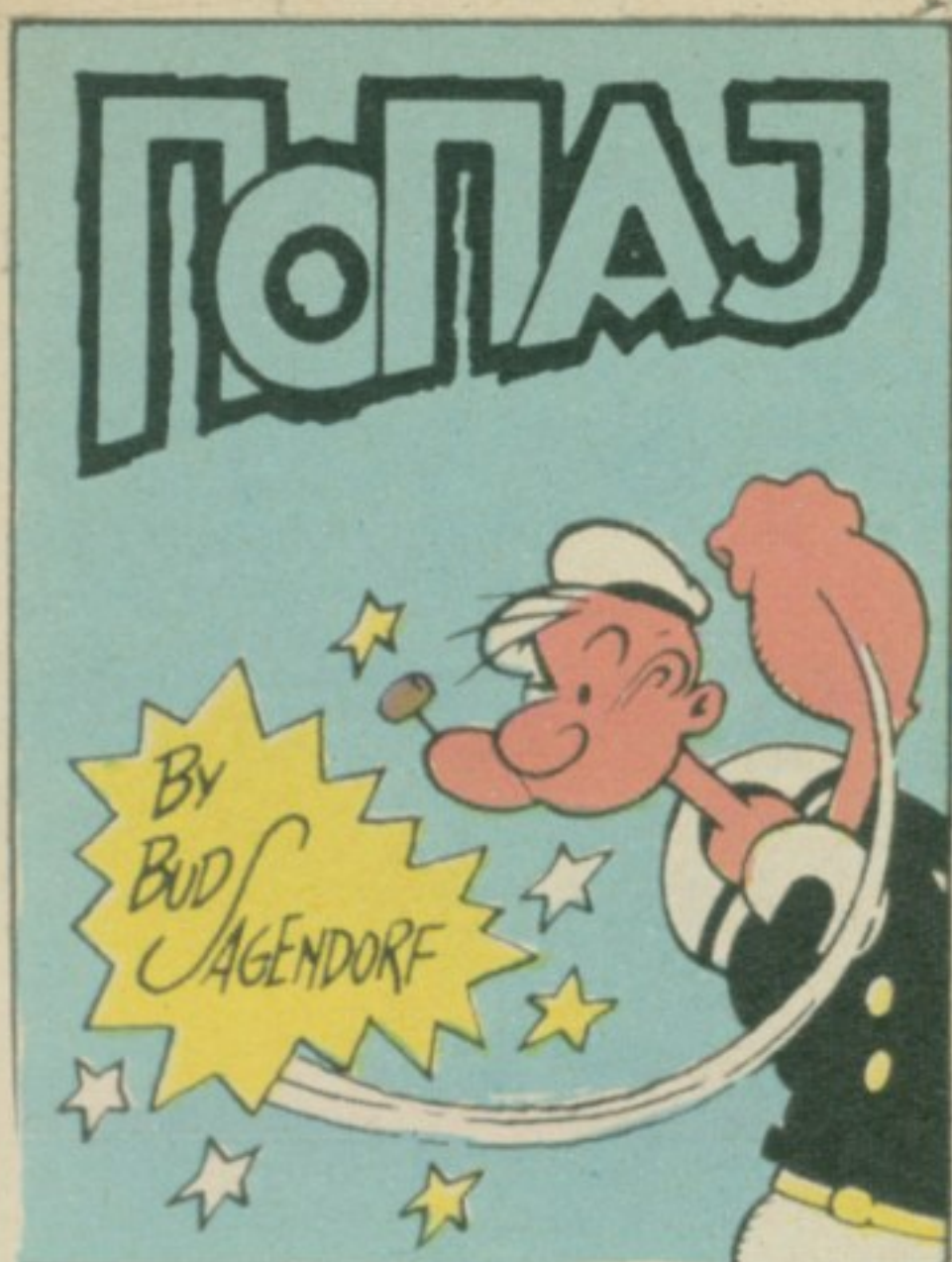

Денис и ЕЛЕКТРИЦИТЕТ

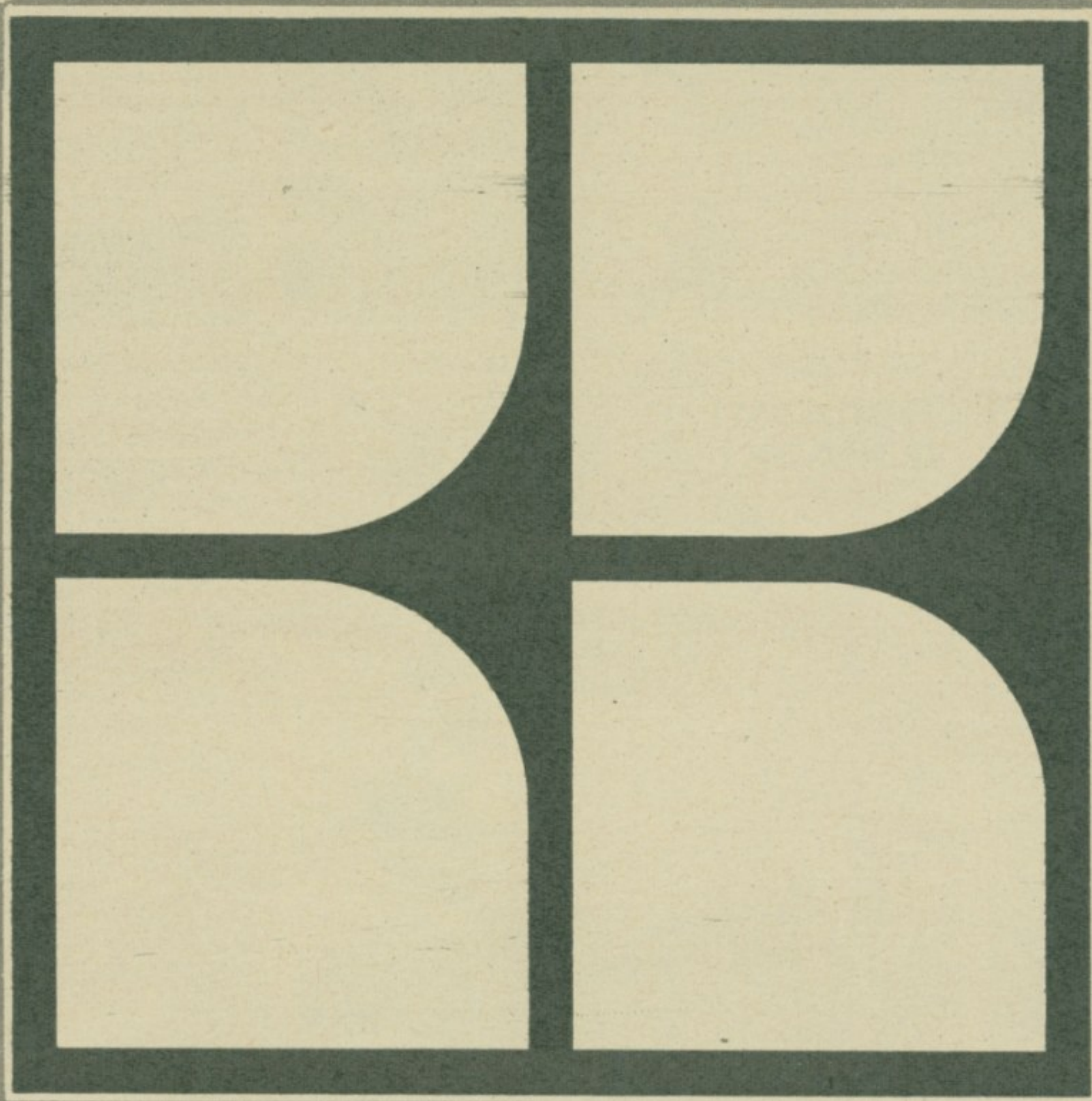

ВЕЛИКИ КВИЗ БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ

ДА ЛИ СТЕ ШТЕДИША КОД

ШТЕДИШЕ - СВЕЗНАЛИЦЕ

ПОЗНАЈЕТЕ ЛИ НАШУ НОВИЈУ ИСТОРИЈУ?

НАГРАДНИ КВИЗ БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ

ШТЕДИШЕ — СВЕЗНАЛИЦЕ

Ако испуњавате ова два услова — већ сте на пола пута до лепих и вредних награда које је победницима: школама, ученицима и наставницима припремила Београдска банка.

Ако не испуњавате ни први ни други услов — немојте да одустанете од учествовања у наградној игри ШТЕДИШЕ СВЕЗНАЛИЦЕ.

1 Имате довољно времена да уз помоћ ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА научите историју.

2 А штедиша код Београдске банке можете одмах да постанете.

ЗА ОТВАРАЊЕ ШТЕДНЕ КЊИЖИЦЕ ДОВОЉНО ЈЕ ДА СЕ ОБРАТИТЕ НАЈБЛИЖОЈ ПОСЛОВНОЈ ЈЕДИНИЦИ БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ

београдска банка

ПАЖЊА!

БЕОГРАДСКА БАНКА је организатор наградне игре КОЛЕКТИВНА БАЧКА ШТЕДЊА — КВИЗ ЗНАЊА.

У следећем броју ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА наћи ћете детаљнија обавештења о условима такмичења и наградама, а дотле — отворите штедну књижицу код БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ (ако је још немате) и почните да прелиставате уџбенике историје, и то део који се односи на народноослободилачку борбу.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК заједно с вашим наставницима и професорима пружиће вам велику помоћ. На овом месту увек ћете наћи пробна питања — да бисте проверили своје знање а и списак уџбеника и приручника — да бисте научили још више.

ПОЗНАЈЕТЕ ЛИ ДОБРО
НАШУ НОВИЈУ ИСТОРИЈУ?

ДА ЛИ СТЕ ШТЕДИША
КОД БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ?

КУТАК ЗА ДЕВОЈЦИЦЕ

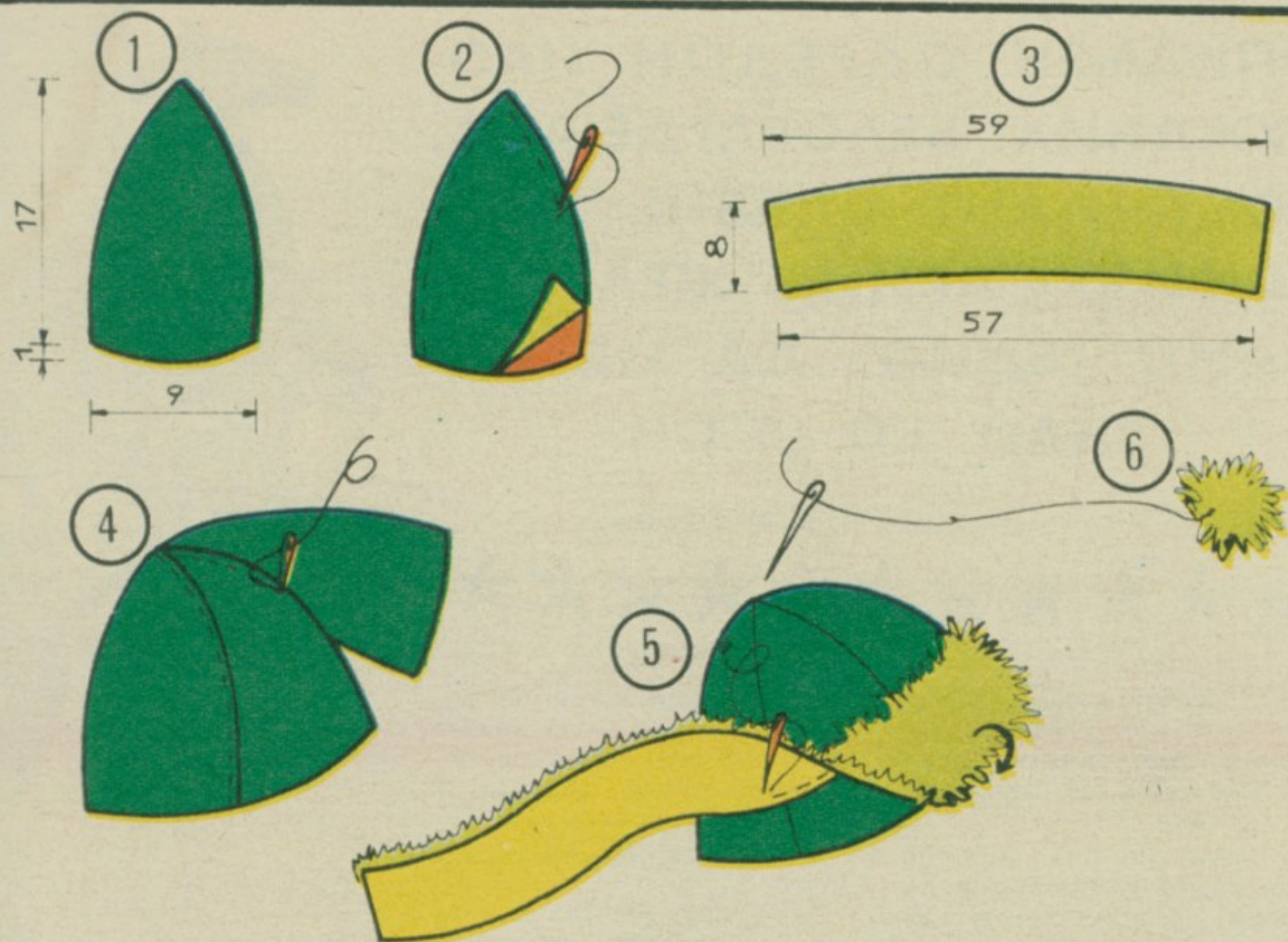
НАПРАВИТЕ САМИ

КАПА И ТОРБА ОД ВЕШТАЧКОГ КРЗНА

За оне који воле да увек иду укорак с модом а да при том не потроше много новца доносимо како се праве капа и торба од вештачког крзна.

A

B

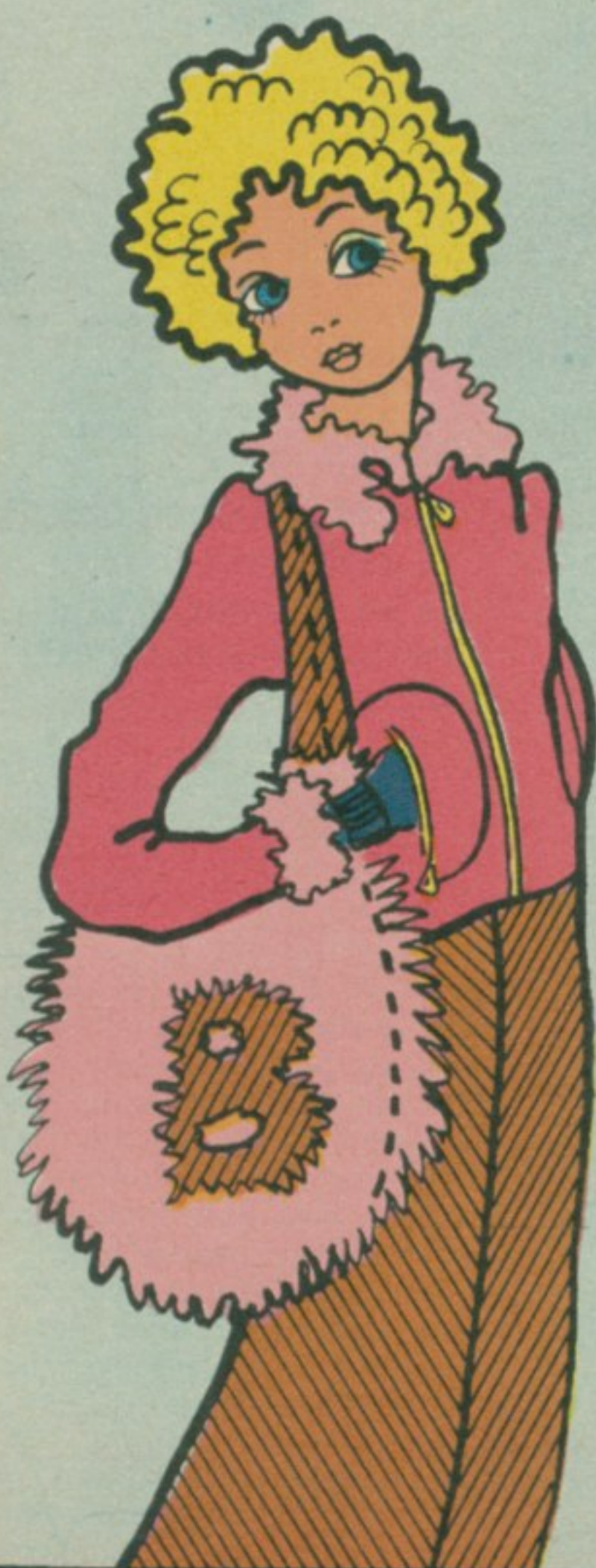
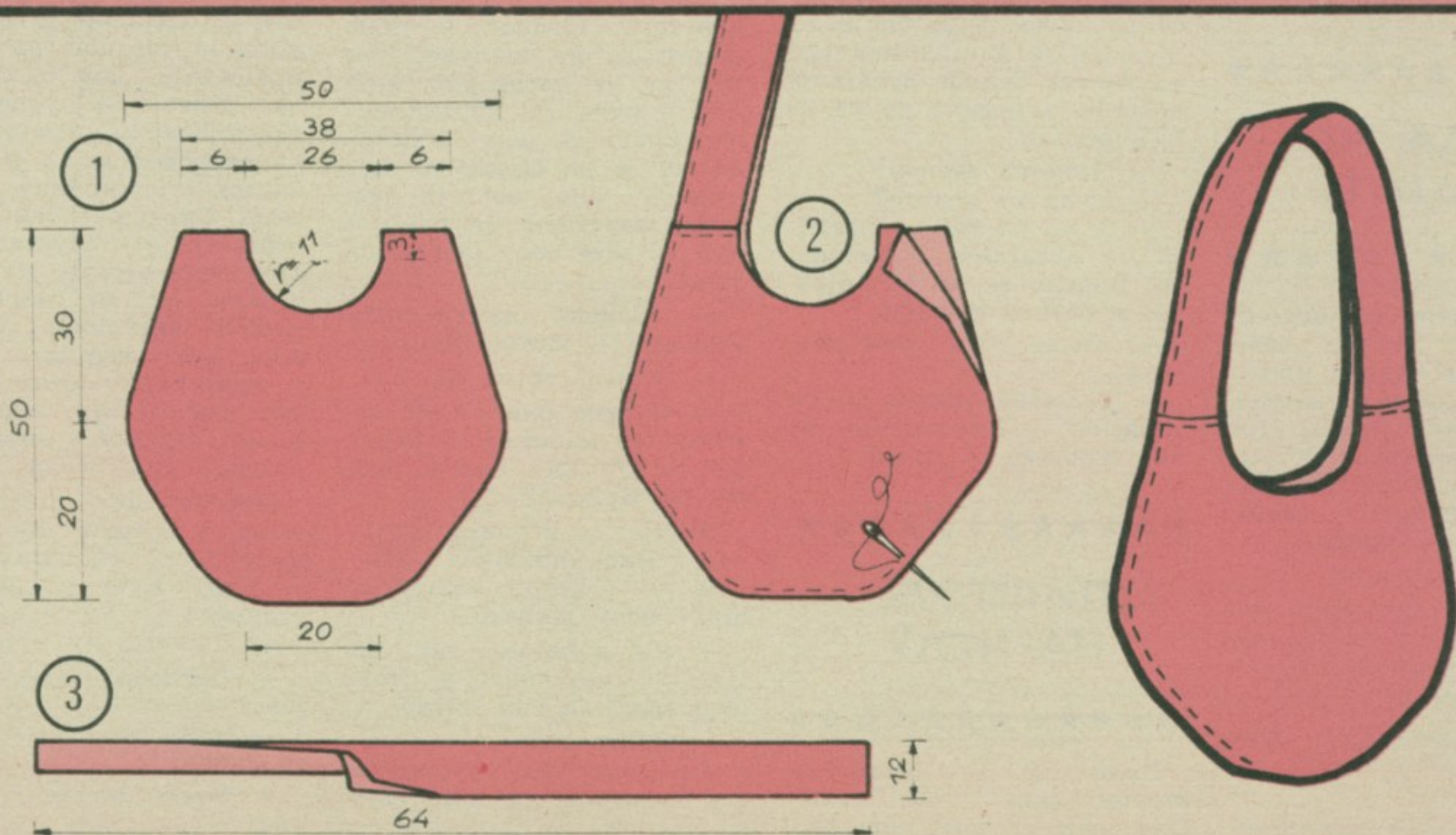
За торбу вам је потребно 1 м вештачког крзна (крзно можете купити у свим робним кућама) ширине 70 цм. Оба дела торбе искројте по датим мерама (црт. 1) а затим их спојте дебљим па-

мучним концем или тањим каналом, једнаким бодом (црт. 2). Дршку искројте од истог материјала или вештачке коже (црт. 3). Уколико сте се одлучили за други материјал онда од њега

искројте и монограм или неки знак и пришијте га на торбу крупним бодом.

Ако волите крзно њиме можете обновити стари капут тако што ћете га пришити на крагну и око рукава.

C

Почетком грађанског рата у Совјетском Савезу, 1918. године, син сиромашног сељака са Дона Семјон Михайлович Буђони, у то време подофицир драгонског пука, образовао је од својих земљака коњички одред са којим је кренуо против белогардејаца. Шеснаест месеци касније, у јуну 1919. године, он командује коњичким корпусом са којим је до ногу потукао њихових царских генерала Мамонтова и Шкура. У новембру 1919. године створена је легендарна I коњичка армија, прва таква формација у историји ратова, којом је командовао Буђони. До краја те године побеђене су главне снаге контрареволуције. Одржали су се само белогардејци генерала Врангела на Криму и остаци армије генерала Дењикина у Украјини.

Сећајући се тих догађаја недавно преми- нули совјетски маршал Семјон Михайлович Буђони описао је како, за време последњих борби против Врангела, умало није пао у руке белогардејцима.

У близини козачке станице на Криму Зеленски је прона- шао за Револуцио- нарни војни совјет неку једносратну кућу где смо, уморни и неиспавани, стигли око један час по по- ноћи. Климент Ворошилов и ја сместили смо се на спра- ту а Зеленски је остао у при- земљу. Видео сам га како је, не свлачећи се, легао на једну дрвену клупу. У мојој соби Ворошилов је убрзо заспао. Спавало се и мени, али желео сам да сачекам 62. пук који је требало да стигне отпри- блике један час после нас.

Стајао сам поред прозо- ра и, загладан у помрчину, ослушкивао пуцњаву која се повремено чула у даљи- ни. Умор ме је већ савла- ђивао па сам скинуо каба- ницу и хтео да легнем кад се зачу топот коња. Да не- бих будио Зеленског, кре- нуо сам да видим је ли то стигао наш 62. пук.

Изишао сам напоље у црном мундиру поневши са собом парабелум који сам уз пут ставио у џеп.

КУДА МЕ ВОДИТЕ?

У помрчини, на двадесе- так метара испред себе, угледао сам колону коња- ника и, не размишљајући, кренуо према њима. Пре него што сам ишта посум- њао, коњаници ме опколи- ше и један од њих, по свему судећи главни, дрекну:

— Предај оружје!

У првом тренутку био сам збуњен зашто посту- пају тако са мном и откуд знају да сам наоружан.

— Теби говорим! — вик- ну опет онај „главни“. — Скидај спасач!

Тек тада сам приметио да малочас нисам скинуо

опасач са кубуром. Схва- тио сам да се налазим ок- ружен белогардејцима и да немам избора. Било ми је криво што сам тако нале- тео на њих, али сад је нај- важније да не сазнају ко сам. Скинуо сам опасач без речи и пружио им га. Па- рабелум ми је остао у це- пу.

— Капетане! — трже се један од белогардејаца. — Погледајте, он носи маму- зе. Сигурно је коњаник!

— Ја сам писар штаба 19. коњичког пука! — до- чеках. — Раније сам био коњаник.

Тај 19. пук намерно сам поменуо јер су га имали и белогардејци и ми.

— А зашто ви хватате људе на улици? — побу- них се. — У близини је командантура, хајдемо та- мо.

— Шта? — дрекну капе- тан који је, видело се, био припит. — Показаћу ја те- би! Хајде — гурну ме но- гом у раме и потера коња низ улицу.

У почетку сам корачао ћутке, а онда, одлучих да се распитам куда ме воде.

— Ко је ваш командир? — упитах једног дугајлију до себе, али тихо да ме не чују остали.

— Капетан Орлов!

— Куда ме водите?

— А ко си ти? — погле- да ме дугајлија сумњича- во. Видело се да је пијан, као и остали сигурно.

— Рекао сам вам већ, писар.

— Капетан мисли да си „црвени“. Стрељаћемо те чим изиђемо из града.

ПИШТОЉ НА ЧЕЛУ

Било ми је јасно да ствари врло лоше стоје. Око мене се налазило око шездесет добро наоружа-

ПРЕДАЈ БУЂОНИ

ОПКОЉЕН ОДРЕДОМ НАО- РУЖАНИХ БЕЛОГАРДЕЈАЦА, КОМАНДАНТ СЛАВНЕ ПРВЕ КОЊИЧКЕ АРМИЈЕ ЖЕЛЕО ЈЕ САМО ЈЕДНО: ДА НЕ СА- ЗНАЈУ КО ЈЕ ОН.

них белогардејаца, читав одред, и могао сам да се браним само својим пара- белумом који је имао де- вет метака.

У граду је било мрачно иако су на улицама горели фењери. Изгледало је да је унаоколо мирно, али ме- ђу белогардејцима се осе- ђала напетост. Чезе са ми- траљезом које су пратиле одред скренуше на првом раскршћу у споредну ули- цу где се ускоро зачу пу- цњава. Знао сам да наши само што нису ушли у град, а до тада је требало главу сачувати.

Док смо се приближава- ли мосту који је водио преко неке речице, један од мојих пратилаца приђе капетану Орлову и поче нешто да му шапуће. Чуо сам да је изговорио моје име и рука ми инстинкти- вно крену ка џепу. Учини- ло ми се да Орлов не ве- рује у оно што је чуо. Ипак, зауставио је коња и принео мом челу џев пиш- тоља.

— Слушај, да ти ниси Буђони? — упитао је.

— Зашто? тргох се.

— Пустио бих те — ос- мехну се капетан. — Хра- бре не убијамо. Кажу, јеси ли ти Буђони?

Нисам му веровао, нара- вно. Ако признам, знао сам да ниједан тренутак више нећу живети.

— Па, капетане, зар би Буђони сам дошао у Сим- феропол? Ја сам писар.

— Претресите га! — ви- кну Орлов не скидајући џев пиштоља са моје гла- ве.

Уплашио сам се да ће ми

пронаћи парабелум па бр- зо извадих из џепа златан сат који сам добио на по- клон за ратне заслуге и пружио га Орлову.

— Узмите! Немам ништа друго.

Само што је Орлов узео сат, машио сам се руком за парабелум и опалио право у њега.

КРОЗ КАПИЦИК

Видео сам како се Орлов муњевито сагао и приљу- био уз седло. У истом тре- нутку повукао је ороз, али сам ја одскочио и метак је погодио једног од мојих пратилаца. Док су се „бе- ли“ освестили, успео сам да пролетим испод главе капетановог коња и да се бацам у помрчину према реци. Скотрљао сам се низ стрмину и зауставио се крај неке оgrade. Иза мене јурили су са сабљама у рукама четворица „белих“. Али, пре него што су ме у оном мраку открили, ус- пео сам да их, једног по једног, оборим а затим сам појурио дуж оgrade.

Потера је трчала за мном и пуцала. На срећу, нису добро нишанили. Све је одјекивало од њихове галаме:

— Пресеци му пут!

— Погледај, крај оgrade је!

— Јесам ли говорио да је то Буђони?!

— Утећи ће кроз капи- цик!

Ово последње дало ми је

Капетан Орлов брзо је реаговао: опалио је из пиштоља, али метак није погодио мене.

идеју. У близини се нала- зила капија кроз коју се улазило у неки ограђени простор. Потрчао сам пре- ма њој, али ме тројица белогардејаца спколише. Двојицу сам успео да пого- дим из свог парабелума, а трећег сам промашио. По- годило сам његовог коња који је ржући налетео на ограду. Коњаник се није збунио, лупио ме је саб- љом и избио револвер из руку. Док је окретао коња, успео сам да пројурим

CE, !

кроз капију и закључам је.

Кад сам мало дошао себи, провирио сам да видим шта је с белогардејцима. С друге стране је било мирно; или су ме се оканили или ми нешто спремају. Решио сам да пожурих кући кад опет крај оног моста угледах неколико војника. Овог пута био сам опрезнији и тек кад сам се уверио да су наши, пошао сам према њима.

СА ОНОГА СВЕТА

Изненада, поново се зачуо топот и све се одвијало неочекивано и брзо. Прво сам угледао тројицу коњаника како галопирају право ка мосту. Белогардејци! Истргао сам једном од наших војника карабин

и препречио им пут. Одједном, однекуд је искрснуо ескадрон 62. пука. Командант ми кратко подноси рапорт... А онда, видим како нам прилази Орлов са својим људима.

Белогардејци су ме тек сада препознали. Били су запрепашћени. Покуњен, капетан Орлов ми је пришао и пружио мој сат.

— Нисам хтео да вас плачкам — рекао је. — То не одговара части „белог“ официра... Био сам пијан,

а ви сад решавајте моју судбину.

Наредио сам да капетана Орлова ухапсе и предају истражним органима.

Кад сам се, негде око три часа ујутро, вратио кући, Зеленски и Ворошилов још су спавали. Били су толико преморени да их ни пуцњава крај речице није пробудила. Спремао сам се да легнем кад се Ворошилов придиже.

— Одакле ти долазиш,

Семјоне Михайловичу? — упитао је збуњен.

— Са онога света, Клименте Јефимовичу!

— Не шали се! — прогунђа Ворошилов и седе на кревет.

Кад сам му све испричао, озбиљно ме је преко-рио:

— Ти увек тако, Семјоне Михайловичу! Ниси смео да излазиш напоље сам.

Желео сам да му кажем да је у праву, али сан ме је савладао.

Don
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

СЛЕДЕЋЕГ ПЕТКА: ДРЖИТЕ СЕ!

ГОРЕ ОД ПАКЛА

Те вечери, 24. јуна 1902. године, готово цео Париз био је на ногама. У бистроима поред Сене није се могло наћи слободно место. На све стране причало се о трци која је требало да почне у рано јутро.

Чим је прошла поноћ они најупорнији, њих око десет хиљада, кренули су према малом месту Шампињиу, недалеко од Париза, да присуствују старту трке Париз — Беч, трке над тркама, како се о њој говорило тих дана!

У Шампињиу је све било спремно: и кола и возачи. Иако је старт заказан за 3.30 изјутра, око стартног места врло је као у котлу. Људи су се тискали око аутомобила и с дивљењем их загледали, мада су грдосије на четири точка више личиле на фијакере него на праве аутомобиле.

КАО ТУРИСТИ

Трка аутомобила од Париза до Беча није била и прва која се одржавала прашњавим путевима и кроз насељена места. Та „част“ припала је трци Париз — Руан 1894. године. Крајем прошлог и почетком овог века није било затворених стаза за аутомобилска такмичења. Возило се од града до града, по киши и блату, ветру и снегу, у отвореним колима без ветробрана и блатобрана.

Трка Париз — Беч најављивана је неколико недеља унапред. Штампана јој је посвећивала и по пола странице, а припреме за њу вршене су тако брижљиво као да се радило о походу у рат! На несрећу организатора такмичења, две недеље пред почетак „велике представе“ искрсла је једна на изглед непремостива препрека: Швајцарци нису дозвољавали да се прође кроз неке њихове области у којима аутомобил још није стекао право грађанства! Невоља је била у томе што је стаза водила баш туд, марш-рута се није могла изменити јер је већ била утврђена и објављена у штампи.

После дводневног убеђивања, швајцарске власти су ипакпустиле, али под условом да се аутомобили крећу полако и у колони један иза другог. Организатор трке је пристао, с тим што је тај део пута огласио као туристичку шетњу обећавајући такмичарима да им то време неће бити рачунато као време проведено на трци.

Али, невоља никад не долази сама: десет дана пред старт, тадашња француска влада поднела је оставку. Нова влада није хтела да преузме обавезе старе, па се француски Ауто-клуб изненада нашао у тешком положају јер без

НА ТРЦИ ПАРИЗ — БЕЧ ПОЈЕДИ- НИ ТАКМИЧАРИ МОРАЛИ СУ ДА ПРИВЕЖУ НОГЕ ЗА ПЕДАЛЕ ДА НЕ БИ ЗА ВРЕ- МЕ ВОЖЊЕ ИСПА- ЛИ ИЗ АУТО- МОБИЛА.

мерцедес симплекс од 40 коњских снага.

После првих 80 километара у вођству је био љубимац Париза Анри Фурније. На жалост, после 230 километара мењач његовог тешког морса отказао је послушност и за Фурнијеа је трка била завршена.

На челу је избио Рене д'Книф. Возио је панар од 70 коњских снага. Остале је престижао и просто их „јео“. На циљ прве етапе у Белфорду стигао је возећи просечном брзином од 97 километара на час! Била је то заиста завидна брзина, ако се зна да је аутомобил

што им је долазило до руке, избацивали из њих све што их је чинило тежим, али без успеха. Провалије поред пута вребале су као неман — била је довољна мала неопрезност па да се возачи суноврате.

Поједине грдосије од аутомобила као што је био **гордон-брилије**, нису могле да пређу преко превоја ни у првој брзини. Возач и сувозач окренули су кола и вожњом уназад савладали узбрдицу. Знали су да „рикверц“ омогућава да се најбоље искористи снага мотора.

зауостављали су своја кола у кривинама и пропуштали га да не би себе излагали опасности јер је Марсел Рено улазио у завоје као вихор.

Према предвиђањима организатора, победник је требало да стигне у Беч око 14 часова. Када се Реноово возило црвене боје појавило у бечком Пратеру у 12 часова, људи су се забављали, шетали, пили освежавајућа пића. На њега нико није обраћао пажњу. Рено је зауставио кола и почео да виче:

— Људи, ја сам Марсел

Планински превој Арлберг био је готово непремостив.

дозволе владе трка није могла да се одржи. Одобрење је добијено на једвите јаде. Најзад, 25. јуна 1902. године, изјутра, трка је почела у присуству 50.000 грађана!

Такмичари су били подељени у неколико група, према тежини возила. У сваким колима седели су возач и сувозач. Да се учесници трке не би међусобно засипали прашином са пута, које је чак и на старту било у изобиљу, кретали су један иза другог у размаку од два минута.

НА ИВИЦИ ПРОВАЛИЈЕ

Француска је имала највише такмичара. Немци су били малобројни. Једини међу њима који је могао да угрози надмоћне Французе био је гроф Елиот Зборовски на аутомобилу

у то време могао да постигне највише 140 километара!

Друга етапа водила је путевима Швајцарске и била у правом смислу речи туристичка. Нико није журио, јер се време, као што је и најављено, није мерило.

Оно по чему ће се ова трка памтити била је трећа етапа од Брегенца до Салцбурга. Путеви кроз Аустрију били су толико лоши да ни највештије но винарско перо није могло да их опише. Нарочиту препреку на тој голготи представљао је планински прелаз Арлберг, висок 1892 метра, покривен снегом, обавијен маглом и шибан ветровима!

Возила су пропадала у снег, ударала у камење испод њега да би затим стала као укупана. Људи су их гурали, подизали, подметали испод точкова све

Свако се довијао како је знао и умео. На срећу, све се лепо завршило: сви су прошли преко превоја, жртва није било. Трка је настављена са истим жаром којим је и започета и на циљ треће етапе у Салцбургу први је стигао барон Фрест на мерцедесу од 40 коњских снага.

ТО САМ ЈА, РЕНО!

Последња, четврта, етапа од Салцбурга до Беча имала је и свог јунака. Био је то Марсел Рено, један од тројице чувене браће Рено. Возећи аутомобил сопствене конструкције просечном брзином од 115 километара на час, не само да је победио у четвртој етапи, него је стекао толику предност да је постао и победник целе трке!

Била је то његова трка живота. Остали учесници

Рено! Сигао сам из Париза!

Настало је комешање и узбуна. Организатори су схватили да је стигао победник. Војна музика зашвирила је „Марселезу“ а народ похрлио према победнику.

Марсел Рено превалио је раздаљину од Париза до Беча возећи просечном брзином од 62,4 километра на час. Стигао је у Беч за седам часова брже од тада познатог воза „Арлберг експрес“!

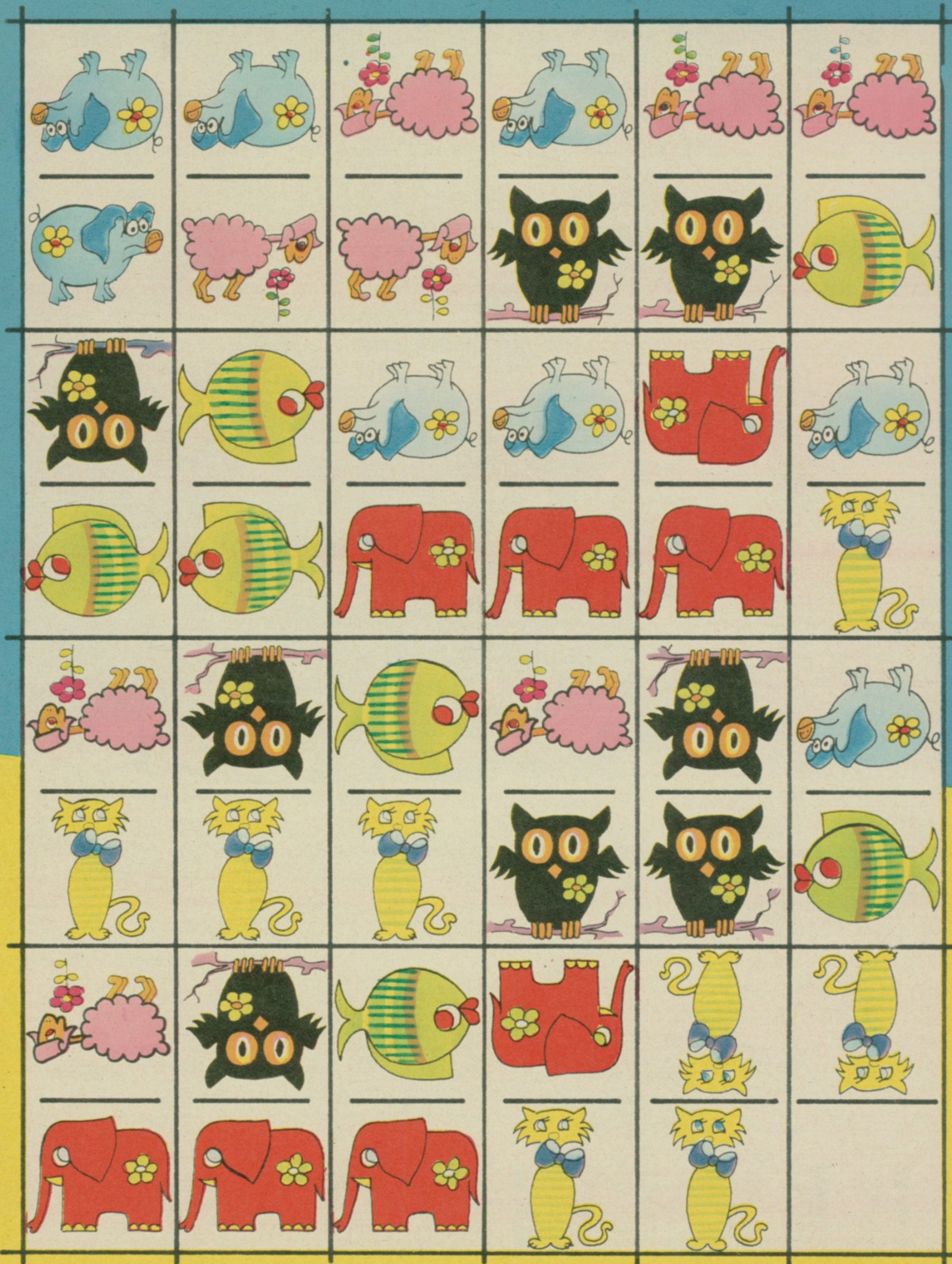
Са својом браћом Лујом и Фернаном Марсел је основао фирму за производњу аутомобила „Браћа Рено“. Погинуо је 1903. године у првој етапи трке Париз — Мадрид. Имао је само 29 година.

БЕСЕЛИ

ЖИВОТИЊЕ

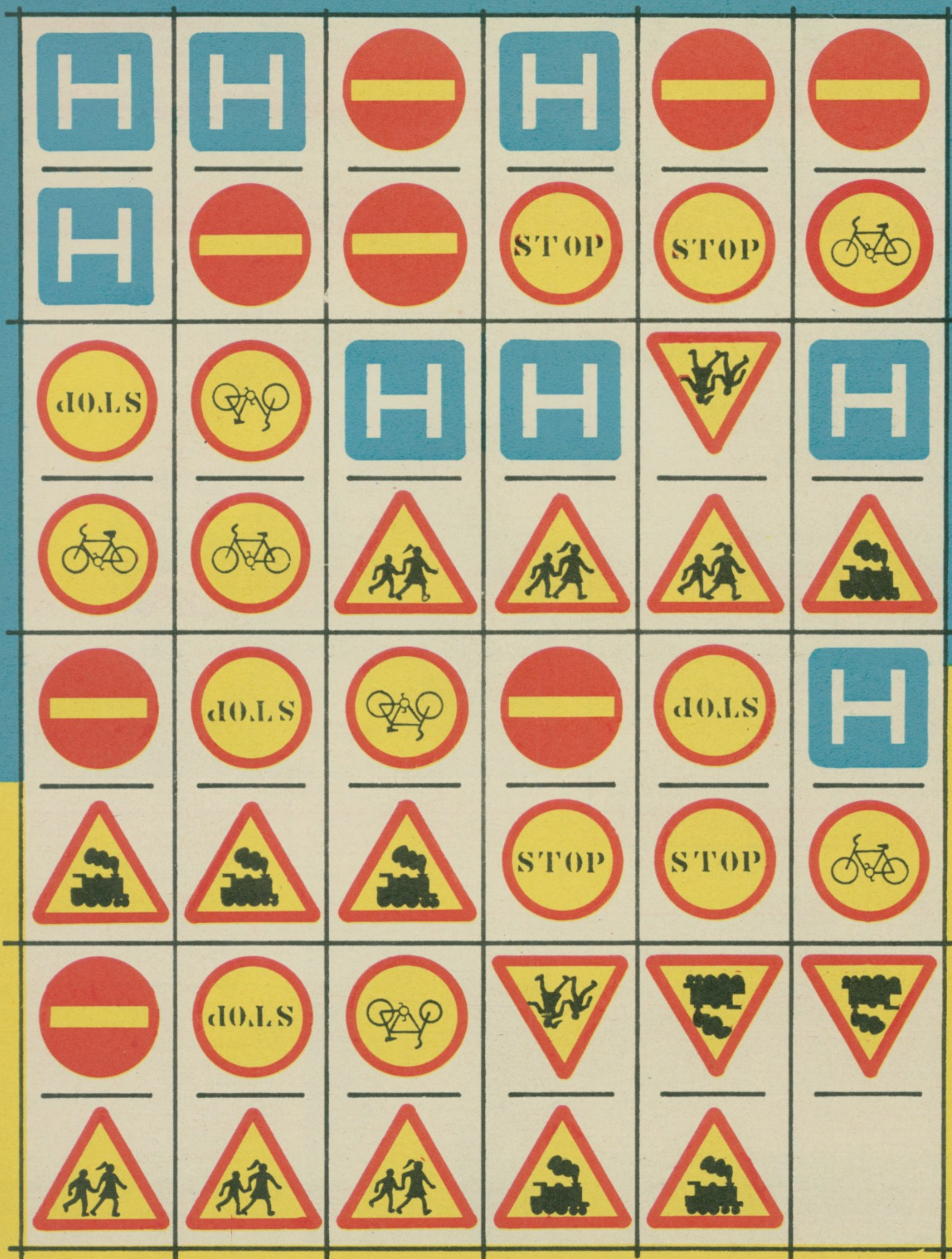
Домаће знају
готово сви — и
одрасли и млади.
Онима који то
ипак не знају
предлажемо да
ову игру науче
данас из
Забавника.
Исеците обе наше
стране на којима
су картице са
ликовима
животиња и
саобраћајни
знаци и сваку
страну понаособ
залепите на
чвршћи картон.
Кад се лепак
осуши обрежите
маказама сваку
картицу —
плочицу домина
по пунуј линији.
Тако ћете добити
два комплекта за
игру. Добро би
било да домене,
кад се не играте
њима, држите
у некој кутији да
се која домина
не би изгубила.

ДОМИНО

САОБРАЋАЈНИ ЗНАЦИ

Домене се овако играју: све картице једне врсте (животиње или саобраћајни знаци) ставе се лицем окренуте столу. Затим сваки играч (играју двоје) узме по десет. Игра почиње тако што један ставља на сто једну плочицу, на пример, рибу и прасе. Други играч тражи међу својим плочицама такву на којој се налази или прасе или риба и ставља је уз плочицу свог суиграча али тако да се поља са истом сликом додирују. Ако међу својих десет картица нема ону која има одговарајуће поље, онда „купује“ са гомиле. Победник је онај играч који први остане без иједне плочице — домене.

БИЈЕЛО ДУГМЕ

Све што су постигли чланови сарајевског квинтета „Бијело дугме“ постигли су у рекордном року. За свега десетак месеци превалили су пут — који обично траје годинама — од потпуне анонимности до самог врха популарности у домаћој поп-музичи. Не само да су сустигли водеће групе већ су их у свему и надмашили. Данас је „Бијело дугме“ по мишљењу публике, група без конкуренције.

Њихов незадрживи успон има и своје необичности.

Иако њихове плоче редовно досежу велике тираже, фотографије им се све чешће појављују по новинама, чланови ове групе често имају проблема са неким општим схватањима која и даље владају у свету наше забавне музике. Проглашени су за „опасан састав“ због јачине свог музичирања па им је у многим градовима ускраћено гостопримство. Њихове плоче често су на удару разних комисија које одлучују о песмама које се емитују на радио-програмима.

Објективно, чланови ове популарне групе просечни су музичари каквих већ има. Оно што их издваја од осталих и оно што им је омогућило тако метеорски ус-

пех јесу необичне идеје које има и спроводи вођа групе — Горан Бреговић. Веома инвентиван, он је први схватио да иначе свему подложна а још увек гладна југословенска поп-публика и даље тражи своју музику. Горан јој је, уз помоћ својих другова, понудио веома вешто направљену и неодољиву синтезу „дедовских“ свадбених, музичких традиција овог поднебља и модерних рок-кретања у свету из кога ионако сви доста црпимо. „Босански рок“ заснован на увек занимљивом фолклору и шалама, понекад чак пребогато „филован“ позајмљеним и већ познатим акордима светских узора, дошао је у правом тренутку.

Ова група одличним сценским програмом наступала је само на највећим приредбама и тако одмах дошла у контакт са правом публиком. Гледалиште је доводила до „белог усијања“ па су њихови концерти убрзо постали права „народна весеља“.

Најмлађа генерација их је одмах заволела. Колико дуго ће та љубав трајати тешко ће тврдити, али једно је сасвим јасно: са групом „Бијело дугме“ почело је „нешто“ у југословенској популарној музици.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

БЛУЗ ЗА МОЈУ БИВШУ ДРАГУ

Текст и музика: Горан Бреговић

Изводи: БИЈЕЛО ДУГМЕ

Никад се нећу вратити у свој родни град тамо ме не чека нико већ одавно су изблиједела сва

лица

и већ одавно имена им не знам.

Само понекад зими,

док вјетрови оплакују дане,

сјетим се тебе,

моја бивша драга,

и неке њежности давне

а нешто ми шапне у срцу

и знам да сам на свијету сам.

И да те поново видим

шта бих ти о себи много рећи

осим да сам срео много људи

а да ми пријатељ

није био ниједан,

да сам био и гладан и славан

весео и плачан, биједан и сјајан.

Да ме љубило много жена

а да ниједну волио нисам

а нешто ми шапне у срцу

и знам да сам на свијету сам.

Моја драга, моја драга

бивша драга,

моја драга, и ево уморан старај

сам

сад мада изгледам млад.

ГОРАН БРЕГОВИЋ вођа групе »БИЈЕЛО ДУГМЕ«

„Ја сам у бити обичан сељак ове земље поносан на њу, поносан на своје дедове и вековну културну традицију. Фолклор мога детињства, мога краја, годинама се у мени скупљао. Учио сам у музици друге ствари али моје срце је увек било у ритму завичајног мелоса, мојих почетака. Када сам био сигуран да могу музички проговорити, знао сам тачно шта и како желим, на сам према томе и бирао сараднике. Узео сам обичне младе музичаре који су веровали да оно што ћемо покушати лако може и успети.“

Ми не свирамо по шаблонима ни саветима. Ми у суштини нисмо иколовани музичари. Свирамо из срца, инстинктивно, онако како осећамо и како та музика у нама живи.

Дошло је време промене у нашој забавној музици.

Доста је било филозофије, фракова, поза! Ми са собом носимо југословенски рок! И зато није чудо што се БИЈЕЛО ДУГМЕ „прилије“ уз свако младо срце.“

АДРЕСА: БИЈЕЛО ДУГМЕ, ц/о БРЕГОВИЋ, М. Обилића 54, 71000 Сарајево

ДИСКОГРАФИЈА групе БИЈЕЛО ДУГМЕ:

сингл плоче „Топ“ (ЈУГОТОН“ 1974; „Главни јунак једне књиге“ (ЈУГОТОН“ 1974; „Главни јунак једне књиге“ (ДИСКОТОН“ 1974; „Да сам пекар“ (ЈУГОТОН“ 1974. албум „Кад бих био бијело дугме“ (ЈУГОТОН“ 1974.

БИЈЕЛО ДУГМЕ сачињавају: ЖЕЉКО ВЕБЕК (25 година) вокални солиста; ЗОРАН РЕЧИЋ (24 године) бас гитара, глас; ГОРАН ИВАНДИЋ (18 година) бубњеви; ВЛАДО ПРАВДИЋ (24 године) оргуље, клавир, муг синтисајзер; ГОРАН БРЕГОВИЋ (24 године) гитара, усна хармоника, глас.

БЕРЗА ПЛОЧА

Купујем ЛП плоче група YU и TIME и сингл-плочу састава SHOCKING BLUE: „Venera“.

Драган Пајић
Д. Зопандића 147/а
75320 Бијељина

За ЛП плочу групе ABBA дајем 116 марака поштанских. Плоча мора бити добро очувана.

Рудолф Лончар
Босутска 17/VI
54000 Осиек

Мењам стране марке за сингл-плоче. Дајем 50 марака за било коју плочу следећих извођача: SLADE, DEEP PURPLE, T. REX, JIMI HENDRIX, ROLLING STONES, DEMIS ROUSSOS и THIN LIZZY.

Зоран Лекић
Брегаличка 11
34300 Аранђеловац

АЛБУМИ БРИТАНСКОГ ПЕВАЧА РОДА СТУАРТА:

AN OLD RAINCOAT WON'T EVER LET YOU DOWN (VERTIGO, фебруар 1970)

GASOLINE ALLEY (VERTIGO, септембар 1970)

EVERY PICTURE TELLS A STORY (MERCURY, јули 1971)

NEVER A DULL MOMENT (MERCURY, август 1972)

SING IT AGAIN ROD (MERCURY, септембар 1973)

SMILER (MERCURY, септембар 1974)

ЛЕТЕ ТАЊИ

Упртила је ранац
на леђа и кренула
према долини
где се налазио
летећи тањир.

Проводила је дане са-
ма, не радећи ништа,
како је говорио њен
презапослени муж, па
ипак се никада није
жалила на досаду.

— Шта кажеш? То ми не звучи
нимало увредљиво. А ти си се
сигурно ухватио на удицу и одго-
ворио да летећи тањир не постоје.
Јесам ли у праву?

— Пустите ме да спавам — про-
гунђао је господин Натли, окренуо
се, добро се ушушкао и заћутао.
Али, после неколико минута при-
дигао се на лакат и упитао жену
да ли је још будна.

— Потпуно — одговорила је она
спремно.

— Па, ја сам га питао зашто не
оде тамо где се тањир спустио, а
он ми је одговорио да би у том
случају морао да пређе преко зем-
љишта једног богаташа који не
воли да му се вређа право својине.

— Мислиш ли да он заиста смат-
ра да смо богаташи?

— Човек коме се привиђају ле-
тећи тањир у стању је свашта да
мисли. А он није једини. Не знам
шта је са овим светом данас. Кад
сам ја био млад, нико није тврдио
да је видео летећи тањир. Тада
се нико није ни дрогирао. Реци ми,
кад си ти била девојчица, да ли
си икад чула да неко говори о
летећим тањирима?

Тако...

из радозналости

— Кад смо ми били деца можда
их није ни било — одговорила је
госпођа Натли.

— Наравно да их није било. Као
што их нема ни данас.

— Нисам то мислила. Хтела сам
да кажем да их онда није било, а
да их данас има.

— Глупости!

— Не бих рекла да су глупости.

Многи су их видели. Зар ниси чи-
тао изјаве очевидаца у новинама?

— То само показује да још има
будала... Хајде, реци ми: ако прет
поставимо да постоје ти летећи
тањир, чему би они служили?

— Тако... да задовоље радозна-
лост.

Ти никад не читаш у кре-
вету — рекао је господин
Натли својој жени.

— Некад сам читала —
одговорила је она — али
сам затим открила да могу заспати
и без тога, лежећи мирно и тру-
дећи се да не замарам мозак сва-
којаким мислима.

— Завидим ти. Ти, заиста увек
лако заспиш.

— Најчешће је тако, мада и ме-
ни сан понекад тешко дође. Ис-
тина је, додуше, да су мушкарци
нестрпљивији од нас жена.

— Ја нисам нестрпљив — побу-
нио се господин Натли, склапајући
новине и гасећи лампу на ноћном
стоцићу. — То је веома непријатно.
Не могу баш рећи да патим од
несанице, али ако ми се нека ми-

сао уврти у главу, никако не успе-
вам да је отерам.

— И вечерас имаш неку такву
мисао која те мучи, зар не?

— Па... могло би се рећи. Онај
Ралф Томсон ме много нервира.

Незгодан сусед

— То ми не изгледа довољан
разлог да изгубиш сан. Што се
тиче Ралфа Томсона, морам ти
рећи да је мени прилично симпа-
тичан као сусед. У сваком случају,
има и горих од њега.

— Можда.

— Зашто те он толико нервира?

— Зашто? Зато што никад нисам
сигуран да ли говори озбиљно или

се измотава са мном. Мислим да
су писци и уопште уметници не-
подношљиви, а он је неподношљив-
ији од свих. То што ја одлазим
сваког дана у град на посао, њему
је повод да ме гледа иронично и
са висине.

— Мислим да претерујеш, Са-
ме...

— Не, не претерујем. Криво ми
је само што никад немам спреман
одговор на његове жаоке. Не мо-
гу одмах да се сетим праве речи.
Зашто?

— Зато што си ти поштен и нор-
малан човек, Саме, и ја сам за-
довољна што је тако... Шта ти је
данас рекао?

— Није важно само шта је ре-
као, већ и како је рекао. Да знаш
како је то звучало! Рекао је да је
у сумрак видео летећи тањир како
се спушта из брега.

ТИ ИР

— Не разумем? Какву радозналост?

— Па, ако смо ми радознали, за што не би били и они? Интересује их какви смо, како живимо...

— Хм! Такве претпоставке лишене су сваког основа. Знаш ли да су јуче курсеви на берзи пали за читавих 10 одсто зато што је неко као ти пошао од неосноване претпоставке.

— Волела бих да знам шта ти то значи „неко као ја“.

— То се односи на људе који живе ван стварности.

— И ја спадам међу њих? — питала је и даље љубазно госпођа Натли, која је ретко губила контролу над собом.

— Дабоме да спадаш. Шта радиш по цео дан у кући, у овом предграђу, шездесет миља од Њу-јорка?

— Шта? Гледам да нечим испуним време.

— Није довољно нечим испунити време. — Господин Натли је опет почињао једну од својих прилика што се догађало, како је госпођа Натли израчунала, отприлике сваких петнаест дана. — Свако мора да оправда сопствено постојање.

— Како? Зарађујући новац? Па ти си ми увек говорио да имамо довољно новца!

— Нисам мислио на новац. Уосталом, теби је то познато исто тако добро као и мени. Кад су деца отишла на универзитет, ти си изразила жељу да студираш бислогију биљака и ја сам био срећан да ти то омогућим. Зар није било тако?

— Јесте. Био си веома увиђаван.

Безначајан живој

— Има две године како си дипломирала, а још ниси почела да мислиш како да примениш то што си научила. Све време проводиш овде, не радећи ништа.

— Па, ја се стално нечим бавим — рекла је дрхтавим гласом госпођа Натли. — Радим у башти, скупљам узорке...

— Имаш баштована, који ме, узгред речено, стаје сто десет долара недељно. Читао сам ових дана чланак у „Санди обсерверу“ у којем се говори о бескорисном животу жене из вишег грађанског слоја.

— Да, и ја сам га прочитала.

— Хоћеш ли ми допустити да завршим мисао? — рекао је нервозно господин Натли. — Говорили смо о летећим тањирима, за које ти, изгледа, сматраш да нису чист производ маште.

— Зашто опет о њима? Били смо прешли на другу тему. Ти си се љутио што не нађем запослење у лабораторији неког универзитета, како бих показала да сам корисна. Али, ако тако учиним, кад бисмо се виђали?

— Не сећам се да сам говорио о томе да се запослиш на универзитету. Али, кад је већ реч о томе, подсећам те да постоје четири универзитета у пречнику од двадесет миља одавде и да би те сваки од њих примио раширених руку.

— То ти кажеш. А ја, ето, више волим да останем код куће.

— У том случају мораш се помирити с досадом једноличног и безначајног живота. И...

— Драги, не би требало толико да се узбуђујеш у ово доба — рекла је нежно госпођа Натли. — Знаш, онда ћеш теже заспати. Да ли би хтео да ти припремим шољу топлог млека?

— Зашто ми никад не даш да кажем до краја оно што хоћу?

— Идем да угрејем млеко. То ће ти добро чинити.

Преко бреја, у долину

Госпођа Натли је устала, обукла собну хаљину и отишла у кухињу. Ставила је лонче на ватру и, док је чекала да се млеко угреје, из једне теглице узела је кашичицу „секонола“ и сипала је у шољу. Затим је насула топло млеко и промешала. Вративши се у спаваћу собу, пружила је шољу мужу који је испијао млеко док га је она гледала са осмехом одобравања.

— Твоје топло млеко је магично — рекао је господин Натли.

— Али ова моја мала несаница већ ме не брине толико.

— Свакако, драги.

— Више бринем за тебе, која си по цео дан сама...

— Али, мени је сасвим добро овде.

Госпођа Натли је сачекала да му дисање постаје мирно и равномерно.

— Сироти драги, — промрљала је.

Сачекала је још десетак минута, а онда је устала, обукла старо радно одело, обула дубоке ципеле, сишла тихо низ степенице и изишла из куће.

Прошавши кроз врт, ушла је у стаклену башту. Месечина је била тако јака да није морала да пали батеријску лампу која јој је висила о појасу. У стакленој башти се налазио ранац са узорцима биљака које је била сакупила и класификовала у току три последње недеље. „Они“ су јасно показивали да веома цене бригу којом је она припремала узорке и умотавала их у влажну маховину, и то признање је испуњавало госпођу Натли задовољством. Додуше, и плаћали су добро за њен рад. Она њена стара торбица била је луна дијаманата. Наравно, тамо одакле су „они“ дошли дијаманата је било као у нас камења, па зато није осећала грижу савести што је примала толико богатство.

Упртила је ранац на леђа, изишла из стаклене баште и кренула стазом која је водила на брег, а затим силазила у долину, где је почивао летећи тањир, скривен од очију непозваних.

Госпођа Натли је ходала дугим и сугурним корацима упркос својих педесет година: живот на чистом ваздуху држао ју је у форми. Помислила је како би то било добро за њеног мужа кад би проводио дане у природи уместо што седи као затвореник у својој канцеларији у граду. Сироти Сам!

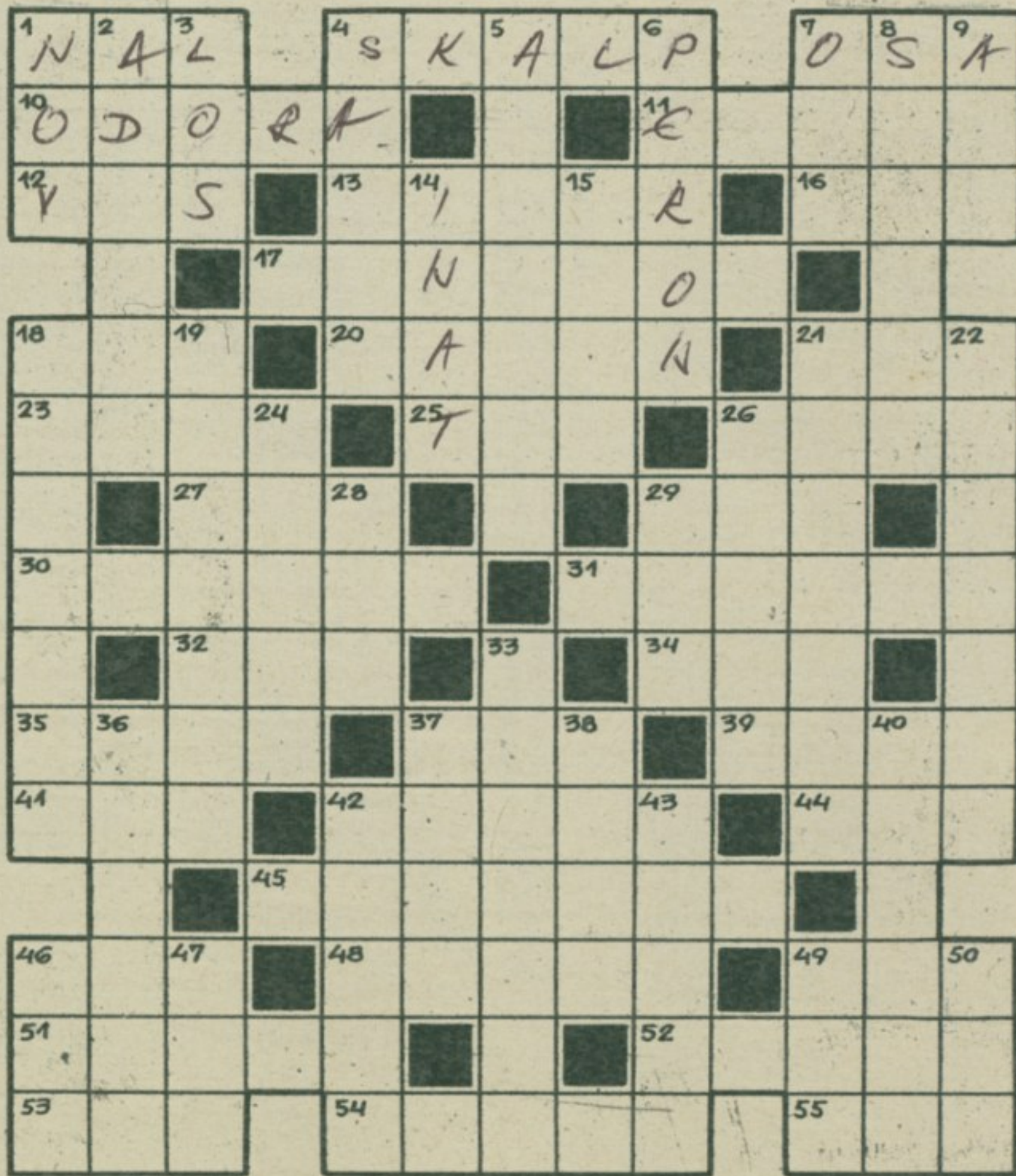
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) личност из спева „Махабхарата“, 4) индијански трофеј, 7) врста инсекта, 10) свечана одећа, 11) становник поларне области, 12) наше острво, 13) витез, 16) стара турска титула, 17) стручњак у науци о народима, 18) наша фабрика аутомобила (скр.), 20) јеврејски свештеник, 21) спортска торба, 23) име енглеског физичара (Њутн), 25) део теразија, 26) улога, 27) тешко оружје, 29) уређена морска обала, 30) планина на Блиском истоку, 31) морске увале, 32) поклон, 34) део књижевног издања, 35) место у Војводини, 37) главни град суседне земље, 39) птице селице, 41) римски филозоф и песник (Тит Лукреције), 42) кожни каиш, 44) део лица, 45) врста занатлије, 46) стара феничанска метропола, 48) врста тропског гуштера, 49) део тениског меча, 51) позоришна бина (мн.), 52) врућина, запара, 53) бол, жалост, 54) италијански певач (Теди), 55) господин, газда (грч.).

УСПРАВНО:

1) неупотребљаван, 2) позната немачка фабрика спортске опреме, 3) врста јелена, 4) познати француски писац и филозоф (Жан Пол), 5) ауто-пут (нем.), 6) део железничке станице, 7) стара мера за тежину, 8) знак, 9) узвик нестрпљења, 14) пркос, 15) страно мушко име, 18) брод који је потонуо на свом првом путовању 1912, 19) главни борац са биковима, 21) јеврејски цар, син краља Давида, 22) болест зуба, 24) врста хода, 26) покретни део мотора, 28) двоје, 29) један од завршетака шаховске партије, 33) река у Северној Америци, 36) део цвета, 37) индустријска биљка, 38) циљ, 40) лучки радници, 42) део капута, 43) наплавина, 46) Тениски савез Југославије (скр.), 47) низ, поредак, 49) освежавајући напитек, 50) пустиња у Индији.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) акт, 4) напор, 7) кус, 10) Марти, о, 11) акант, 12) амн, 13) патос, 16) Рис, и, 17) готован, к, 18) они, 20) номад, 21) над, 23) пиле, 25) сан, 26) Мате, е, 27) Ири, к, 29) мрс, к, 30) ријали, 31) статор, е, 32) ара, к, 34) ква, е, 35) Теди, 37) Ром, 39) Ивет, 41) ата, 42) пенал, 44) ари, и, 45) монолог, е, 46) ало, 48) Шопен, 49) ива, 51) сепет, љ, 52) Цезар, 53) Ана, 54) Авари, 55) ано.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор НИП „ПОЛИТИКЕ“ Милош Лазаревић.

Главни и одговорни уредник „Политикиног забавника“ Живорад Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 176,00 дина, полугодишња 88,00 дина, тримесечна 44 дина. Претплата за иностранство: годишња 352,00 дина, полугодишња 176,00 дина, тримесечна 88,00 дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у странијој валути: ДМ 60.—, Долар 24.—, Фф. 112.—, Шфр. 70.—, Шкр. 102.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу ишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1. 1973. године не плаћа се порез на промет.

Уштедите време и новац

„МАЈСТОР У КУЋИ“ СТО ЗАНАТА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ

Породични сервис за све поправке у свом садржају доноси:

- Оправке на водоводним инсталацијама
- Како се рукује бојама и лаковима
- Вештина постављања тапета
- Завесе и застори
- Пресвлачење и тапазирање намештаја
- Све о бравама и кључевима
- Радови на подовима
- Руковање струјом
- Грејање пећи
- Радови на моторном возилу

ЦЕНА КЊИГЕ ЈЕ 150 ДИНАРА. Књига се може купити за готово или на отплату. Купци за готово уживају попуст од 30 дин. тако да књигу добијају за 120 дин.

Купци из Београда могу подићи књигу сваког радног дана до 15 часова у предузећу „Вук Караџић“, Краљевића Марка 9.

Књига је луксузно опремљена, садржи 448 страна и више од 1.000 двобојних слика и 145 фотографија.

Издавачко
предузеће
„ВУК КАРАЏИЋ“

11001 Београд, Краљевића Марка 9

ПОРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем књигу „МАЈСТОР У КУЋИ“ по цени од 150 динара ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕЋЕМ по повлашћеној цени од 120 динара (плаћање поштару приликом пријема књиге)

НА ОТПЛАТУ по цени од 150 динара, који ћу износ исплатити у пет редовних месечних рата почев од _____ 197 _____ године. Рате ћу уплаћивати редовно по пријему књиге, рачуна и одговарајућег броја уплатница.

У случају спора признајем надлежност II општинског суда у Београду.

Име и презиме _____ Занимање _____

Адреса стана _____ Поштански број и место _____

Назив и адреса радне организације у којој је купац запослен _____

Овера о запослењу

(Потпис и печат овлашћеног лица)

(Својеручни потпис купца)

Бр. личне карте _____ Издао од СУП-а _____

НАРУЏБЕНИЦА СЕ ОВЕРАВА САМО ПРИ КУПОВИНИ КЊИГА НА ОТПЛАТУ.
ПЕНЗИОНЕРИ УМЕСТО ОВЕРЕ ПРИЛАЖУ ОДРЕЗАК ПОСЛЕДЊЕГ ЧЕКА ОД ПЕНЗИЈЕ.

ПОШТИНИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД

МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Гради Забавнице,

КО ЈЕ ПРОНАШАО ПЛАНЕТУ УРАН?

Аматерски се бавим астрономијом па бих волео да знам ко је пронашао планету Уран.

Живко Ковачевић,
Приштина

Док је једне ноћи 1781. године посматрао васиону, немачки астроном Вилхелм Хершел (1738—1822) приметио је изненада у сазвежђу Близнаца „звездицу“ која се брзо кретала. Одмах је обавестио Краљевско учено друштво у Лондону (тадашњу Лондонску академију),

мислећи да је открио репатицу. Међутим, убрзо се установило да то није репатица већ једна до тада непозната планета, којој је дао име Уран. Утврђено је такође да новооткривена планета има средњу удаљеност од Сунца око 2.870 милиона километара, а да обиђе око Сунца за 84 године. Промер Урана износи 50.000 километара, а његова маса је петнаест пута већа од Земљине. Јако је спљоштен и око своје осо-

вине окреће се за 11 часова. Атмосфера му је висока и пуна облака. Око Урана обилази пет сателита. Њихова имена су: Миранда, Аријел, Умбријел, Титанија и Оберон.

ШТА ЈЕ СРЦОПУЦ?

Волела бих да знам шта је срцопуц, па те молим да ми то објасниш.

Љиљана Иванић,
Београд

Срцопуц је зељаста биљка, преко пола метра висока главчица, која је при врху нешто гранатог стабла. Лишће срцопуца је с доње стране длакаво а с горње голо. Хермафродитни цветови ове биљке су бели, ређе црвенкасти, ружичасти или црвени. Срцопуц расте на сувим пашњацима, а пореклом је из североисточне Азије и Северне Америке. Употребљава се у народној медицини за повећано лучење жучи, против високог крвног притиска и плућних обољења. У нашем језику назива се још и бубица, вредник, зечје ножице и смиље.

Срцопуц се гаји и као украсна биљка.

РЕЦКАМА ПРОТИВ ЛОПОВА

Занима ме зашто је ивица металног новца изрецкана.

Симон Филиповски,
Струга

Новац у старом веку имао је у почетку глатке ивице и разне варијације просто су скидале по неколико милиметара злата због чега

су златници постајали све мањи и тањи. Да би се све то спречило владе су наредиле да се ивица новца изрецка тако да се лоповлук може одмах открити. Тај начин израде новца, без обзира да ли је златан или не, задржао се и до данас.

ТВЕНОВ РЕЦЕПТ ЗА ДОБРУ КЊИГУ

Молим те да у Малој пошти наведеш једну од многобројних анегдота о славном писцу Марку Твену.

Мирко Тодоровић,
Шабач

У новинама, часописима, сећањима и биографијама остало је забележено много духовитих анегдота о Марку Твену (1835—1910), који није био шаливизија само у делу, него и у обичном животу. Најчешће се подсмехивао глупости, као и у следећој анегдоти.

Марка Твена је једног дана савршено неколико писаца-почетника са жељом да им већ славни писац објасни како се праве књиге које постижу велики успех.

— То уопште није тешко — насмеши се чувени хумориста. — Треба само набавити папир, перо

и мастило, затим сести и написати све што вам се мота по глави.

— Ах, само то! — повикаше „књижевници“.

— Да, само то. Али, има и једна мања потешкоћа; важно је шта вам се мота по глави.

ЗАБАВНИЦИ НА ПОКЛОН

Имам велики број старих Забавника које желим поклонити неком читаоцу који се писмом или разгледницом јави на моју адресу.

Ета Барант,
Браће Сантини 29
58000 Сплит

ЗЛАТО ЗА НАШ ВАТЕРПОЛО

Занима ме да ли је наша репрезентација у ватерполу освојила златну медаљу на некој олимпијади или светском првенству.

Мирза Ђимић,
Фоча

Југославија је златну медаљу у ватерполу освојила 1968. године на Олимпијади у Мексику.

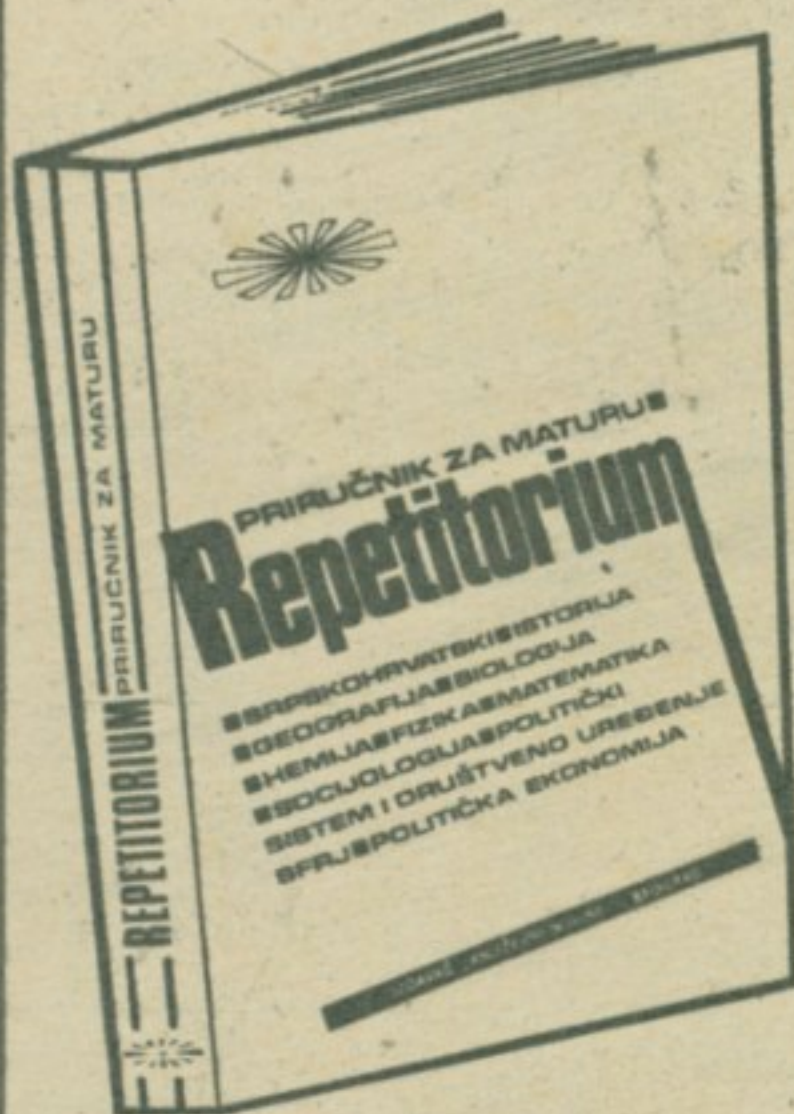
УЧЕНИЦИ - СРЕДЊОШКОЛЦИ!

ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, социологије, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда.

Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

Репетиторијум можете добити попузећем, по цени од 60.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НЧП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, пошт. факс 23.

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ — научите сами лако и брзо из књига „УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“. Препоручујемо вам 4 књиге које садрже комплетну израду свих задатака из математике за све разреде гимназије и осталих средњих школа као и увод у вишу математику. Књиге можете наручити дописницом или писмом на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п. п. 64 и одмах ћете их добити. Платићете поштару кад вам их донесе (попузећем). Цена једне књиге је 60 динара. Ако одједном купујете комплет од 4 књиге, добићете га за свега 190 динара или ако удружени са неким наручujete 8 или више књига, платићете само 30 динара за сваку књигу!

100

Микки

WALT
DISNEY

